

DELU SKLADA LJUBLJANSKIH OBČIN ZA GRADNJO OSNOVNIH ŠOL IN VZGOJNOVARSTVENIH ZAVODOV

Prva lopata že prihodnji teden

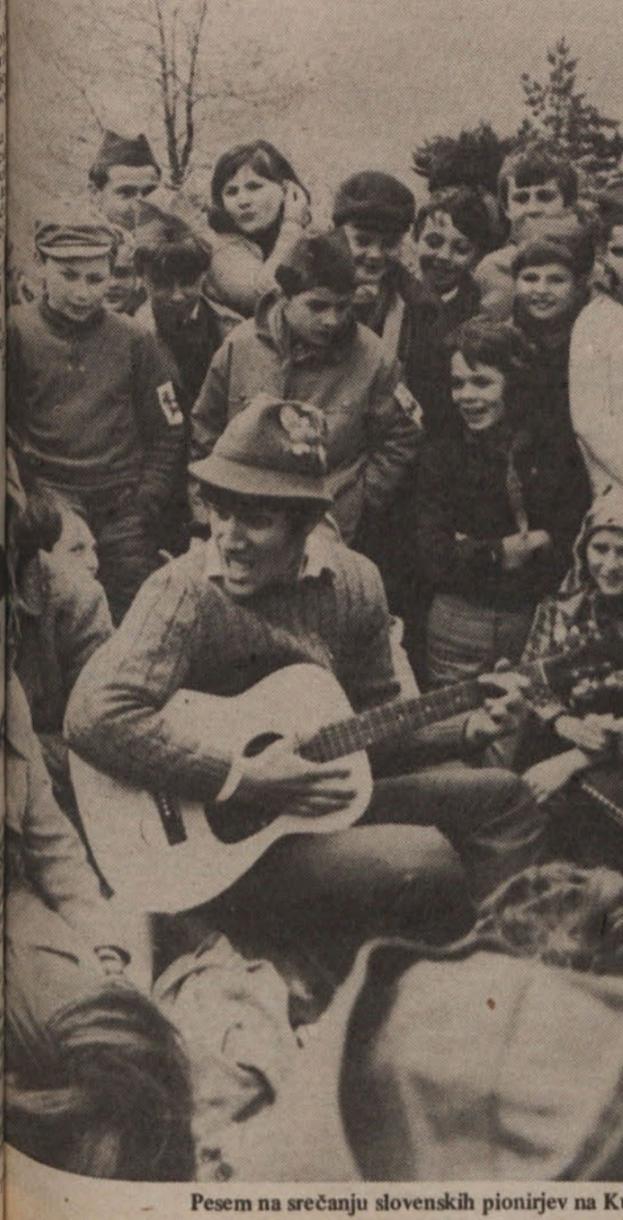
Od ustanovitve sklada ljubljanskih občin za gradnjo osnovnih šol in vzgojnovarstvenih zavodov iz sredstev samoprispevka oziroma od ustanovitve skladov sklada je minilo že pol leta, kaj so doslej ti organi naredili, pa je bilo v mnogih mestih malo slišati. Ker gre v tem primeru za upravljanje s sredstvi, katerim so se ljubljanci prostovoljno odrekli za dobrobit oziroma omogočenje boljših razmer za vzgojo mladega rodu, je v tem času padla že precej krepka na račun dela teh organov, pripišemo pa jih lahko edino neobveščeni. Da v bodoče ne bi več prihajalo do podobnih pripomb, bomo tudi preko „Naše komune“ seznanjali o tem, kako napreduje delo sklada pri uresničevanju nalog, katere smo jim, s tem ko smo se odločili za samoprispevek, naložili.

Prvo delo sklada odloča 19-članski upravni odbor, ki ga sestavljajo po trije predstavniki iz vsake občine – iz občine Vič-Rudnik Ištvan Gedeč, Miro Križ in Natan Bernot (predsednik upravnega odbora) – ter štirje v mestni občini izvoljeni člani. Upravni odbor je imel doslej 10 sej, na katerih je obravnaval uskladitev investicijske dokumentacije za posamezne objekte, ki so jih prejeli od občinskih skupščin, s programom sklada (upravni odbor je sprejel sklep o doslednem spoštovanju programov, ki so jih sprejeli zbori in vecevi pred samim referendumom), veliko časa pa je moral posvetiti tudi pregledu nekaterih osnovnih dokumentov, ki mu bodo kot pravni osebi služili pri uresničevanju nalog. To so: statut, program, finančni načrt sklada. Za uspešnejše delo na posameznih področjih, delo sklada je upravni odbor iz svoje srede ustanovil še šest komisij in funkcionalno-tehnološko za področje osnovnih šol in enako za področje vzgojnovarstvenih zavodov, tehnično, finančno in pravno komisijo ter komisijo za informacije. Za povezavo med investitorji, torej skladom in njegovimi organi in krajevnimi družbenopolitičnimi dejavniki oziroma občani krajevnih skupnosti, v katerih se bodo iz sredstev sklada gradili šolski objekti, pa skrbe posebej v ta namen ustanovljeni gradbeni komisiji.

Čisto jasno je, da so organi sklada posvetili v tem obdobju največjo skrb objektom, za katere bo treba po programu že letos zasadiť lopate. V naši občini so: vrtec na Škofljici ter osnovni šoli v Dobrovi in Brezovici.

OSNOVNA ŠOLA BREZOVICA:
Prva lopata, ki bo začela kopati temelje za objekte, ki se bodo gradili iz sredstev samoprispevka, bo zasajena prav v naši občini in to, če ne bo prišlo do kakšnih izrednih zapetljajev, že v tem mesecu na Škofljici. Nov vrtec za otroke bo pripravljen za oddajo uporabniku do 15. novembra letos.

OSNOVNA ŠOLA DOBROVA:
Prva lopata, ki bo začela kopati temelje za objekte, ki se bodo gradili iz sredstev samoprispevka, bo zasajena prav v naši občini in to, če ne bo prišlo do kakšnih izrednih zapetljajev, že v tem mesecu na Škofljici. Nov vrtec za otroke bo pripravljen za oddajo uporabniku do 15. novembra letos.

Pesem na srečanju slovenskih pionirjev na Kureščku

OSNOVNA ŠOLA DOBROVA:

Ker bo projekt na drugi lokaciji kot je bilo sprva predvideno, je treba izdelati povsem novo dokumentacijo, s tem pa se je seveda za določen čas tudi začetek gradnje odmaknil, oziroma pomaknil na sredino oktobra letos.

M. Ž.

Dan Iskre v Horjulu

Nekaj tisoč članov največjega kolektiva slovenske industrije se bo 1. julija zbralo v Horjulu na tradicionalnem dnevu Iskre. Prireditelj letošnjega srečanja Iskrine družine, zavod za avtomatizacijo in domača tovarna elektronskih merilnih instrumentov, bosta dan našega industrijskega giganta združila s praznovanjem 4. julija, dneva borca.

Osrednje prireditve dneva Iskre se bodo začele že v dopoldanskih urah. Z dnevom Iskre bodo Horjulci praznovali tudi 15-letnico tovarne elektronskih merilnih instrumentov in 30-letnico Dolomitskega odreda, čigar snovanje in nepozabna herojska dejanja med NOB so vtakana domala v sleherni košček horjulske doline in okoliških krajev.

Na jubilejnim srečanju članov ZP Iskra bo govoril predsednik CK ZKS France Popit. V kulturno-umetniškem delu prireditve bodo nastopili pevski zbori Elektromehanike Iskra iz Kranja in tovarne elektronskih merilnih instrumentov iz Horjula ter folklorna skupina iz Semiča. Svoje sodelovanje so prirediteljem obljubili tudi domačini.

RVS za bratstvo in enotnost

Letošnje srečanje rezervnih vojaških starešin Jugoslavije bo v Sloveniji od 2. do 4. julija pod geslom „Krepimo bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov!“ Občinski odbor ZRVS je na to srečanje že povabil vse svoje člane. 3. julija bo v tem okviru tovariško srečanje pri Šternu na Ježici, 4. julija pa bodo starešine prišli na proslavo dneva slovenske partizanske vojske na Zajčjo dobrovo. SaS

J. D.

Dijakinja Mihaela Kogovšek želi v imenu uredništva in sodelavcev Naše komune vsem občanom in njihovim prijateljem vesele počitnice!

S SEJE IZVRŠNEGA ODBORA OK SZDL

Težave pri izvedbi volitev

„V primeru, da ostanejo v delovnih organizacijah razmere, kakršne so danes, nas ob volitvah v prihodnjem letu čaka izredno težka naloga,“ so ugotavljali člani izvršnega odbora občinske konference SZDL na seji konec maja, ko so razpravljali o poročilu volilne komisije o izvedbi nadomestnih volitev poslanca v kulturno-prosvetnem zboru republiške skupščine v 19. volilni enoti. Volilna komisija je namreč v postopku izvedbe nadomestnih volitev kljub vsem naporom uspela navezati stik le s polovico sindikalnih organizacij v delovnih organizacijah. Člani izvršnega odbora so menili, da je močno čutili vrzel, ki obstaja med mestnimi sindikati in sindikalnimi organizacijami. Zato se je treba z mestnimi sindikati takoj začeti pogovarjati, kako to vrzel izpopolniti, saj bo v nasprotnem primeru težko zvesti evidentiranje takega števila kandidatov, kot bodo to zahtevale volitve prihodnje leto. Izvršni odbor je na tej seji podprl tudi predlog stališča združitve kmečkega zdravstvenega zavarovanja z delavskim ter sprejel sklep, da

BRALCEM NAŠE KOMUNE
želimo predvsem prijetno poletje. Z dvojno številko zaključujemo prvo polletje izhajanja, z naslednjo številko se bomo spet oglašili septembra. Priporočamo se sodelavcem in dopisnikom. Vsem skupaj pa lep pozdrav
UREDNIŠTVO

Informacija o informaciji

Očitno imamo z informacijami težave. Eni trdijo, da jih imamo premalo in da je nezadostno obveščanje eden glavnih vzrokov za občinske zaplete v naši družbi. Drugi pa govore o preobilju informacij in opozarjajo, da ni več daleč čas, ko bo to preobilje ogrozilo obstoj človeštva kot atomska bomba, eksplozija prebivalstva in onečiščenje okolja. Med tema dvema skrajnostma vijuga svojo pot vsakdanja praksa. S to pa smo – mnogokrat kaže tako – še najmanj zadovoljni.

Mestna konferenca SZDL je pri strokovnjaku naročila študijo o pretakanju informacij v Ljubljani. Posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov javnih komunikacijskih sredstev, je pridala svoj delež v razpravi. Prišteti je treba še rezultate anket. Na osnovi vseh zbranih informacij o informacijah je razpravljala sedma mestna konferenca SZDL Ljubljana prav na dan izida te številke; zato o dogodku še ne moremo poročati. Toda neposredno pred tem je izvršni odbor občinske konference SZDL Center poskrbel za bum: v nasprotju z vsemi naštetimi raziskavami in razpravami je malo manj kot napovedal ukinitve občinskih glasil po poti dogovarjanja in namesto „preveč zapiskarskih in premalo življenjskih“ občinskih glasil „eno samo in to dobro glasilo“ mesta Ljubljane.

Urednika viškega in moščanskega glasila sta na to takoj poslala „Delu“ svoj odgovor, ogorčena nad površnim argumentiranjem in pavšalnimi ocenami. „Delo“ je nad ta protest pripisalo: Zakaj je potrebno ustanovljati nov mestni časopis? – Na tem mestu se urednik Naše komune odreka tega vprašanja, ki ga je postavilo „Delo“, ne on. Obenem izjavlja, da je njemu odgovor na to vprašanje popolnoma jasn: dejstvo je, da Ljubljana nima lastnega mestnega časopisa. Ima pa občinska glasila (razen občine Center) in ima svoje strani in rubrike v centralnih slovenskih glasilih. Pokritje mestne problematike je najbrž res z obeh strani nezadostno. V prihodnje bo treba na tem področju vsekakor storiti več. Če pa se bo ob tem deficitu v informacijah pojavil še poseben mestni časopis, je vprašanje družbeno-političnih struktur na tem nivoju. Vprašanje komunalnega razvoja mesta. Vprašanje odzivnosti. Ob vseh teh konkretnih vprašanjih je odveč zgolj načelno vpraševanje: zakaj?

Komisija za proučevanje informiranosti v Ljubljani pri mestni konferenci SZDL pa je za beležila ob vprašanju mestnega časopisa še eno zanimivo ugotovitev. Glasilo v mestnem okviru nujno kaže tendence po preraščanju v slovenski časopis. Tako smo namesto Ljubljanskega dnevnika dobili Dnevnik (podobno v Mariboru in Škajci). Tudi Delo in RTV se v imenu slovenskosti otrsata pretirane ljubljanskosti (npr. ob samoprispevku). Ob teh tendencah in njihovem uveljavljanju je prekratka odeja odkrila spodnji rob. Prej kot mesto so se znašle premalo pokrite z informacijami delovne organizacije, krajevne skupnosti in občine. Tu so našla svoj življenjski prostor njihova glasila. Govoriti o ukinjanju teh glasil, tudi po poti dogovarjanja, bi pomenilo hote prezreti dejstva oziroma manipulirati z njimi.

SANDI SITAR

Kako okrepiti vrste ZK?

Sekretar komiteja mestne konference ZKS Ljubljana se je nedavno tega mudil na obisku v občini Ljubljana Vič-Rudnik. Po pogovoru o delovanju občinske organizacije ZKS in drugih organizacij ter ekonomskem položaju občine s predstavniki družbeno-političnih organizacij in skupščine občine, je obiskal še eno izmed največjih delovnih organizacij v občini, tovarno kemičnih izdelkov Ilirija, kjer se je po pogovoru s političnim aktivom in vodilnimi delavci te delovne organizacije pogovarjal še s komunisti organizacije ZK Ilirija.

Dejstvo, da je v nekaj manj kot 600-članskem kolektivu le dvajset komunistov, od tega sicer resda 11 delavcev iz neposredne proizvodnje, je bilo pobuda za razmišljanje, kako Zvezo komunistov organizacijsko in kadrovsko okrepiti. Namreč, tudi v primeru, da ima teh dvajset komunistov med sodelavci največji strokovno in moralno možen ugled, v tako velikem kolektivu ne more uresničevati vloge, kakršno zahteva sedanji trenutok od Zveze komunistov. „Vi se lahko pretrgate,“ je menil tovariš Hafner, „pa še vedno ne boste mogli ustvariti potrebnega političnega vzdušja v vašem kolektivu. Zato je nujno, da vaša organizacija kadrovsko čimprej okrepite. In ne le vi, to mora biti v prihodnjem obdobju ena izmed osnovnih nalog večine organizacij ZK v delovnih organizacijah.“

Odgovor na vprašanje, kako to speljati, je s strani komunistov iz Ilirije ostal neizrečen. „Vsi naši poskusi so se doslej končali neuspešno. Namesto da bi se organizacija okrepila, se je v zadnjem letu številčno celo zmanjšala. Čeprav ima lepo število članov kolektiva iz neposredne proizvodnje po obnašanju na delovnem mestu in do sotovaršev in ne nazadnje tudi po odnosu do širše družbenopolitične skupnosti vse pogoje za uvrstitev v vrste Zveze komunistov, se pogovori z njimi največkrat končajo tako, da ti izjavijo: Tudi brez tega, da sem član ZK, sem lahko dober delavec, občan naše skupnosti. Si pa zato, ker nisem, lahko za denar, s katerim bi plačal članarino, kupim vsaka dva meseca par čevljev.“ Še veliko težje je, če se o tem začneš pogovarjati s kadri iz

vrst intelektualcev, saj je iz dneva v dan jasnejše, da se ti kadri vedno bolj odtujujejo stremljenjem Zveze ko-

Leopold Zemljak novi poslanec

Delegati delovnih skupnosti ter odborniki obeh skupščinskih zborov so na zadnji seji volili novega poslanca za prosvetno-kulturni zbor republiške skupščine. Dosedanji poslanec France Zupan je namreč odšel na novo delovno mesto, ki pa ni združljivo z omenjeno funkcijo. Izmed treh kandidatov Cirila Šivica, Ladislava Kosca in Leopolda Zemljaka, je bil s 47 od skupno 86 glasov izvoljen Leopold Zemljak. Ciril Šivic je dobil 17, Ladislav Kosec pa 22 glasov. J. D.

Politične sile premalo organizirane

Komite občinske konference ZKS Vič-Rudnik je na zadnji seji med drugim razpravljal o političnih problemih v nekaterih delovnih organizacijah v občini, kot so na primer pre-

munistov. Ugotovitev, da pa večina komunistov v tem kolektivu le ima med svojimi sodelavci določen ugled, kar kaže tudi dejstvo, da jih polovica izmed njih deluje v samoupravnih organih tovarne, je pripeljalo do skupne ugotovitve, da je vprašati nekoga, kaj meni o sprejemu v ZK, gotovo premalo in da bo v bodoče potrebno veliko več osebnih pogovorov in sploh priprave posameznikov na sprejem. „Težje pa bomo to nalogo uresničevali v vrstah višjih strokovnih delavcev,“ so menili komunisti v Iliriji. „Ljudje prihajajo iz srednjih, posebno pa še višjih šol in fakultet, svetovno nazorsko že opredeljeni in to največkrat vse prej kot marksistično opredeljeni, v delovnih organizacijah pa nato skorajda ni moč nič več narediti.“

Podobne besede smo v zadnjem letu slišali in tudi napisali že ničlikokrat, vendar dalje od tega ugotavljanja še nismo prišli. Čeprav je „zadnji vlak“ že tako rekoč odpeljal, pa zato tembolj ne kaže odlašati z reševanjem tega vprašanja. V najvišjih organih Zveze komunistov bo morala čimprej biti izrečena beseda o tem, kako takoj začeti spreminjati – in to spreminjati ne le na papirju – odnos prosvetnega kadra do marksistične vzgoje v srednjih in višjih oziroma visokošolskih institucijah. Pripravljenost za tako spreminjanje samo v posameznih občinskih in osnovnih organizacijah ZK bo prav gotovo premalo. Čeprav od sprejetja sedanje lestvice plačevanja članarine ni minilo niti leto dni, se bo najbrže treba resneje zamisliti tudi nad vprašanjem, kakšna je lahko višina partijske članarine. M. V.

kinitve dela, reelekcije na vodilnih delovnih mestih in delitve dohodka, posebej osebnih dohodkov, saj posamezne delovne organizacije močno prekoračujejo meje, za katere smo se zavzeli v družbenem dogovoru oziroma v samoupravnih sporazumih. Ena izmed ugotovitev komiteja je bila, da ti pojavi nedvomno prispevajo svoj delež temu, da se stabilizacijski ukrepi ne morejo okrepiti.

„Do vseh teh pojavov ne bi prihajalo,“ so menili člani komiteja, „če bi bili kolektivi o posameznih vprašanih boljše obveščeni in predvsem, če bi bile politične sile v delovnih organizacijah – Zveza komunistov in Zveza sindikatov – bolj organizirane kot so danes.“ Nešteti primeri namreč kažejo na to, da sindikatov sploh ni čutiti ter da komunisti skorajda ne vplivajo na posamezne odločitve v podjetjih, da največkrat posežejo v dogajanja šele takrat, ko je že skorajda prepozno. Ker čakajo delovne kolektive v prihodnjem obdobju obsežne naloge – omenimo naj samo uresničevanje ustavnih dopolnil – pri katerih Zveza komunistov ne bo mogla stati ob strani, se je treba čimprej dogovoriti, kako politične sile v delovnih organizacijah učinkoviteje organizirati. Ena izmed rešitev je nedvomno kadrovska okrepitev organizacij ZK z novimi člani iz neposredne proizvodnje. M. Ž.

KONFERENCA KO SZDL

Za uveljavitev krajevne skupnosti v občini

19. junija je bila konferenca krajevne organizacije SZDL Vič. Udeleženci so najprej razpravljali o pristopu k problematiki socialnega diferenciranja. Govorili so tudi o socialnem varstvu ostarelih in osamljenih. Nujno je, da krajevna skupnost pridobi določene zakonske možnosti za povezovanje z delovnimi organizacijami, ki bi morale bolj skrbeti za svoje nekdanje delavce. Sama evidenca starih nad 70 let še prav nič ne olajša tega evidentiranja. Tudi ni vse le denarna pomoč, gre za premagovanje občutka osamljenosti.

Konferenca krajevne organizacije je v nadaljevanju svojega dela ostro kritizirala občinske službe, ki še dosedaj niso odgovorile in ukrepale ob sklepih in zahtevah zborov volivcev. Ob tem se kaže neupoštevanje krajevne skupnosti, ki še zlepa ne bo zažvela kot temeljna samoupravna skupnost, če se odnos do nje ne bo spremenil. Ustavni amandmaji ji to sicer zagotavljajo, vsakdanja praksa je pa nekaj drugega.

Konferenca na Viču je sklenila, da naj občinska konferenca SZDL Ljubljana Vič-Rudnik na prvi seji razpravlja o delu oddelka za komunalne in gradbene zadeve skupščine občine, Komunalnega podjetja Vič in sklada za urejanje zemljišč. SaS

Nove organizacije ZK

Da bi komunisti bili bolj kot doslej v središču družbeno-političnih dogajanj in da bi lahko aktivneje vplivali na ta dogajanja, je komisija za razvoj in staturna vprašanja pri komiteju občinske konference ZKS Vič-Rudnik v vseh delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, kjer ni organizacije ZK, proučila možnosti za formiranje organizacij ZK. Tako so bile v tem mesecu oziroma bodo v najkrajšem času formirane organizacije ZK v IGO; Zavodu za slepo in slabovidno mladino, osnovni šoli Bičevje, v krajevni skupnosti Turjak, postaji Ljudske milice Vič, Dijaškem domu gradbene srednje šole in Veterinarskem zavodu Slovenije.

ŠE TAKŠNIH SREČANJ!

Na slovesno praznovanje 30. obletnice pionirske organizacije smo se tudi v občini Ljubljana Vič-Rudnik – kljub pičlo odmerjenemu času – dobro pripravili.

Naše pionirje je 19. maja obiskalo preko 600 pionirjev iz vseh vetrov Slovenije. Pred z zastavami, transparenti in s cvetjem okrašenimi šolami so naši pionirji pričakali avtobuse svojih gostov. Srečanje je bilo sproščeno, pristrčno.

Posebno pristrčno je bilo snidenje naših pionirjev in pionirjev iz Bosne. Učenci osnovne šole „Bičevje“ so si šli v posebno čast, da so lahko sprejeli sovrstnike iz bratske republike, katere so pričakali na železniški postaji z osebnimi avtomobili, kar se je zdelo malim Bosančkom še posebno imenitno.

Po dobrem kosilu – za kar so poskrbela vodstva šol – in po odhodu so si vsi skupaj ogledali razstavo „O razvoju pionirske organizacije“ v Muzeju ljudske revolucije. Svečana proslava in predaja kurirčkov torbe v hali Tivoli – ob 17.30 – je udeležence navdušila, tako da so se zvečer ob pozdravih „Na svidenje jutri na Kureščku“ zadovoljni poslovili. Starši pionirjev gostiteljev so nato odpravili male goste na svoje domove in se potrudili kar se da, da so se ti dobro počutili.

Pa tudi na goste spremljevalce pionirjev nismo pozabili. Občinska ZPM je za vse organizirala skupno večerjo v hotelu Viator. Vzdušje je bilo tako tovariško in domače, da smo se razšli – neradi – šele v zgodnjih jutranjih urah.

„20. MAJ!“ ZBOR SLOVENSkih PIONIRJEV NA KUREŠČKU!

27 okrašenih avtobusov in precej osebnih avtomobilov je krenilo ta dan iz Ljubljane proti Kureščku, ki je pionirje sprejel z godbo, s transparenti in s preko sto zastavami. Kako lep in ganljiv je bil pogled na množico prihajajočih pionirjev v pionirskih čepicah in rutičah, ki so imeli na rokavih embleme, na prsih pa značko z glavno maršala Tita, za katere je bilo posebno povpraševanje, čeprav smo jih razdelili preko 2.400!

Točno ob 11. uri – potem ko so se formirale brigade in ko so zadoneli fanfare – se je pričel program. Po pozdravnem govoru predsednika ZPM in po nagovoru pokrovitelja zbora, predsednika SOB inje. Slavka Korbarja je zapel pionirski pevski zbor osnovne šole Trnovo tri pesmi. Vsak po eno pesem sta pionirjem poklonila tudi prvaka ljubljanske Opere Rudolf Franc in Vilma Bukovčeva. Folkloristi osnovne šole Vič pod vodstvom Tatjane Remškarjeve (ki so letos nastopili tudi pri maršalu Titu v Beogradu), so

Slavje v Zadobrovi

Letos bomo kar najbolj slovesno proslavili 30-letnico ustanovitve slovenske partizanske vojske in prvih štirih slovenskih enot: Gubčeve, Cankarjeve, Tomšičeve in Sercejeve brigade.

Osrednja proslava bo 4. julija ob 10. uri v Zadobrovi pri Ljubljani. Ta kraj, ki leži na vzhodnem obrobju Ljubljane in je od središča Most oddaljen približno 7 kilometrov, je izbran za proslavo predvsem zato, ker je v neposredni bližini našega glavnega mesta in ima sam po sebi odlično lego, tako da je naravnost idealen za množične prireditve.

Prireditelji računajo, da se bo tega vsenarnodnega slavja udeležilo okoli 70.000 ljudi, od tega samo iz Ljubljane okoli 40.000. Poleg množice borcev in aktivistov NOV, predvojnih revolucionarjev, internirancev, mladine, pripadnikov naše vojske, članov delovnih kolektivov in različnih množičnih organizacij in društev bomo v Zadobrovi pozdravili borce prvih štirih brigad, zastopnike vseh ostalih slovenskih partizanskih enot ter zastopnike borčevskih organizacij iz ostalih republik in iz zamejstva. Še več, slavja v Zadobrovi, na katerem bo zbrani množici spregovoril tovariš Edvard Kardelj, se bo udeležilo tudi nad 1.000 zastopnikov združenja rezervnih vojaških starešin iz vse države. Tradicionalno vsakoletno srečanje ZRVS namreč letos sovpada s proslavo v Zadobrovi, ker je tudi republiški odbor ZRSV Slovenije gostitelj združenj iz ostalih republik in pokrajin.

Tovariš Kardelj bo v svojem klenem in spodbudnem govoru – kot to vedno stori – orisal naš dosedajni razvoj, naš današnji in naš jutrišnji dan. Vseljudsko slavje v Zadobrovi pa ni samo spominskega značaja. To bo obenem ponovna pritrditve pravilne poti, ki smo si jo od važnejših mejnikov in naši polpretekli zgodovini jasno začrtali in na kateri bomo za vsako ceno in z njo odločno tudi vztrajali. In ne nazadnje, Zadobrova bo pomembna manifestacija odločnosti in pripravljenosti naših ljudi, da branijo pridobitve našega boja in socialistične izgradnje, naše samoupravljanje, našo svobodo in neodvisnost.

Občani občine Ljubljana Moste-Polje se čutimo še posebej počaščeni, ker smo gostitelji te veličastne prireditve. Upamo si celo trditi, da tako množičnega in pomembnega zborovanja še ni bilo v naši občini. To pa nam tudi nalaga skrb, da storimo vse, kar je v naši moči, da bomo vredni zaupanja, ki nam je dano. To bomo dokazali z našo množično udeležbo na zborovanju, z krativtijo in ureditvijo naših ulic, trgov in vasi, parkov ter nasadov, v čistoči okolja, kjer živimo in delamo, in ne nazadnje v naši že tradicionalni gostoljubnosti.

4. julija – na dan proslave – se ob določeni uri zberemo na zbirališču in peš ali z avtobusi, s pesmijo, glasbo in zastavami krenemo na prireditveni prostor v Zadobrovi. Množične organizacije in društva naj pridejo v uniformah, bivši borci in aktivisti NOV z odličji. Kako lepo je videti pisano kolono starih in mladih, ki se prek poljan in dobrih vije na prireditveni prostor.

V Zajčji Dobravi bo vsak zase našel kaj zanimivega. Stari borci in aktivisti bodo ubujali spomine na težke boje in svoje doživljaje pripovedovali mladini, mlajši in mladi se bodo zabavali tudi po svoje, medtem ko se bodo najmlajši veselo in brezskrbno podili po tratah. Tudi za pod zob se bo za vse našlo kaj primernega in seveda kot po navadi tudi dobre kapljice ne bo manjkalo. Goste bodo na plesišnih zabavah številni ansambli narodnozabavne glasbe. Skratka, za ugodno počutje in dobro voljo bo poskrbljeno; upamo, da nam bo tudi vreme naklonjeno.

Naj zaključim z željo, da bi se na proslavi vsi dobro imeli, kajti to je praznik vseh nas!

FRANCE FAJDIGA

30-LETNICA SMRTI NARODNEGA HEROJA MILANA ČESNIKA

V dobi svoje mladosti, to je v času, ko so družbena vprašanja tako burno kipela na dan v boju za pravice delovnih ljudi in malega slovenskega naroda, se je družil s svojimi vrstniki, ki se niso hoteli podrediti interesom velikosrbskega šovinizma. Kot študent na univerzi se je že vpisal v SKOJ in deloval v „Slovenskem klubu“. Po izbruhu vojne leta 1941 se je na poziv KP vključil v prostovoljno formacijo jugoslovanske armade, kot prostovoljec je bil ujet v Zagrebu in zaprt v tamkajšnjih zaporih skoraj en mesec. Z nekoliko zvijače se je prebil iz Zagreba v Ljubljano, kjer se je takoj posvetil organiziranju OF skupin na območju „Stan in dom“. Na Viču se nekateri niso strinjali z njegovimi naprednimi družbenimi pogledi, ovadili so ga italijanskim oblastnikom in moral je v ilegalo. Območje svojega delovanja je preselil v Moste. Zaradi njegovga neumornega revolucionarnega delovanja je njegovo bivanje v Ljubljani postalo vse bolj tvegano. Na poti proti kolodvoru so ga fašisti aretirali v Ilirski ulici. Iztrgal se jim je in se zatekel v najbližjo hišo. Fašistični zasledovalec ga je dotekel ter ga s strelom ranil v glavo. Sledil je še drugi strel v trebuh. Težko ranjenega so pripeljali v ljubljansko vojaško bolnišnico, kjer je 18. junija 1942 podlegel hudini ranam v 22. letu svoje starosti.

V spomin na 30-letnico njegove smrti je organiziralo združenje ZB „Milan Česnik“ komemoracijo ob grobu narodnega heroja Milana Česnika v torek, dne 20. junija 1972.

ZB „MILAN ČESNIK“

Veliki množici pionirjev in njihovim spremljevalcem bo ostalo srečanje na Kureščku trajen spomin

IZ RAZGOVORA Z NAČELNIKOM PAVLETOM BRGLEZOM

Dobri odnosi — pogoj za uspešno delo

Načelnik za gospodarstvo, to je že takšne vrste delovno mesto ali stolček, če že hočete, da osebe — človeka, ki na njem sedi, ni mogoče kar tako prezreti. Vsaj na nivoju občine in morda še posebno naše viške, ki je kar precej raztegnjena, ne. Tesno sodelovanje, obojestransko seveda, skupno pretehtavanje problemov in problemčkov, ki jih kot vemo nikjer ne manjka in navsezadnje tudi kovanje odločitev in rešitev, pa še tu in tam kak navset in vse je laže. Laže pa je seveda tudi, če na takšen občinskem stolčku sedi dinamičen, mlad, ustvarjalen in idej poln človek, kakršen je diplomirani ekonomist Pavle Brglez. Mnogi ga poznajo, verjetno precej bolj kot mi, kako pa sam ocenjuje svoje delo v trenutku, ko se bo s tega delovnega mesta umaknil?

NAŠA KOMUNA: Koliko let ste že povezani z viškim gospodarstvom?

PAVLE BRGLEZ: „Od leta 1965 sem že tu na viški občini. Najprej sem bil na delovnem mestu analitika, kasneje pa sem zasedel mesto načelnika.“

NAŠA KOMUNA: Kako lahko opišete delo načelnika za gospodarstvo?

PAVLE BRGLEZ: „Biti načelnik gospodarstva in proračun, to je zelo zanimivo, veste. Tu ni neke toge američke, gledam seveda s strokovnega vidika, zato pa je za vsakogar, ki se z gospodarstvom ukvarja, sila pestro.“

NAŠA KOMUNA: To delovno mesto pa je gotovo tudi precej zahtevno in verjetno zahteva precej odgovornosti, zato me zanima, kako ste se v začetku privadili?

PAVLE BRGLEZ: „Že ko sem bil analitik v tem oddelku, sem delal, ali bolje povedano, sem si ustvarjal nek vpogled v gospodarska dogajanja in stanje. Sicer pa moram reči, da je bilo to obdobje privajanja pravzaprav kratko. Morda zato, ker

so bili kontakti že od vsega začetka z delovnimi organizacijami resnično delovni in odkriti. To mi je zelo pomagalo.“

NAŠA KOMUNA: Kakšni pa so bili vaši čisto osebni občutki?

PAVLE BRGLEZ: „Pred teboj leži kopia problemov, raznovrstnih in to me je včasih, takoj od začetka napravilo negotovega, obletavali so me nekakšni nelagodni občutki in podobno.“

NAŠA KOMUNA: So vas v delovnih organizacijah, pa tudi drugje kdaj podcenjevali, z oziroma na to mislim, ker ste bil relativno mlad načelnik?

PAVLE BRGLEZ: „Redko, skoraj se ne spominim. Mogoče me vsi niso jemali preveč resno, pa sem vsako stvar povedal dvakrat, no pa je šlo.“

NAŠA KOMUNA: Če bi sedaj pogledali nekaj let nazaj, bi nam lahko povedali, kateri je bil tisti trd oreh, na katerega ste najprej naleteli?

PAVLE BRGLEZ: „Ravno takrat ni bilo vse najlepše. Če pa že želite primer, no ja, skoraj ne morem mimo Tehnograda. Gotovo veste, kaj vse se je odvijalo za njim in v zvezi z njim. Prav to pa mi da misliti, da povem naslednje, kar pa se ne tiče samo bivšega Tehnograda, ampak je bolj splošna ugotovitev. V teh naših razmerah, mislim gospodarskih, prevladuje v delovnih organizacijah nek čuden način; dokler le-te poslušajo dobro, dokler se torej kje ne zataknje, prevladujejo le osebni kontakti mišljenja, nič več od tega, ko pa, recimo, v nekem podjetju zaškriplje, potem pa se takoj vsi sklicujejo na skupni pomen problema in včasih se zgodi, da takšen problem postane v hipu bolj občinska zadeva kot pa stvar podjetja samega.“

NAŠA KOMUNA: Pravijo, da je viška občina šibka, to pa naj bi pomenilo, da je tudi gospodarstvo šibko, kaj menite?

PAVLE BRGLEZ: „Takšno je splošno mnenje, da. Ne da bi sedaj zagovarjal samo gospodarstvo, pa bom dejal, da se to pravzaprav sploh ne more oceniti po neki rang listi. Poglejte, čisto normalno je, da na periferiji ne morejo biti banke, predstavništva, turistične agencije, trgovinska podjetja ... navsezadnje pa razvoj gospodarstva „določa“ na periferiji niz pogojev (struktura tal, tradicija, naravni viri ...). Viška občina je po gospodarskih vejah resnično šibka, vendar pa ne smemo pozabiti, da imamo tudi nekaj nadvse pomembnih podjetij in tovarn, pr. Mercator, Ljubljanske opekarne ...“

NAŠA KOMUNA: Kako pa so ta viška podjetja gospodarila v zadnjih letih?

PAVLE BRGLEZ: „Najprej, za ilustracijo morda, kakšen je značaj naših podjetij in tovarn. Te so izrazito samorastniške (imamo pač smolo, da tu nimamo podjetij republiškega značaja, katerim bi neposredno pomoč dajala republika in podobno), kar pomeni da se z našo pomočjo, ki pa za vse ne more biti zadovoljiva, kaj šele velika, prebijajo sama. In rezultat zadnjih let, ki kot vemo za vse v državi niso ravno rožnate, je ta, da lahko rečem, da podjetja dobro delajo. S kakšnimi večjimi pretresi se nismo srečali in zaenkrat tudi ne kaže, da se bomo.“

NAŠA KOMUNA: To, da dobro vozijo viška podjetja, smo že slišali. Se za tem morda skriva tudi kanček vašega uspešnega dela?

PAVLE BRGLEZ: „Ne vem, skoraj ne bi rekel. Morda se skriva za temi kontakti.“

NAŠA KOMUNA: Ali morda entuziazem, da bi uresničili kakšno idejo, zamisel, pri tem vašem delu tudi kdaj usahne?

PAVLE BRGLEZ: „Ne bi rekel, da usahne. Je pa tako, da se kdaj

NAŠA KOMUNA: Pomoč ostarelim pa bo verjetno svet reševal še na druge načine?

Dr. B. JAGODIČ: „Istočasno se svet za zdravstvo zavzema za povečanje mreže domov za ostarele ljudi, da bi tako lahko omogočili bivanje v domu vsem, ki to želijo. Seveda pa bi morali biti ti domovi tako grajeni, da bi nudili vso domačnost starejšemu človeku. Sedanja domovi, razen manjših izjem, so nepravilni, saj so v večini še v starih zgradbah, gradovih.“

NAŠA KOMUNA: Kaj pa človeški odnos, je ta še prisoten?

Dr. B. JAGODIČ: „Čeprav se kaže, zlasti v zadnjem letu, splošen interes družbe, da se problematika starejših ljudi hitreje in učinkoviteje rešuje, je ponekod opaziti še brezbržen odnos do starejših osamelih ljudi, kar bi moralo biti v naši družbi že zdavnaj odpravljeno.“

JANJA DOMITROVIČ

Pavle Brglez: vsak človek si gradi svoje obzorje

so bili kontakti že od vsega začetka z delovnimi organizacijami resnično delovni in odkriti. To mi je zelo pomagalo.“

NAŠA KOMUNA: Kakšni pa so bili vaši čisto osebni občutki?

PAVLE BRGLEZ: „Pred teboj leži kopia problemov, raznovrstnih in to me je včasih, takoj od začetka napravilo negotovega, obletavali so me nekakšni nelagodni občutki in podobno.“

NAŠA KOMUNA: So vas v delovnih organizacijah, pa tudi drugje kdaj podcenjevali, z oziroma na to mislim, ker ste bil relativno mlad načelnik?

PAVLE BRGLEZ: „Redko, skoraj se ne spominim. Mogoče me vsi niso jemali preveč resno, pa sem vsako stvar povedal dvakrat, no pa je šlo.“

NAŠA KOMUNA: Če bi sedaj pogledali nekaj let nazaj, bi nam lahko povedali, kateri je bil tisti trd oreh, na katerega ste najprej naleteli?

PAVLE BRGLEZ: „Ravno takrat ni bilo vse najlepše. Če pa že želite primer, no ja, skoraj ne morem mimo Tehnograda. Gotovo veste, kaj vse se je odvijalo za njim in v zvezi z njim. Prav to pa mi da misliti, da povem naslednje, kar pa se ne tiče samo bivšega Tehnograda, ampak je bolj splošna ugotovitev. V teh naših razmerah, mislim gospodarskih, prevladuje v delovnih organizacijah nek čuden način; dokler le-te poslušajo dobro, dokler se torej kje ne zataknje, prevladujejo le osebni kontakti mišljenja, nič več od tega, ko pa, recimo, v nekem podjetju zaškriplje, potem pa se takoj vsi sklicujejo na skupni pomen problema in včasih se zgodi, da takšen problem postane v hipu bolj občinska zadeva kot pa stvar podjetja samega.“

NAŠA KOMUNA: Pravijo, da je viška občina šibka, to pa naj bi pomenilo, da je tudi gospodarstvo šibko, kaj menite?

PAVLE BRGLEZ: „Takšno je splošno mnenje, da. Ne da bi sedaj zagovarjal samo gospodarstvo, pa bom dejal, da se to pravzaprav sploh ne more oceniti po neki rang listi. Poglejte, čisto normalno je, da na periferiji ne morejo biti banke, predstavništva, turistične agencije, trgovinska podjetja ... navsezadnje pa razvoj gospodarstva „določa“ na periferiji niz pogojev (struktura tal, tradicija, naravni viri ...). Viška občina je po gospodarskih vejah resnično šibka, vendar pa ne smemo pozabiti, da imamo tudi nekaj nadvse pomembnih podjetij in tovarn, pr. Mercator, Ljubljanske opekarne ...“

NAŠA KOMUNA: Kako pa so ta viška podjetja gospodarila v zadnjih letih?

PAVLE BRGLEZ: „Najprej, za ilustracijo morda, kakšen je značaj naših podjetij in tovarn. Te so izrazito samorastniške (imamo pač smolo, da tu nimamo podjetij republiškega značaja, katerim bi neposredno pomoč dajala republika in podobno), kar pomeni da se z našo pomočjo, ki pa za vse ne more biti zadovoljiva, kaj šele velika, prebijajo sama. In rezultat zadnjih let, ki kot vemo za vse v državi niso ravno rožnate, je ta, da lahko rečem, da podjetja dobro delajo. S kakšnimi večjimi pretresi se nismo srečali in zaenkrat tudi ne kaže, da se bomo.“

NAŠA KOMUNA: To, da dobro vozijo viška podjetja, smo že slišali. Se za tem morda skriva tudi kanček vašega uspešnega dela?

PAVLE BRGLEZ: „Ne vem, skoraj ne bi rekel. Morda se skriva za temi kontakti.“

NAŠA KOMUNA: Ali morda entuziazem, da bi uresničili kakšno idejo, zamisel, pri tem vašem delu tudi kdaj usahne?

PAVLE BRGLEZ: „Ne bi rekel, da usahne. Je pa tako, da se kdaj

NAŠA KOMUNA: Pomoč ostarelim pa bo verjetno svet reševal še na druge načine?

Dr. B. JAGODIČ: „Istočasno se svet za zdravstvo zavzema za povečanje mreže domov za ostarele ljudi, da bi tako lahko omogočili bivanje v domu vsem, ki to želijo. Seveda pa bi morali biti ti domovi tako grajeni, da bi nudili vso domačnost starejšemu človeku. Sedanja domovi, razen manjših izjem, so nepravilni, saj so v večini še v starih zgradbah, gradovih.“

NAŠA KOMUNA: Kaj pa človeški odnos, je ta še prisoten?

Dr. B. JAGODIČ: „Čeprav se kaže, zlasti v zadnjem letu, splošen interes družbe, da se problematika starejših ljudi hitreje in učinkoviteje rešuje, je ponekod opaziti še brezbržen odnos do starejših osamelih ljudi, kar bi moralo biti v naši družbi že zdavnaj odpravljeno.“

JANJA DOMITROVIČ

odločiš za nekaj, kar misliš, da je potrebno da uspe, da daš neko iniciativo, pa se potem izkaže, da je pot do tega dolga in problematična, uspešnost akcije pa kaj malo gotova.“

NAŠA KOMUNA: Morda za ilustracijo kakšen konkreten primer?

PAVLE BRGLEZ: „Mogoče problem gostinskih in rekreacijskih objektov od dveh vpadnicah, Dolenjski in Tržaški cesti. Realizacija bi vsekakor bila nujna in tega se že dolgo zavedamo. To ni bila samo moja iniciativa, pa vendar smo pripravili nekaj kvalitativnih rešitev za lokaciji ob Dolgem mostu in ob Dolenjski cesti. Postopki, tako strokovni kot organizacijski so nadvse dolgotrajni, naše zahteve smo predlagali na več kot dvajsetih predlogih, da tu ne omenim sestankov, na katerih smo o tem govorili. Začeli smo nekako leta 1968, sedaj leta 1972 pa smo šele uspeli dobiti lokacijsko dokumentacijo za lokacijo na Dolenjski cesti. Tudi pri načrtovanju tržnice je bilo podobno.“

NAŠA KOMUNA: Kje po vašem mnenju leži trn v peti?

PAVLE BRGLEZ: „Po mojem mnenju, ki najbrž ni osamljeno, bi morala biti na mestnem nivoju neka institucija za proučevanje, planiranje in usmerjanje iniciativ, ki bi jih nato na podlagi potreb in možnosti usklajevala. To ne sodi v republiške sfere. To manjka.“

NAŠA KOMUNA: Oddelke, ki ste ga vodili, je imel naziv oddelke za gospodarstvo in proračun. Torej, še nekaj besed o delu na področju proračuna?

PAVLE BRGLEZ: „Tu ni bilo večjih težav, čeprav je to področje zaradi omejenosti sredstev zelo občutljivo. Naš proračun ni majhen, je drugi v Ljubljani, z ozirom na potrebe pa kot vsak, zmeraj premajhen. Toda v preteklih letih smo uspeli naša sredstva tudi „opleniti“, to pa je pomenilo tudi več druž’ enih investicij, šole, ceste ...“

NAŠA KOMUNA: In sedaj ste se odločili, da to delovno mesto zapustite?

PAVLE BRGLEZ: „Vsak človek si gradi svoje obzorje in kot ekonomist bi si svoje strokovno znanje rad razširil, izkušnje pridobljene v tem času in na tem delovnem mestu pa mi bodo dragocena pomoč.“

NAŠA KOMUNA: Za odgovore najlepša hvala.

JANJA DOMITROVIČ

Pogrešamo dispanzerje!

Nobenega dvoma ni, da so člani mestne konference SZDL in mestnega sveta sindikatov na svoji zadnji skupni seji, posvečeni uresničevanju aktualnih nalog zdravstva v Ljubljani, izhajali iz življenjskih potreb občanov, upoštevajoč pri tem vse tiste politične dokumente, v katerih se zrcali dolgoročna socialna politika mesta v najširšem smislu besede, vendar ...

Ne samo v naši občini, pač pa tudi v Mostah in Šiški že nekaj let pogrešamo sodobne dispanzerske prostore. Dispanzerje, takih kot jih danes pozna sodobna medicina, imamo le malo, zato je težko omejiti navale na ordinacije. Se toliko težje pa je po „dispanzerskih zakonitostih“ ločiti zdrave od bolnih. Kdaj bomo tudi z dispanzersko službo prišli na „zeleno vejo“, je za zdaj še težko reči, nekaj upanja pa je vendarle.

Zavod za zdravstveno varstvo v Ljubljani bo že do prve polovice letošnjega leta pripravil osnovna izhodišča za srednje-ročno načrtovanje zdravstvenega varstva na širšem ljubljanskem območju. V njem bodo upoštevane predvsem zasnovane bodočega generalnega urbanističnega načrta Ljubljane in nujne rešitve na področju zdravstva v ljubljanskih občinah. Če bomo dovolj zgodaj izdelali ustrezne programe in utemeljili potrebe za večje število dispanzerjev (predvsem za povečanje dosedanjih dispanzerskih prostorov), bomo morda le deležni finančne podpore mestne skupščine. Prednostna lista potreb zdravstva v ljubljanskih občinah bo morala brezpogojno upoštevati težnje zdravstvenih služb na Viču, v Mostah in Šiški za boljše delo dispanzerjev.

V mestnem okviru kanijo izdelati sistem in postopek družbenega dogovora za načrtovanje zdravstvenega varstva in potreb na območju širše ljubljanske regije. Predlog družbenega dogovora bo mestna skupščina posredovala družbenopolitičnim skupnostim ljubljanskih občin.

I. VIRNIK

CIGARETA JE KOŠČEK TOBAKA, KI IMA NA ENEM KONCU OGENJ, NA DRUGEM PA BEDAKA

Kdor kadi — še ni odrasel

III. kongres slovenskih zdravnikov, ki je bil ob koncu maja v Ljubljani, je končno hrabro, pa tudi strokovno dokumentirano načel vprašanje kajenja in zdravlja. To je bila pravzaprav samo logična posledica že prejšnjih akcij slovenskega zdravniškega društva, ki se je med drugim zavzemalo tudi za zakonsko prepoved propagiranja tobačnih izdelkov.

Gre preprosto za to, da tudi slovenski zdravniki ugotavljajo in potrjujejo izsledke velikih tujih raziskav in dokazujejo vzročno zvezo med kajenjem in zdravjem. Tako ugotavljajo, da je kajenje pomemben faktor tveganja za nastanek koronarne srčne bolezni, ki se navadno konča z nenadno in nepričakovano smrtjo. Kajenje cigaret je tudi najpomembnejši vzrok za nastanek pljučnih bolezni, raka, bolezni na žlezah itd. Zlasti nevarna je cigareta mladini. Po podatkih, ki so bili zbrani med slovensko šolsko mladino, segajo poskusi kajenja pri otrocih ponavadi že v predšolsko dobo. Med anketiranimi gimnazijci in dijaki poklicnih šol je v Sloveniji 90 % fantov in 75 % deklet, ki so že poskusili kaditi. Vidimo torej, da poskušajo zlasti dečki zgodaj prekršiti pravila lepega „obnašanja“ in s tem dokazujejo svojo večjo moškost in samostojnost.

Sprašujemo se — kaj storiti, da bi se mladina odvadila — oziroma, da sploh ne bi začela kaditi? Predvsem bi morali starši in šola doseči, da otrok in mladinec ne bi prižgal prve cigarete. Gotovo je od nekaterih vodstev šol skrajno zgrešena poteza, da uvajajo v šolskih poslopih celo kadilske sobice za dijake in tako opravičujejo svojo nemoč do reševanja tega problema. Najbrž bi se morali za preprečevanje kajenja zavzeti tudi pionirska in mladinska organizacija in občinski RK — v akcijo boja proti kajenju pa bi se morale vključiti tudi občinske skupščine in krajevne skupnosti — seveda bi se morali bojevati za opuščanje kajenja na vseh ravneh in ne le pri mladini.

Dasiravno zelo dobro razumemo ekonomiko poslovanja naših podjetij in njihov boj za obstoj, zaposlitev določenega števila ljudi itd. — pa vendarle mislimo, da bi v skladu z možnostmi podprla boj proti škodljivosti cigaret tudi Tobačna tovarna.

A. M.

Iški avtomatski telefon

Ig je imel pred kratkim velik dan. V okviru krajevnega praznika so namreč odprli novo avtomatsko telefonsko centralo. Nova centrala pomeni za Ig veliko pridobitev, saj je bil doslej Ig praktično odrezan od sveta. Telefonsko zvezo iz Ljubljane na Ig je bilo treba namreč včasih čakati tudi po tri ure, saj je bilo vse preobremenjeno. Tako se je bolj splašalo peljati se na Ig, saj je bilo to hitreje. Z Iga je bilo sicer malo lažje dobiti zvezo, vendar še vedno

graditi novo centralo. Problem je predstavljal le prostor. Tega so dobili v stari ambulanti, ambulanto pa so preselili v bivše upravne prostore Mizarske. Tako je bil z dobro voljo delovnih organizacij, PTT in krajevne skupnosti kot družbenopolitičnih organizacij ta problem rešen.

Nova centrala je veljala 1,9 milijona in bo zadostovala za potrebe Iga in okolice. Pred gradnjo nove centrale se je PTT podjetje zani-

Posnetek za arhiv: stara ročna telefonska centrala na Igu

težko. Obsednost stanja nam je še bolj jasna, če se spomnimo na dejstvo, da so nekatera podjetja imela več kot 30 medkrajevnih klicev dnevno in da je imel celoten Ig preko 100 impulzov. Najbolj sta bili prizadeti največji delovni organizaciji KIG in Mizarska. Ti dve sta se tudi najbolj zavzemali za ureditev nove centrale. PTT podjetje je imelo posluš za njihove želje in so pričeli

malo, koliko novih teletonskih naročnikov bi bilo možno dobiti na tistem področju. Zbrali so 150 prijav, verjetno pa jih bo še več.

Tako sedaj Ig ni več odrezan od sveta in bo mnogo manj problemov tudi s poslovnimi partnerji, ki so bili sedaj večkrat dokaj nervozni ob čakanju na telefonsko zvezo s skoraj nedosegljivim Igom, ki je le 10 kilometrov od Ljubljane.

M. D.

Z otvoritve nove avtomatske telefonske centrale na Igu

Zaupnica Naši komuni

Zadnja seja izvršnega odbora občinske konference SZDL je bila posvečena predvsem razpravi o obveščanju članov, preden bo to temo obravnavala mestna konferenca SZDL. V sklepkih je formulirana podpora glasilu Naša komuna, ki je — soedeč po odmevnosti — upravičilo vložena sredstva. Govora je bilo tudi o biltenih družbenopolitičnih organizacij. Sprejeto je bilo stališče, da naj se prizadeje pogovore, ali so za strnitev v en sam bilten. Ko so obravnavali predlog za poseben radijski program, namenjen pretežno informacijam s področja delovanja družbenopolitičnih organizacij, so izrazili svoj pomislek nad izločanjem teh informacij iz sklopa ostalih. Morda tiče za tem predlogom komercialni apetiti. Kritika je zadelala tudi dnevno časopisje, ki pogosto po ažurnosti in odkritosti pisanja zaostaja za časopisjem drugih republik.

kar bi moralo biti v naši družbi je zdavnaj urejeno

Ceprav smo poslali prošnje z našimi vprašanji skoraj vsem predstavnikom občinskih svetov, nam je — poleg že objavljenih zapisov v prejšnji številki — danes poslal odgovore le še predsednik občinskega sveta za zdravstvo, s katerim objavljamo „pogovor“ — dr. Boris Jagodič.

NAŠA KOMUNA: Za uvod moramo splošno vprašanje o tem, ali smajete, da je bil vaš svet v prizadevanjih pri reševanju tekoče problematike uspešen?

Dr. B. JAGODIČ: „Svet za zdravstvo pri viški občinski skupščini je opozoril posebno pozornost problematiki starejših ljudi v občini in je v ta namen spodbudil pripravo analize starejših osamelih ljudi. Tako smo ugotovili, da je v naši občini 100 ljudi, ki dnevno potrebujejo pomoč. Pri tem pa niso višeti bolni ljudje, ki jih ima v oskrbi patronažna služba. Svet za zdravstvo je tako prišel do zaključka, da je problematika starejših ljudi prečena in da bi jo morali začeti reševati organizirano.“

Ljudi Vičani za „prohibicijo“

Priporočilo skupščine občin in mesta Ljubljane, da se gostinskimi in gostinskimi delovnimi organizacijam zasebnim gostincem predlaga prejem samoupravnega dogovora o nepovedi točenja vseh alkoholnih pijač na območju Ljubljane med 4. in 7. uro zjutraj, so potrdili in to glasno tudi na zadnji skupščinski seji.

Sprejem mladih v ZK

V Tobačni tovarni je v zadnjih letih, kljub številnim sklepom organizacije ZK, da je treba Zvezo komunistov pomladiti, število članov organizacije skorajda nespremenjeno. Organizacija je vedno znova in znova ugotavljala, da v kolektivu ni mladine, ki bi bili primerni za delo v organizaciji ZK in istočasno tudi v zvezi komunistov. „Dovolj je takega posloženega ocenjevanja,“ so rekli na naj ta ugotovi, so te ocene rezultirale ali samo iz trte zvite. „Rezultat nekaj več kot dvomesečnega dela komisije je, da bo ta organizacija v kratkem sprejela šest mladih, v Zvezo komunistov.“

»Harlem« danes in nikoli več

Barakarska naselja delavcev, ki prihajajo na delo v našo republiko, v naše mesto in navsezadnje tudi v našo občino, postajajo nezaželena. Nezaželena pa ne postajajo zato, ker so njihova, pač zaradi tega, ker so tako kot mnoga manjša naselja po naši občini zrasla na črno. Pa boste rekli, na črno je v občini sto in sto hiš, gradijo si jih občani, ki ne zaslužijo ravno malo, sedaj pa se spotikate ob naselja tistih, ki pri nas opravljajo tista dela, ki jih Slovenci ne maramo.

Ne gre za naselje črno kot tako, pač pa za nadvse neurejene, za normalno življenje popolnoma neustrezne razmere. Vsi poznamo primere, ko se delavec priseli v našo republiko, se „po vezi“ naseli k svojemu prijatelju ali sorodniku, ki mu je priskrbel delo. Čez čas „po vezi“ tudi sam pripelje za seboj, oziroma k sebi in k svojemu prijatelju, pri katerem stanuje, svojo družino, ki pa kot vemo ni ravno maloštevilna. In, če sedaj kot za čisto navaden,

običajen primer opišemo ta „stan“, ki mu ga nudi prijatelj: povečini je to lopa, bodisi lesena, obdana s pločvino, lahko celo na grobo zidana, brez urejene kanalizacije (fekalije se prosto iztekajo v naravo), voda je primitivno napeljana ali pa ne, podobno pa je tudi z električno napeljavo. Takšna „kuča“, ki ima povprečno en sam ali pa največ dva prostora, nudi streho tej pisani družini. Zapisali smo, da je to pač običajen primer, ki smo si ga izbrali. In res je, da nekateri stanujejo v malce boljši „kuči“, res pa je tudi, da jih precej ne uživa niti takšne udobnosti.

Razmere so torej skrajno nehygienske, nastaja možnost, da vsak čas izbruhne kakšna epidemija, ničkolikor pa smo bili že priča požaru (nastal je zaradi nepravilno napeljane elektrike), ki je v hipu z enim ali pa dvema plamenoma uničil tisto, kar so si pripravale te žuljave roke.

In če se sedaj obrnemo k sebi, k sebi zato, ker smo ljudje prav tako kot naši južni bratje, ker smo prav tako kot oni delovni ljudje, potem se bo naša vest popolnoma upravičeno vprašala: pa kaj sploh lahko tem ljudem, tem žuljavim rokam nudite, mar ne zaslužijo niti tega, da bi jim dali streho nad glavo, streho, spodobno in uredno delovnega človeka?

Kdo naj bi odgovoril? V prvi vrsti naj bi odgovor dale gospodarske in delovne organizacije, v katerih so lastniki teh barak, povečini so delavci teh podjetij, zaposleni. Če ga zaposliš, mu moraš nuditi tudi tisto osnovno, to je življenjski prostor, če ne je bolje, da ga ne zaposliš. Da, tudi to smo slišali na tiskovni konferenci pri predsedniku občinske skupščine ing. Slavku Korbarju, ko je tekle beseda okrog že podretega Harlema in o reševanju ali bolje povedano preprečevanju nastajanja novih barakarskih naselij. No, pa o tem malce kasneje.

Ze zgoraj zastavljenemu vprašanju so z napol odprtimi ušesi le prisluhnile v primeru Harlema tudi nekatere gospodarske organizacije. Ko so ognjeni zublji v prvih junjskih dneh požirali ruševine ali bolje ostanke več kot petnajst let starega Harlema (porušili so ga nekaj dni prej z delovno akcijo, v kateri je sodelovalo preko sedemdeset ljudi) nismo bili priča jokajočim ženam in za njihova krila držečih se otrok ali pa grozečih glavarjev družin. Na

mesto takšnega prizora, smo lahko pozdravili v novih, le sto metrov stran od nekdanjega bivališča v bližini Malega Gradca, lično urejenih montažnih hiš. Kot petintrideset družin se je prililo v ti dve hiši, kjer je stalo prostoro, šest skupnih sanitarnih nekaj deset drvarnic. Imajo električno napeljavo in kot smo omenili, urejene sanitarije. Denarja ni bilo ravno malo, okrog 2 milijona dinarjev, so s pomočjo gospodarskih organizacij zbrali v obsegu skomunalnem skladu.

Harlem je zgorel, nobenega lema več; tako bi lahko označili jedro tiskovne konference pri predsedniku občinske skupščine. Vse smo vprašanje rešili sedaj, s temi močmi, s precejšnjim delom občine, rešitev smo dolgo iskali, akcija o rušitvi Harlema je popolnoma uspela. Vsem, ki so s svojimi močmi v njej sodelovali, se najlepše zahvaljujem, takšne so bile sede ing. Slavka Korbarja. Prva vrstna akcija v našem mestu in korenit korak na Viču pri odpravi črnih barakarskih naselij. Uspešno! In kaj v bodoče? Šali smo, da se na Cesti v Gorici Dolgem mostu in še kje na Viču tleh že „bohotijo“ iz lepene in čevine zbita domovanja s temernimi sanitarnimi in podobnimi pogoji.

Prisotni na tiskovni konferenci kot enega izmed preventivnih odločnih korakov predlagali skrb gospodarskih organizacij, tem smo že spregovorili, dalje razno odpravljanje in takojšnje pojavljajočih se barak in barak dalje in ne nazadnje pa bo potek pri elektropodjetjih zahtevati kontrolo, kajti njihovi uslužbenci za zelo majhno priključitev ali rišanje električnega toka zahtevajo cel kup dokumentacije, tu niso Harlema pa so priključevali brez hernege verodostojnega papirja, njih tudi niso mogli imeti, ko bile vse barake zgrajene na zanimivo pa je tudi to, da so „kuče“ njihovi lastniki zavajali lahko pri naših zavarovalnicah kar lepe denarce...

Nepozabljeno pa ni ostalo zadnje niti vprašanje ljubljanske reševanja te dosedaj skoraj ne rešene problematike. Neopaženo ker čeprav gre v tem primeru izrazito mestno vprašanje (barakarska naselja niso samo na Viču, pa se z njimi ponaša vsa Ljubljana morda naj omenimo samo na črno, ki je že kar prerasl Harlema se le to na tej ravni še ni rešila menda se o tem tudi zelo malo ni pogovarjalo. Pa vendar, čeprav to plačalo. S skupnimi močmi prav za sedaj samo z viškimi, odstranjen Harlem, s skupnimi močmi pa bi se tudi Ljubljana obranila barakarskih naselij vedno...

JANJA DOMITROVA

Obraz Trnovskega čez nekaj let

Zazidalni načrt Trnovskega urbanisti in komunalci razgrnili na zadnji skupščinski seji tudi pred občinske odbornike. Pokazali so jim, kakšen naj bi bil obraz tega predela naše občine čez nekaj let. Na območju ali strokovno povedano kareju med Gradaščico, Ljubljano, Trnovskim pristanom in Malim grabnom bo gradbeno podjetje Tehnika (to podjetje je že ponudilo svoje investitorske usluge) zgradilo za to območje sila zanimivo sosesko, opremljeno z vsemi primernimi objekti, zelenicami, cestami, skratka z vsem, kar se za takšno sosesko spodobi.

Če na hitro potegnemo nekaj značilnih potez jutrišnjega trnovskega obraza. V tako imenovanem severnem delu (ob Gradaščici pa vse do Ljubljane) bo stalo strnjeno visokozidano naselje, v katerem bo več sto stanovanj (obljubljajo ekonomske cene) ter niz poslovnih objektov, manjših trgovin in podobno. Za tem blokovnim delom pa se bo proti

Malemu grabnu ob že sedaj v nem predelu razprostralo nizkih individualnih gradenj, tudi gimnazijsko poslopje, park in igrišča, vrtec in še nekaj metne žile in žilice po samem selju ne bodo razpredene, saj glavno prometno vlogo nosijo daljšek Titove ceste (zgrajen nov most preko Gradaščice) in neje podaljšek Njegoševe ceste voza.

Poskrbeli naj bi tudi za vse, ki jim bodo morali rušiti hiše hiš naj bi porušili), in sicer naj vajo jim kupiti nadomestna stanovanja, znanim trnovskim vrtnarjem pa bodo za opravljanje osnovne dejavnosti preselili zemljo v neposredni bližini.

Tako zasnovan načrt, ki je zanimiv, ustrezen in perspektivni stoji pred realizatorji, ki pa v trenutku čaka odgovorna in na naloga.

JANJA DOMITROVA

Ostanki Harlema gorijo. Problem je likvidiran. Ali pa je s tem že tudi rešen?

Ali bomo postali Slovenci računalniški narod?

Kot smo poročali že v prejšnjih številkah našega glasila, je v Jadranski ulici, na področju naše občine začel delati največji jugoslovanski računalnik Cyber 70. Danes objavljamo o tem super stroju daljše poročilo, ki bo zanimalo tudi naše občane kot gospodarstvenike.

Kakih 19 ton težak računalnik je prispel iz ZDA v noči od 2. na 3. maj z jumbo jetom – do Frankfurta – odtod pa na brniško letališče. Takoj ko so ga s posebnim tovornjakom pripeljali v prostore RRC, so ga začeli montirati. Sestavili in stestirali so ga v dobrih dveh tednih. Po dobrem mesecu je končano tudi poskusno obratovanje in računalnik že služi svojemu namenu. Kot zanimivost velja omeniti, da se je RRC odločil za ta superstroj šele takrat, ko je računalnik izračunal, da se s 13 % prednostjo najbolj izplača kupiti stroj prav take vrste.

DEJAVNOST RRC

Republiški računski center (RRC) so ustanovili leta 1968 Socialistična republika Slovenija, ki jo zastopa Izvršni svet Skupščine SRS, Združeno podjetje Iskra, Univerza v Ljubljani, Ljubljanske mlekarne, Gradbeno podjetje „Obnova“, Poslovno združenje gozdno gospodarskih organizacij, Izobraževalna skupnost SR Slovenije, sklad Borisa Kidriča pri Raziskovalni skupnosti SRS in klinične bolnice v Ljubljani.

Razgovori o pristopu pa potekajo še s Cestnim skladom SRS in drugimi zainteresiranimi ustanovami. Osnovne naloge tega centra so:

1. elektronska obdelava podatkov za pogodbenike in druge naročnike
  2. povezovanje naročnikov v enotno računalniško mrežo
  3. pomoč pogodbenikom in naročnikom pri organizaciji priprave podatkov in sestavljanju programov za elektronsko obdelavo podatkov in pri vzgoji kadrov
  4. spremljanje in proučevanje razvoja računalništva v svetu in povezovanje s sorodnimi centri v tujini ter posredovanje izkušenj pogodbenikom.
- Razvoj uporabe računalnikov v svetu namreč teži k ustanavljanju velikih računskih centrov z zelo učinkovitimi računalniki. Nanje so kot na telefonsko centralo priključeni različni uporabniki. Tako so tudi najmanjši uporabniki deležni rezultatov, ki jih nudi najsodobnejša tehnologija, ne da bi bilo treba žrtvovati milijardne investicije.

ZAKAJ NOV RAČUNALNIK?

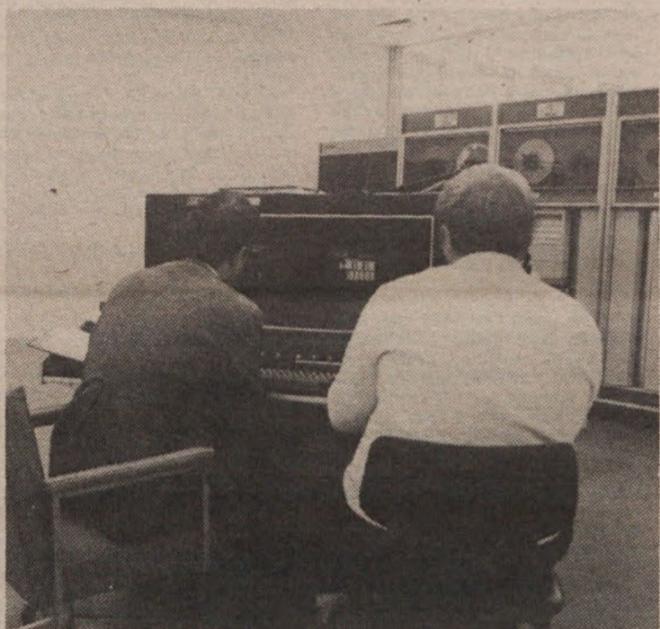
Danes menda ni več potrebno poudarjati, da računalnik podeseterja človekove moči. Kar je bilo treba prej delati s svinčnikom v roki mesece in mesece, opravi superračunalnik v delcih sekunde. Računalnik prinaša v naše življenje tako revolucionarne spremembe kot ogenj v jamo prebivalca našega planeta.

Za zgodnje obdobje računalniške ere v Sloveniji bo nedvomno obveljala ugotovitev, da je bilo zanj značilno nekoordinirano nakupovanje strojev, za kar so bila potrošena razmeroma velika sredstva. Po podatkih za leto 1970 je v naši republici v lasti raznih podjetij vsaj 40 manjših (srednje velikih) elektronskih računalnikov v skupni vrednosti 200 milijonov din. Na drugi strani pa nam je manjkalo zmogljivejših, večjih strojev, ki bi poleg standardnih računovodskih in evidenčnih poslov omogočali izvajanje kompleksnih ekonomskih analiz in nudili popolno sliko o dinamiki poslovanja posameznih velikih podjetij ali celih gospodarskih panog. Vendar pa imamo tudi na področju zmogljivejših računalnikov že določene izkušnje in prav te izkušnje so nam omogočile, da se odločimo, ali ostanemo pri drobljenju sredstev, ali pa vendarle krenemo po sodobni poti, kakršno so v zadnjem času ubrale vse razvite države. V mislih imamo oblikovanje velike računalniške mreže v Sloveniji, katere zametek je razširjeni RRC s sistemom terminalov. S tem, ko smo se Slovenci odločili za ustanovitev razširjenega RRC, smo dejansko storili še mnogo več, kajti na ključno področje moderne tehnologije smo stopili na tisti kritični točki, kjer pričakujemo, da bo v bodočnosti potekala meja med razviti in nerazviti družbami. Dejstvo, da smo sploh imeli takšno priložnost, je po svoje presenetljivo, a vendar dovolj preprosto. Zelo težko se bi namreč merili s tehnično razvitejšimi narodi na področjih, ki

terjajo predvsem visoko tradicijo, npr. izdelovanje preciznih ur, ali izredno velike investicije. Na področjih pa, kjer je tehnologija mlada, kjer je železo za vse enako vroče, so naše možnosti ugodne in jih moramo znati izkoristiti. Prav računalništvo pa je tako področje. Nanj stopamo v trenutku, ko odločitev, ali bomo razviti ali nerazviti, ne vsebuje več kot to, ali smo dovolj pametni za to ali pa ne. Upamo in verjamemo, da smo se odločili pravčasno. Dejstvo je namreč, da postajajo računalniki v svetu izredno učinkovito orodje, s katerim velika podjetja in posredne družbe in narodji posegajo v konkurenčni boj na svetovnem tržišču. Tisti, ki zamuja, ki izgublja, zapade v vse bolj popolno ekonomsko podrejenost, koleška, ki jih po mili volji obračajo mehanizmi velikih trustov. Dovolj zgovoren je podatek, da podobnega stroja, kakršnega je dobil RRC, pred leti Johnsonova administracija ni dovolila prodati v de Gaullovo Francijo. Se danes ga ne more kupiti nobena vzhodna država.

TEHNIČNI PODATKI

Računalnik CYBER 72-24 ima 655.360 znakov hitrega spomina in dve centralni enoti, ki istočasno obdelujeta vsaka po en program. Istočasno lahko sistem obdeluje do 15 programov, od katerih sta zaradi dvojne centralne enote dva res v istočasni obdelavi. Sedanjih 655.360 zna-

Komandno središče republiškega računskega centra, ki ima svoj sedež v naši občini

kov centralnega spomina je mogoče razširiti na 1,310.720 znakov. Nadaljnjo možnost pa nudi „razširjeni feritni spomin“ ki ga je mogoče razširiti do 20 milijonov znakov. Doselej največji računalnik v Jugoslaviji – v Stegnah, je imel le 130.000 znakov centralnega spomina. Stroj ima vgrajenih nekaj sto tisoč tranzistorjev.

Obe centralni enoti skupaj lahko opravita milijon in pol seštevanj v sekundi. Hitrost podatkov iz centralnega v razširjeni spomin pa znaša 100 milijonov znakov na sekundo. Za praktični primer, kako hitro deluje ta stroj, naj povemo, da obračun plač v podjetju s 1200 ljudmi opravlja petčlanska ekipa najmanj 10 dni. Ta računalnik pa izračuna plače v 4 minutah. Ko bo povezan v računalniško mrežo in z različnimi „privatnimi“ terminali, se bo z naročnikom sposoben „pogovarjati“ o vsakršnem problemu, ki bi bil za naročnika zanimiv.

RRC – NACIONALNI CENTER

Če je bil stegenski računalnik zgolj velik stroj in servis naročnikov – prevzema novi RRC nase skrb za širjenje nove miselnosti o uporabi računalnikov. Ugotavljamo namreč, da so v razvitem svetu nosilci razvoja tisti, ki obvladujejo najsodobnejšo računalniško in drugo tehniko. Naš računalnik bo omogočil Univerzi sistematično uvajanje pouka računalništva v vse vrste rednega študija, strokovnjaki izobraževalne skupnosti pripravljajo programe za uvajanje pouka računalništva in pouka s pomočjo računalnikov v naš šolski sistem. Pa tudi RRC sam bo v prihodnje ob sodelovanju partnerjev pripravil serijo neprekinjenih tečajev iz programiranja, na katere bo vabil zdravnike, inženirje, znanstvenike, statistike, finančnike in ostale zainteresirane, da bi se po najhitrejših metodah naučili „razgovora“ z računalnikom in ga obvladali. Učenje za enostavno uporabo velikega stroja ne sme presetrati več kot 1-3 tedne. Če je tak velik stroj resnična perspektiva in če bomo res „po tekočem traku“ vzgojili tisoče ljudi za sporazumevanje s strojem, se utegnemo Slovenci zares spremeniti v „računalniški narod“.

Terminalna povezava je posebno ugodna v ustanovah, ki morajo kontrolirati in voditi poslovanje na širokem področju svojih dejavnosti. Tako bi bila na primer izredno koristna terminalna povezava RRC z zdravstvenimi domovi. S pomočjo računalnika bi odpadle gore administrativnih papirjev, postopki ob zdravstvenih uslugah bi bili hitrejši in popolnejši zato, ker bi bil na enakem mestu zbran in hitro dosegljiv ves potek bolezni, diagnoze, terapije. Hkrati bi lahko stroj obračunaval zdravstvene storitve, ki zdaj (s številnimi pomotami) obremenjujejo armado administracije in zdravstveni kader.

In kakšna bo prihodnost računalništva v Sloveniji? Predvsem strokovnjaki zelo resno razmišljajo o več takih centrih kot je sedanjí ali pa o močno razširjenem centru. Potrebe po teh vrstah uslug skokovito naraščajo in gotovo je, da bodo prerastle vsa pričakovanja. Že v nekaj letih bo prek tega stroja tekel že tok informacij za veliko statistično banko podatkov. Priprave za to tečejo že danes. S to banko bo mogoče spremljati vsa družbena in ekonomska gibanja, kar bo dajalo samoupravljavcem možnost takojšnjega ukrepanja z variantnimi predlogi. Samoupravljevec bo lahko z najbolj kvalificiranimi podatki ugotavljal posledice svojih odločitev, še preden bo napravljen ukrep občutil potrošnik. Na statistično banko podatkov je med drugim vgrajen tudi centralni register prebivalstva. Podatki tega registra bodo v najkrajšem času na razpolago vsem pooblaščenim institucijam kot so npr. občine, odseki za narodno obrambo, zavodi za zaposlitev itd. Verjetno zelo kmalu pa bomo tudi pričeli računalniški obdelavi podatkov zdravstvenih institucij in prometa.

K. J.

Novo sodobno učinkovito prvo jugoslovansko samosvetleče loščilo za tla, obložena s top lim podom, linolejem, vinaz ploščicami in drugimi plastičnimi materiali.

ILIRIJA Ljubljana

Carex plastic

visoki sijaj brez loščenja!

OB ODLOČITVI MESTNE SKUPŠČINE ZA POKRITI BAZEN

Zakaj sem se vzdržal glasovanja?

V četrtek, dne 15. junija se je na redni seji mestne skupščine glasovalo o gradnji celotnega paketa objektov pokritega in nepokritega kopališča v športnem centru Zavoda ing. Stanka Bloudka in Tivoliju. Kot odbornik mestne skupščine, za okoliš krajevne skupnosti Kolezija, sem zastopal naslednja stališča:

Podpiram gradnjo pokritega kopaljšča, tedaj zidavo športnega, šolskega in vadbenega bazena. Pripominjam, da športni bazen dolžine 33 m za centralne potrebe mesta ne zadostja. Kolikor pristopamo k nadaljnji športni koncentraciji dejavnosti ob dvorani Tivoli, potem bi morali zgraditi olimpijski bazen predpisane dolžine 50 m. Ako pa zgradimo sedaj manjši bazen, ki bo služil pretežno le občini Center in spodnjemu delu Šiške, potem naj to področje oz. občini Center in Šiška neposredno sofinancirata gradnjo 33 m dolgega bazena, ne pa samo mestna skupščina.

Ker je Ljubljana pred 45 leti zgradila sedanje kopaljšče „Ilirija“ in ker mora sedaj vsaka občina na svojem območju sama graditi nova letna in zimska kopaljšča, potem odločno vztrajam, da v primeru gradnje novega letnega kopaljšča v Tivoliju teh objektov ne financira mestna skupščina, temveč izključno samo občini Center in Spodnja Šiška.

pozove k sofinanciranju poleg občine Center in Spodnja Šiška še temeljno izobraževalno skupnost, sindikate, vojno upravo, univerzo itd., ker so vendar vse te ustanove neposredno zainteresirane za vzgojo zdrave mladine.

(Ker je bilo malo časa za obširnejšo razpravo, kjer je sodelovalo okoli 30 govornikov, sem na prošnjo tov. predsednika odstopil od nadaljnje razprave).

V dodatku sem želel ponovno nakazati željo, da posveti mestna skupščina na eni od sej posebno točko vsem problemom telesne vzgoje v Ljubljani, ki jih je treba reševati bolj kompleksno in ne toliko lokalno kot doslej, ko se pretežno vsa sredstva porabijo za dvorano Tivoli. Pri sedanjem stanju telesne vzgoje v Ljubljani se tudi na ta na-

Strokovnjaki trdijo, da v svetu grade na ca. 50.000 ljudi po en manjši pokriti bazen. V našem primeru bo tedaj treba zgraditi v mestu še tri do štiri 25-metrške ali celo manjše bazene – neke v Mostah, Šiški, za Bežigradom in neke na južnem delu mesta. Seveda bi morale te dodatne bazene, po sedanjem obravnavanju objektov za telesno vzgojo po občinah, zgraditi tudi financirati neposredno občine Moste, Šiška, Bežigrad in Vič-Rudnik.

Občina Moste je že zgradila na Kodeljevem z lastnimi sredstvi svoj letni plavalni center. Enako je postopala občina Bežigrad, ko je zgradila svoj letni plavalni center pri „Sternu“ ob Savi.

Enako bo morala zgraditi svoja letna kopaljšča občina Šiška neke ob Partizanu-Zgornja Šiška ter občina Vič-Rudnik neke v Rožni dolini in ob Ljubljani.

Ljubljana dobi pokriti bazen

Po žolčni razpravi na zadnji seji mestne skupščine, med katero je besedni dvoboj med zagovorniki gradnje sredi tivolske oaze in njihovimi nasprotniki iz tabora varovalcev okolja spominjal na nekoč znano vzdušje v francoskem parlamentu, je obveljal predlog, po katerem bo Ljubljana naposled dobila zimski bazen.

Nacrtovana gradnja pokritega kopaljšča v slovenski prestolnici sodi v okvir postopne izgradnje in financiranja osrednjega zimskega bazena in letnega kopaljšča. Letos bo imelo mesto iz svojih sredstev za gradnjo na voljo 29.970.000 dinarjev, za prihodnji dve leti pa bo morala mestna skupščina zagotoviti še najmanj 6.000.000 dinarjev, da bi „ujela korak“ z bliskovitim naraščanjem gradbenih stroškov. Snavolci ljubljanskega zimskega bazena bržčas ne bodo v zadregi zavoljo pomanjkanja denarja, saj bodo razliko krili s posojilom Ljubljanske banke. Investicija bo veljala 50.000.000 dinarjev. Sredstva, ki bodo potrebna za gradnjo zimskega bazena, so že nekaj let vročena v banki, precej denarja pa bo mestna skupščina dobila tudi na račun anuitet za tivolsko športno dvorano. S posojilom Ljubljanske banke bo sklenjen krog financiranja enega najpomembnejših športno-rekreacijskih objektov v Ljubljani. Zimski bazen bo služil deloma za rekreacijo naših občanov, na svoj račun pa bodo prišli predvsem tudi plavalci Ilirije in Ljubljane, ki se bodo z novo pridobitvijo slednjič oddahnil.

Spomladi prihodnjega leta bodo v Lattermannovem drevoedu že zapeli krampi in lopate. Bazen bo dolg le 33 metrov in širok 21 metrov. Ob njem bodo zgradili še manjši, šolski bazen v izmeri 20 x 16 m. Ob bazenu bodo tudi garderobe, gostinski obrat in vsi potrebni objekti. Plavalcem obeh ljubljanskih klubov bodo omogočili vadbo tako, da bodo lahko v bazenu ob vsakem času postavili posebno premično pregrado za 25-metrsko tekmovalno prog. Po veljavnih mednarodnih predpisih namreč priznavajo vrhunske rezultate, ki so doseženi bodisi v 50-metrskih ali 25-metrskih bazenih.

Kaže, da so se ljubljanski mestni očetje ob sedanjih krepko omejenih investicijskih potrebah na vseh področjih odločili za edino sprejemljivo inačico. S sredstvi, ki jih že imajo in z bančnim posojilom bo moč v dobrem letu zgraditi 33-metrski pokriti bazen. Investicija vanj je namreč za 30 % manjša od tiste, ki bi bila potrebna za gradnjo olimpijskega bazena.

IVAN VIRNIK

Šiške in dvorane Tivoli proti Centru mesta velika ovira, tako za vse bazene pokrite in na prostem, posebno še, če bodo morali iz komercialnih razlogov vse območje zunanjih bazenov ograditi.

čin ustvarja socialno diferenciacijo, kajti z večjo koncentracijo telesno-vzgojnih objektov na eni sami točki se res skrbi prvenstveno za neposredno okolico, ne pa toliko za predmestja in in tamkajšnje prebivalstvo, ki se bo moralo daleč voziti v Tivoli, če bo hotelo od te mestne investicije kaj imeti.

Zato nasprotujem gradnji letnih bazenov v Tivoliju ter zagovarjam sanacijo in dopolnitev sedanjega kopaljšča „Ilirija“. Glasujem, kakor sem že več let zagovarjal paket pokritih bazenov, toda s tem, da se zgradi centralni olimpijski bazen dolžine 50 m in ne, kot je sedaj prikazano dolžine 33 m. Ne verjamem namreč v poročilo, ki kaže, da bo paket pokritih bazenov s 17 m krajšim športnim bazenom 30 % cenejši. Nam vsem je znano, kako je mestna skupščina vrsto let financirala v glavnem samo dvorano Tivoli in da se bo s sedanjo akcijo zopet pretežno angažirala za nove objekte v Tivoliju.

Istočasno sem na seji nakazal, da mesto premalo skrbi za prometne probleme, ki so vsak dan hujski, jih pa sploh ne rešujemo, čeprav je razpisana anketa pokazala, da se mestno prebivalstvo še bolj ogreva za reševanje mestnih prometnih problemov, ki mu je dalo še celo več prednosti kot otroškemu varstvu.

Čudim se prizadetim oblikovalcem in odgovornim strokovnjakom, da so si dovolili tako „kapricio“, ki niti ne upošteva že znane regulacijske črte nove razširjene Tržaške ceste. Ta kamen je na Tržaški cesti velik korak nazaj, ne pa, kot vsi želimo, naprej.

Najnovejša brošura „Ljubljana 72“ obide vsjo prometno problematiko z enajstimi besedicami: „Občinske skupščine bodo spremljale uresničevanje sprejetih programov naložb v cestno omrežje.“

Ograjo in predprostor vzdolž „Ilirije“ naj se vendar takoj vključi k prostim površinam Tržaške ceste. Med Bobenčkovo in Gregorinovo ulico je toliko dotrajanih objektov, da bi se jih res že moralo odstraniti.

Stvarno na stoji Ljubljana pred res zelo hudimi prometnimi problemi, ki se dan za dnem večajo in ki so še vsi brez razlike neresljivi, ker ni potrebnih sredstev za realizacijo.

Z veseljem pogleda človek na lepo urejene predvrtove industrijskih in obrtnih objektov ter velike „Petrol“ postaje ob spodnjem koncu Tržaške ceste. Trdim, da se da tudi zgornji odsek ob občini pa do cerkve z dobro voljo smiselno izboljšati.

Kot mestni odbornik Kolecije sem smatral za dolžnost, da pred volivci in pred našo občino objavim svoja neposredna stališča do obravnavanih vprašanj: pokriti in odprti bazeni ter mestni promet.

Ko smo pred meseci posipali na stranskih pasovih Tržaške ceste okrasni pesek, smo žal našli rumeno-rjavega namesta občajnega belega. Dvomim, da je ta pesek kaj cenejši – je pa prav gotovo bolj grd in umazan.

Ker sem se pri odločitvi „zaradi nerazdeljenosti paketa bazenov na pokrite in odprte“ vzdržal glasovanja skupaj še s tremi drugimi odborniki, prosim, da volivci moja stališča ocenijo ali popravijo, da bom tako pravilneje zastopal vašo in občinska stališča pred mestno skupščino.

Na širše površine hodnikov ob Bobenčkovi ulici postavimo nekaj odprtih stojnic za sadje in zelenjavo, da bomo tako popestrili in obogatili Tržaško cesto. Uprava živilskih trgov naj premesti del prodajnih nast izpred gimnazije neposredno na Tržaško cesto bližje k Bobenčkovi ulici.

Za financiranje same gradnje pokritega kopaljšča predlagam, da se

Ponovno poudarjam, da to nima nikakršne zveze z obnovo in širjenjem samega vozišča Tržaške ceste, temveč da je za vse to zadolžena občina in neposredno krajevna skupnost z vsemi ustanovami, podjetji, šolami, inštituti, hišnimi sveti in privatniki, ki živijo in delajo ob tej cesti. Akcija mora biti skupna in uspeh bo takoj viden.

Rebra je le veliko razumevanja in veliko več spoštovanja do okolja, v katerem živimo in delamo.

Trdimo vendar nemogoče polno oglasno planko ob solatnih parcelah ob vogalu Glinške ulice in Tržaške ceste. Ako je ta planka res gospodarsko potrebna in utemeljena, potem naj se jo oblikovno predela, potem pa naj se nacionalizirani vrstni smiselno vključi v življenjski prostor Tržaške ceste.

Veliko več spoštovanja do okolja, v katerem živimo in delamo.

Takoj naj se posadijo drevesa in grmičevje v novi Idrijski ulici, saj smo pripravili dve sedaj prazni zelenici.

Ob „Narta studiu“ smo žal zgradili visoki, obrambni, grd, kamenit, protitankovski zid, da bi tako povzdignili ogromni pomen novega „Studia“. Tu smo umetno, brez vsake potrebe zapravili ca. 10 starih milijonov, okoli in okoli celega objekta smo nasuli do 1 m visoko in več zemljo ter čakamo, da se bo drevje in grmičevje samo zaraslo. Do sosednje blokovne zelenice smo ustvarili nemogoče ravnotežje, saj so vse ostale zelenice ostale na parterju, kar je tudi najlepše in najboljše.

CIRIL STANIČ

Murglah raste nov rod. Kolikšen del sedanjih problemov te soseske bo kot nepopravljiv padel na nove rame?

LOGA V NEPRAVIH ROKAH

Dvanajst let za pol Murgel

Po ponovnih zapletih okoli Murgel in njihove zazidave (glej prejšnjo številko Naše komune) je 8. 6. sklical predsednik skupne občine ing. Slavko Korbar sestanek, na katerem je zahteval predstavniki investitorja izgradnje Murgel – podjetja Imos konkretne odgovore na vsaj dve konkretni vprašanji:
1. zakaj so Murgle stagnirale in
2. kakšne so možnosti nadaljnje izgradnje?

Odgovori so bili vse prej kot razveseljivi. Tako smo izvedeli, da investitor predvideva polovico od celokupne soseske šele leta 1977, pomeni dvanajst let za pol Murgel.

Na citiranem sestanku so se zbrali pisarni predsednika občine poleg predstavnikov skupščinske službe za komunalne in gradbene zadeve in občinske konference SZDL še predstavniki KS Kolecija, v katero Murgel sodijo, in predstavniki Društva varovalcev Murgel. Prišli so predstavniki Imosa, projektant ing. arh. Ivance Ivanšek ter predstavniki izvaščevalnih del SGP Grosuplje in komunalnega podjetja Vič. Ni pa bilo na tem sestanku predstavnikov ljubljanskega urbanističnega zavoda.

Govor se je najprej zasukal okoli vzrokov za stagnacijo Murgel. Predstavniki Imosa so kot dva najpomembnejša vzroka navajali splošno podražitev, ki še zlasti velja za gradbeništvo, posebej pa še drago komunalno ureditev tamkajšnjega kopaljšča (cca. 10 milijonov na

Gradnja Murgel poteka fazno. Prva dosežena faza je imela svoje rezultate. Ne vemo še, koliko faz bo potrebno, da bodo Murgle popolnoma zazidane. Trenutno je v teku (ali bodo) druga faza. Tretja faza bi bila po načrtih dati v prvem letu realizacije 150 novih hiš in v naslednjem letu toliko. Toda prvih 74 hiš je planiranih šele v letu 1974. In tudi ta plan ima še sedaj, v prvotnem obdobju že zamudno, nekaj mesecev. Predstavniki Imosa na tem sestanku sami povedali, da bodo zaslužili klobuk z glave, če bodo uspeli realizirati tako hitro planirani načrt.

Do pustoši grobove in viškem kopaljšču?

Naštniki grobov, v katerih počivajo njihovi najdražji, so nešteto krat razočarani, ko pridejo, da jih rože in uredili, kar je potrebno, da bi bil videz celotnega kopaljšča lep in oskrbovan, pa tudi cvetelo rože, tam manjka lepa cvetja, tam spet s koreninami izručeno, ko ni oskrbnika na pokopališču. Dobro bi bilo, da bi tudi tam pogledali tov. miličniki.

1. kompletna problematika Murgel pride pred občinsko skupščino in družbene organe,
2. v prihodnje je nujno v krajšem času zgraditi več;
3. prizadevati si je treba za skrajšanje postopkov, ki ovirajo hitrejšo izgradnjo,
4. velja naj podpora združevanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo,
5. zagotoviti je treba dobro obveščenost občanov.

MARIJA MANČINI

1973 – klinični center nared

1973 – klinični center nared. V prvem letu, ko bodo letos opravili načrtovano dela II. faze izgradnje novega kliničnega centra v Ljubljani, bodo v prihodnje leto sklenili gradnjo prve klinične zdravstvene ustanove. V letu 1973. leta preselili v oddelke kliničnega centra vse oddelke sedanjih kliničnih bolnišnic. V prihodnje leto bo klinični center dobil že vsoto potrebno za dokončanje in da čaka zdaj najodgovornejši delo je edinole gradbeno operativno delo. Če bodo gradbeniki spoštovali dogovor, bo klinični center pripravljen v prvem letu nared.

I. V.

možne. „Ljudski element“ bi bil na ta način nekako vgrajen v „tehnokratski sistem“. Kako udobno! In kako račun brez krčmarja. Iracionalnega ni mogoče podrediti racionalnemu. In to, kar imenujemo „ljudsko“, je tolikokrat nepredvidljivo, anarhično, iracionalno, pa tudi revolucionarno. Tuje suhi racionalni misli. Vsaj kadar ta ne zmore dovolj širine in poleta. (Tudi v primeru Murgel je, kot kaže, običal v barskanskem blatu.)

SaS

Olepšajmo Tržaško cesto!

Naša občina in občina Center sta skupaj s cestnim skladom republike sredstvom primerno uredili mejno Askerčevo cesto in njuno neposredno okolico. Ostala je samo še zelo grda betonska ograja ob Srednji tehnični šoli, za katero je pa zmanjkalo denarja.

V merilu naše občine pa lahko govorimo, da je Tržaška cesta hrbitnica našega poslovnega, trgovskega, upravnega, šolskega in inštitutskega področja. Ko se pa na tej široki cesti nekoliko razgledamo, pa je opazimo, da je zelo zelo zanemarjena, zapuščenca, zaplankana, lepotno neobdelana itd. In vendar vsi vemo, da za te stvari ni dolžan skrbeti cestni sklad, temveč resnično samo mi občani v okviru naše skupščine. Nesporno trdim, da bi se dalo z nekoliko več posluha le podreti kakšno ograjo, posaditi kakšno drevo itd. na zelo zanemarnih površinah.

Nakazal bom samo nekatere najbolj pereče odseke, ki čakajo na najbolj skromno rešitev. Ne čakajmo več na zidavo novih objektov, ker je vsem znano, da se bo težko rušilo vse od kraja, marveč rešujemo z najmanjšimi sredstvi to, kar lahko izvršimo.

Takoj za občino naj se podre betonska ograja ter predvrt hiš vključi vsaj na pogled v cestni prostor. To je treba izvršiti tudi zaradi postajališča mestnega in tranzitnega avtobusnega prometa.

Vzdolž delavnice „Volan“ naj se takoj posadi vrsta dreves in grmičevje ter uredi zelenica. Vse vrzeli med hišami do Langusove ulice naj se vrtnarsko vzdržujejo ter posadijo z drevesi.

Obstoječe zelene površine ob Langusovi ulici naj se obogatijo z novo vrsto dreves in grmovnic.

V parku pred elektrofakulteto naj se postavijo še nadaljnje skulpture naših znanstvenikov.

Betonska ograja ob vogalu Jadranske ulice naj se takoj podre ter hišne vrtove vključi v prostor Tržaške ceste.

Obstoječe zanemarjene, prehojene in prevožene, žal že tudi dvakrat plačane zelence vzdolž Mercatorja, Tobaka in blokovi naj se vendar dokončno uredijo. Nekaj dreves in grmovja se bo že nekje našlo, samo posaditi je vse to treba. Žal bomo te površine že tretjič obdelovali, ker smo vedno do sedaj izpuščili napravo postajališča za avtobuse.

Dopolnimo zelence in nasade ob tovarni „Zičnica“ ter pred stanovanjskimi bloki.

Ob Zavetiški ulici so vse proste površine popolnoma zanemarjena gramozna gmajna ter res čakajo ukrepov humanega človeka, ki ljubi svojo okolico.

Tudi vrtove ob cerkvi in župnišču bi bilo treba času in potrebi primerno priključiti prostoru Tržaške ceste in sosednjim stanovanjskim blokom.

Vzdolž Tobacne tovarne smo popolnoma pozabili na vsaj srednje visoka drevesa. Še večji zločin smo izvršili v Tobacni ulici, ko smo namesto podprtih kolanjev položili asfaltno pisto z zelo ozko zelenico. Ta zelenica čaka sedaj že peto leto, da bomo posadili nova drevesa, ki smo jih tedaj posekali.

Oražnovo ulico smo zgradili pred 12 leti. Že od takrat dalje čaka gra-

CIRIL STANIČ

V takšen čudovit ornament so nekdanje zlagali barjansko šoto za sušenje

PREJELI SMO V OBJAVO

Vas se upira mladim

Kadar imamo koga radi, nas zanji tudi vedno skrbi in to toliko bolj, kolikor dražji nam je. Otroci so staršem še posebno dragi, zato ni čudna velika skrb ob njihovem početju, kadar niso pred njihovimi očmi in njihovo kontrolo. Prej ali slej pa se vendarle zgodi, da mlad človek zapusti toplo družinsko gnezdo in se zazre v prasto, v mesto, med tuje ljudi. Nezaupanje se poraja tudi ob zahajanju v večjo mladinsko družbo (včasih upravičeno), češ da je mladina pokvarjena, izprižena in sploh slaba. Mladina pa odrasla in ko odraste, postane „dobra“ preprosto zato, ker je odrasla. Odrasli pa imajo otroke in ko ti odrasajo, spet odhajajo v svet – v „slabo“ družbo. Potem odrastejo, imajo otroke in tako naprej v nedogled kot v pravljici, če ...

Če se nekdo lepega dne ne bo vprašal, ali je mladina res tako izprižena in slaba, kot se govori, in ji zato ne gre v ničemer zaupati, ali pa je izprižena in slaba ravno zato, ker mladim ne zaupamo in jim ne pustimo ustvarjati njihov mali, boljši svet, svet, ki bo nekdo postal velik. Kajti mladino kljub vsem prepovedim in svarilom vleče skupaj, ko vstopajo v široki svet. In ko se družijo, vedo od staršev, da ne delajo prav in se imajo za slabe. Ker pa so slabi, lahko delajo še slabše, zavozilili so jo že itak – taka je njihova misel.

Je to res potrebno, ne bi bilo bolje mladim končno priznati, da imajo včasih le prav, dati jim prostor pod nebom, kjer bi gradili svoje papirnate stavbe in včasih pogledali v one opekatne odraslih ljudi? Mladini smo med nami – tega ne moremo spreminiti – in skrbi tudi imamo z njimi, imamo pa jih tudi z odraslimi. Mogoče bi kazalo del teh skrbi odstopiti mladim samim, ni vrag, da ne bi kakšno dobro uganili, kadar jih je veliko skupaj. Treba jim bi bilo le včasih svetovati, če bi bilo potrebno tudi grajati in mnoge skrbi, ki jih imamo z njimi, bi izginile brez sledu. Zgodilo bi se celo, da bi pokazali kako nepravilnost pri odraslih in jo tudi odpravili, saj, če smo odkriti, tudi odrasli niso brez napak.

Zavedati pa se moramo, da pogoji za druženje in delo mladine niso povsod enaki, ker ima vsak kraj svojo zgodovino in zato svoje razmere. V mestu na primer, je ljudi mnogo, mnogo je tudi podjetij, šol, ustanov, skratka prostorov in skupnosti, ki nudijo ljudem bogato izbiro v delu, šolanju, razvedrilu in zabavi. Kraj bi vanja in udejstvovanja se ponavadi razlikujeta, zato je gibanje ljudi obilno. Anonimnost ljudi, utrjena raznovrstna institucionalna dejavnost daje mestu poseben smisel. Vse to otežuje zbiranje mladih iz enega predela. Laže je v šolah, podjetjih, mladinskih klubih itd. Poglavito delo mladine v mestih bi bilo skrbeti za vključevanje mladih v razna društva in klube, kar bi jim nudilo možnost sprostitve in ustvarjanja in blažitev prehoda iz kraja v kraj, iz ene šole na drugo ali iz šole v ...

Davčne olajšave za kmečka gospodarstva

Glede na razna vprašanja, kako je z davčnimi olajšavami pri kmetih, ki preurejajo svoja gospodarstva oziroma nabavljajo razne stroje, daje kmetijska pospeševalna služba pri občini sporazumno z davčno upravo naslednje pojasnilo.

Zavezanec davka iz kmetijstva, ki jim je kmetijstvo glavni poklic in vlagajo sredstva v preusmeritev gospodarstva in v preureditev stanovanjskih in gospodarskih prostorov v turistične namene, se ne glede na višino osebnih dohodkov prizna posebna olajšava.

Za sredstva vložena v preusmeritev gospodarstva se štejejo sredstva vložena za graditev in adaptacijo gospodarskih poslopij, za nabavo strojev in kmetijske opreme ter sredstva vložena za preusmerjanje gospodarstva na živinorejsko proizvodnjo. Za uvedbo pašno-košnega sistema, za izvedbo melioracij in za ureditev zemljišč in pašnikov, če sredstva za melioracije vložijo posamezni kmetje.

Kolikor davčni zavezanci iz kmetijstva vlagajo sredstva za namene iz prejšnjega odstavka, se jim prizna posebna olajšava, ki znaša 80 % vloženih sredstev, vendar olajšava ne sme presežati petletne odmere davka od osebnega dohodka iz kmetijske dejavnosti.

Davčni zavezanec uveljavlja olajšavo s posebno vlogo, ki ji priloži dokazila o vloženi sredstvih. Vloga za priznanje olajšave za vložene investicije se praviloma vložijo v letu, v katerem so bila vložena sredstva za investicije. Izjemoma se vloga šteje za pravočasno, če je vložena do konca junija po preteku leta, v katerem so bila vložena investicijska sredstva.

Formularji za sestavo prošnje bodo na razpolago pri krajevnih uradih in v vložišču skupščine občine.

Ing. JOŽE PUST

Vsa podpora kmetijstvu!

V naši občini je zdaj 1883 čistih kmečkih gospodarstev (mednje so prištet torej le taka, katerih člani se ukvarjajo in preživljajo izključno s kmetijsko dejavnostjo). Sklad za pospeševanje kmetijstva naše občine pa ima letos na voljo 756.223,67 dinarjev. Od tega bodo največ porabili za umetno in naravno osemenjevanje plemenic (355.800,00 dinarjev).

Med ostalimi obsežnejšimi dejavnostmi, ki jih bodo letos plačevali s tem denarjem, so še nakup bilka, žrebca in štirih merjaškov, kreditiranje preusmerjenih kmetij in kreditiranje hranilno kreditne službe pri agrokombinatu Barje, regresiranje dela obresti za kredite, ki jih najemajo zasebni kmetje za modernizacijo kmetij (2,5 odstotka zapadlih obresti od kreditov, ki so zapadla v plačilo v prejšnjem letu), regresiranje pri nakupu 10 plemenskih krav za območje kmetijske zadruge Velike Lašče in 15 za območje agrokombinata Barje, izdelava gradbenih načrtov za gospodarska poslopja in silose kmetovalcem, ki bodo preusmerili svojo proizvodnjo, in druge.

Svet za kmetijstvo si tudi prizadeva, da bi uskladili interese pri izkoriščanju gozdnega prostora; gradnja naj bi se usmerila v barjanska zemljišča, kmetijska zemljišča v Kozarjah in Podsmreki pa naj bi ostala, še zlasti zato, ker gre za dokaj trdne in obetavne kmetije, ki pa stagnirajo, ker ne vedo, kako bo z njimi jutri.

V občinski zemljiški sklad bi zbirali zemljišča, ki bi jih dajali v dolgoročen zakup. Z davčno politiko bo treba vplivati na spodbujanje in usmerjanje kmetijske proizvodnje. Vendar so zaradi majhnih kreditnih sredstev pri kreditiranju kmetov težave. Zato bi kazalo, da bi občina dala kredite kreditno hranilnim službam Barje in Velike Lašče.

Vsekakor bo treba posvetiti več pozornosti vsestranskemu izobraževanju kmetov. Na splošno mislimo, češ kaj bodo kmetu šole, živini bo že lahko pokladal brez njih. Takšno škodljivo miselnost, ki se je porodila v glavah pisarniških ljudi, bi morali čimprej izkoreniniti. Kakšno široko znanje, kolikšne izkušnje in kakšen posluh mora kmet imeti, če se hoče s svojo zemljo trdno obdržati na nogah, vedo le tisti, ki so kdaj živeli na kmetijah. Če pa kmetu ne bomo dali možnosti še za dodatno strokovno izobrazbo (v nekaterih zahodnoevropskih državah mora kmet obvezno končati srednjo šolo), bomo lahko naše kmetijstvo kmalu odpisali.

Še posebej bo treba poskrbeti, da bi izboljšali krmino osnovo: da bi boljše njočili in da bi bilo spravilo krme boljše. Občina je že plačala nakup dveh opeav, letos pa nameravajo zgraditi okrog 25 silosov; doslej so jih že postavili pet, v glavnem na območju agrokombinata Barje. V Laščah pa se bolj usmerjajo na prevetovalne naprave in so jih nakupili že 15.

Orlje, češnje, turizem in še kaj

Orlje je vasica, vkleščena med prostirami bukovimi in kostanjevimi gozdovi od Molnika do Golovca nad Ljubljano. Ze stoletja je znana po imenitnih češnjah, ki so jih ljubljanske gospodinjne rade kupovale in ljubljanska otročad sila slastno zobala, saj so bile sladke in napete, da so kar pokale, ko si vgriznil vanje. Domačini pravijo, da so jih v sezoni skozi tri tedne dnevno pošiljali na tržišče okoli tisoč kilogramov. To je skupno s prodajo izletnikov, ki so v času zorenja češenj kaj radi zahajali na Orlje, vrglo kakih petindvajset ton sadja in izrček za češnje je bil dobrodošel vsakemu gospodarstvu v tem goratem svetu z le nekaj večjimi zaplatami orne zemlje in travnikov. Po novi, zelo lepi cesti, ki se pri Rudniku od Dolenske ceste pri bencinski črpalnici odcepi blago levo navkreber, je le pičle štiri kilometre vožnje ali hoje skozi senčne kostanjeve in bukovke gozdove do Orljega.

Ko sem se vzpenjal, sem nekje sredi poti na od sonca obsijani jasi zagledal malo pokopališče, ki sem si ga ogledal. Na vidnem kraju je s cvetjem lepo okrašeno grobišče, v katerem je pokopanih pet neznanih borec NOV, ki so padli v poslednjem boju pred osvoboditvijo Ljubljane, 8. maja 1945 in ki mirno počivajo na rebri pod vasio, skupno s šestimi žrtvami belogardističnega nasilja, katere so krvniki privlekli iz mučilnice pri zloglasnem Urhu in jih zverinsko pobili na Golovcu.

Ko sem prišel v vas, sem levo in desno videl lepe domačije s čistimi dvorišči in obnovljenimi gospodarskimi poslopiji, zadaj in ob strani pa prostrane, toda žalostne češnjeve sadovnjake. Kmetovalec Alojz Okorn, ki ima kakih petdeset češnjevih stebel, mi je povedal, da letos na Orljem češenj ne bo, ker je prav takrat, ko so češnje cvetele, neprestano padal dež in žuželke niso mogle oprati in oploditi sadja. Tako pa ni le pri njem, pač pa daleč

Na območju agrokombinata Barje bodo letos zgradili sedem novih hlevov, p et jih bodo povečali, šest pa preuredili. Na tem področju je zaprosilo za kredite 64 kmetov. Težijo tudi k povečanju tržne proizvodnje. V to bi se zdaj bilo pripravljeno usmeriti 120 kmetij. Če bo več denarja, bi jih preusmerili še več, kajti to jih je pripravljenih storiti kakih 400. Vendar bi morali biti bančni

Izkoriščanje šote na Ljubljanskem barju

Časa, kdaj so barjansko šoto začeli uporabljati za kurjavo, ni mogoče natančno ugotoviti. Vemo pa, da so kmetje na obrobju Barja in poznejši naseljenci šoto že pridobivali, jo sami sušili in za svoje potrebe uporabljali, kasneje pa so šoto tudi prodajali v Ljubljano in na Vrhniko. Šote od začetka niso žagali v obliki opek, pač pa so jo kar z lopatami izkopavali in sušili v naloženih slojih. Žagati so jo začeli šele sredi preteklega stoletja pri Babni gorici. Za kurjavo v industrijske namene so prvič uporabili šoto v tovarni solitra v Ljubljani leta 1876. Ko so pa zgradili 1845 v Ljubljani tovarno sladkornja, znano cukrarno, so šoto uporabljali za kurjavo kotlov v rafineriji.

Cukrarna je potrebovala za obratovanje dosti več šote, kot so jo barjanski kmetje in kolonisti lahko dobavili, in zato se je Nace Škarja odločil vpeljati pri Crni vasi večji obrat pridobivanja šote. Ta je kmalu zaposloval že 100 do 150 delavcev. Ignac Škarja je po preverjenih podatkih tudi prvi preizkusil kalorično moč kurjave s šoto v Trstu na parniku „Nadvojvodinja Zofija“, šoto pa je pripeljal z Ljubljanskega barja, ki je bilo največje in najbolj zanimivo barje avstrijskega cesarstva v prirodoslovnem, kulturno-zgodovinskem in poljedelsko-kmetijskem pomenu.

Kmalu zatem so šoto začeli uporabljati prav v vseh obrtno-industrijskih obratih v Ljubljani in okolici in za ogrevanje stanovanj. Med temi obrati so bili livnica svinca v Skofljici, predilnica v Vevčah in vrhniške opekarni. Leta 1856 so vzeli v zakup zemljišče med Zunanjo gorico in Plešivico, kjer so začeli izdelovati šotasto opeko za kurjavo železniških strojev. Velika izkopavanja so obenem odvajala vodo pri Plešivici z gričev preko močvirja do Notranjih gor in v Ljubljano. Ozkotirne železnice so prekrizale barje, postavili so prostorno oblikovalnico z velikim skladiščem, v katerem je velik stroj drobil sveže rezano šoto v kašasto zmes, ki so jo nato oblikovali v opeke. Z ročnim delom oblikovano šoto pa so tudi že poizkušali uporabljati pri kuhanju lesnega oglja.

Zaradi velike prostornine in majhne kurilne vrednosti se uporaba šote za kurjenje železniških lokomotiv ni obnesla in so pridobivanje v ta namen v naslednjih letih popolnoma

kreditu kmetu na voljo tudi v novembru in decembru. Tedaj ima kmet največ časa, kaj prenavljati ali dokupovati.

Letos naj bi povečali tudi proizvodnjo in odkup mleka, ki se je sicer v zadnjih letih povečal na 32.000.000 litrov, v srednjeročnem načrtu pa težijo k približno 50-odstotno povečanemu odkupu. Prav tako bi radi do leta 1975 povečali

opustili. Šoto pa so v začetku tega stoletja žagali še v Babni gorici, Hauptmanci, Illoviči, Crni vasi, Lipi, Notranjih in Zunanjih goricah, Brezovici in Bevkah.

Dandanes pridobivajo šoto v malih količinah le še v Bevkah, strokovnjaki pa menijo, da bodo sedanje zaloge prav kmalu izrabljene, nove plasti šote pa zaradi drugačnega rastištva vrhne plasti zemljišča ne nastajajo več. V začetku stoletja je bila plast šotišče debela celo do treh metrov, sedaj pa pravih šotišče sploh ni več, najdemo pa sem ter tja na obrobju barja do 20 cm debele plasti mešanice talnih plasti in šotnih vlaken.

Šota vsebuje razen dušičnih spojin tudi kalij, kalcij, magnezij, železov oksid, ilovico, fosforno, žvepelo, ogljikovo, kremenčovo kislino in glino in seveda mnogo vode, kije ob kurjenju izparevala.

ZORAN TEVŽ

Z uspele demonstracije jarkačev na Ljubljanskem barju

Z mehanizacijo k osuševanju Barja

Znaten del Ljubljanskega barja, to je okrog 35 kvadratnih kilometrov od 163 kvadratnih kilometrov razseže kotline s pretežno kmetijskimi površinami, poplavljajo vode Ljubljanske in njenih pritokov z obroja. Slab odtok vode povzroča zaostajanje vode na nižjih površinah kot na travnatem svetu, posledica tega pa je zamočvirjenje in močno zaplevelenje kmetijskih zemljišč. Zaostajanje poznih spomladanskih in zgodnjih jesenskih voda skrakuje rastočo dobo, otežkoča obdelavo in splošno izkoriščanje tal. Previsok nivo talne vode in površinsko zaostajanje meteornih voda ovira razvoj procesov v tleh in s tem smotrnejše izkoriščanje zemlje v kmetijske namene.

Ze stoletja obstajajo prizadevanja, da bi Barje primerno izsušili in uredili, da bi dajalo čimveč tako za tamkajšnje kmetovalce, kakor tudi za družbo. Kmetijsko urejena kotlina Barje bi bila gospodarsko zelo pomembna, ker leži v neposrednem zaledju Ljubljane. Vemo pa, da tega namena ni lahko doseči, ker je treba bistveno spremeniti naravne pogoje.

Vsi dosedajni posegi v barjansko naravo potrjujejo splošna spoznanja, da je ključ k rešitvi ureditev vodnih razmer. To je izhodišče za mehanizacijo in pogoj za boljše kmetijsko proizvodnjo.

Na kakih 70 % barjanskih zemljišč je prvi korak k preobrazbi boljše osuševanje, kopanje jarkov in drenaža terena.

Da bi čimprej začeli z mehanizacijo izboljševati stanje na Barju in izkop drobne odvodne mreže, je Kmetijsko pospeševalna služba pri občini organizirala 9. maja demonstracijo kopanja manjših jarkov s pomočjo strojev.

Pri demonstraciji je sodelovala KZ Vrhnika z jarkačem, ki koplje jarke do povprečne globine 80 cm in s širino ob površinskem sloju 1,25 do 1,50 m. Jarkač je vlekli traktor „Same“ 70 KS z vgrajenim superreduktorjem. V eni uri je izkopal 100 – 150 m jarka.

Poleg tega je tudi podjetje Cosmos prikazalo delovanje jarkača, ki je kopal manjše jarke in to največ do globine 40 cm in s širino jarka 70 cm. Kot vlečna sila je bil uporabljen traktor 35 KS brez vgrajenega superreduktorja.

Z opravljeno demonstracijo je bilo ugotovljeno, da bi bila za kopanje jarkov primerna oba jarkača. Manjši jarkač bi bil primeren za kopanje jarkov med posameznimi parcelami. Z njim bi lahko delali kmetje sami, ker ga je možno priključiti na navaden traktor s 35 – 40 KS. Tudi cena samega priključka ni previsoka (cca 9.000 din), tako da bi si ga lahko nabavil vsak kmetovalec, ki ima primeren traktor.

Večji jarkač, ki odliči koplje širše in globlje jarke, je za večje jarke primernejši, vendar ga ne more nabaviti vsak posamezen kmetovalec, ker je vezan na nabavo težjega traktorja in s tem v zvezi na veliko investicijo (cena traktorja s priključkom je ca. 180.000 do 200.000 din). Zaradi tega bi morala tak stroj nabaviti kaka večja družbena organizacija.

Delo na melioraciji Barja bi moralo biti koordinirano, tako, da bi se na že zgrajene glavne jarke navezovala drobna odvodna mreža, kajti le s tem bo podana garancija za osuševanje določeni zemljišč.

Občina bo težila k temu, da se koordinirano začne z urejanjem drobne odvodne mreže kakor tudi z izkopom glavnih odvodnih jarkov, obenem pa bo tudi pomagala pri nabavi potrebne mehanizacije.

Ing. JOŽE PUST

ZORAN TEVŽ

POGOVOR S KMETOM JANEZOM URBANČIČEM Z BREZOVICE

KMETOV JE ŠE DOVOLJ!

Kadar pripravljati intervju, moraš biti že prej vsaj deloma seznanjen s tematiko, ki jo želiš osvetliti. Moram reči, da se jaz ob tem nisem veliko pripravil, ker sem pač sam okusil razmere, ki sem jih skušal s tem intervjujem prikazati. Zdelo se mi je, da vem dovolj, da mi pravzaprav mladi kmet Janez Urbančič, 40, z Brezovice, h kateremu sem stopil ondan proti večeru, ne bo mogel povedati veliko novega. Bil sem v zmoti. Ko sem prečkal veliko kmečko dvorišče, posejano z raznovrstnimi kmetijskimi stroji in orodji, se nisem zavedal, da je bil on v času, ko je kazalo, da se kmetijstvu bliža labodji pev, že odrasel človek, jaz pa sem bil tedaj še otrok...

Stopil sem v kmečko kuhinjo, katere rahel nered je pričal, da so pri hiši v tem času dosti pomembnejše stvari kot je pospravljanje. Janez in njegova žena sta sedela za mizo ob poštno zasluženi malici. Najprej sem rekel nekaj vremenici in o košnji, tako kot se pri kmetih spodobi, potem pa sem hitro prešel k stvari. Hotel sem zvedeti vse, kar je žulilo in kar še žuli našega kmeta, njega pa je že priganjalo delo.

Kateri največji problemi vas tarejo v zvezi z delom?

Predvsem preslaba mehanizacija. Pri nas prodaja mehanizacije ni urena. Treba je kupovati za devize, teh pa kmet ne dobi, čeprav tudi on s svojimi proizvodi ustvarja devize, dobi pa jih trgovina. (V Italiji na primer tega ni.) Izbira je slaba in tudi domači trgovci človeku ne gredo „na roko“.

Je bilo pred vojno kmečko življenje lepše?

Kmetijstvo je bilo pametnejše obremenjeno in tudi delovna sila je bila poceni.

Do kakšne mere ste vi čutili izboljšanje socialnih, zdravstvenih in materialnih pogojev po osvoboditvi?

Kmet je bil vsaj za polovico bolj zapostavljen kot delavec. Do 50. leta je bilo videti, kot da je kmet družbi v napoto. Kmet je bil po splošnem prepričanju kapitalist. Če je imel zapravljivčka, je bil v očeh drugih kapitalist. Danes je mercedes za obrtnika potreba. Tega luksuza ljudje danes ne vidijo več. Karkoli je kmet v tistem času imel, so mu obdavčili. Pri delavcih tega ni bilo.

Kako je vplivalo maksimiranje zemlje leta 1953 na 10 do 15 ha na razvoju kmetijstva v Sloveniji?

Prispevalo je do večjih količin plevela (nasmehnil se je, češ, to že prabi čivkajo).

Pa vendar so nekatere zadrage dobro uspevale, sem ugovarjal.

Uspevale so že, kakšen je bil pa obračun, je drugo vprašanje.

Se vam zdi, da je bila davčna obremenitev v povojnem obdobju pravična in ustrezna?

Kje neki! Pa ne samo z davki, tudi drugače so hoteli zatreti kmeta. Poznam primer, ko so odsluženi zadržni traktor raje razbili, kot da bi ga prodali kmetu. Kmet do mehanizacije ni imel pravice. V tistem času so se vodilni tovaršiški očiti čudili, odkod kmetu denar, da take davke zmore. Važno vlogo so igrale osebne zveze in milost pri odločitvah. Zanima me, kako takratni komunisti danes rešujejo kmečko vprašanje!

Z zadrugami so se ponudile možnosti za kolektivno proizvodnjo. Kdo se je odzval?

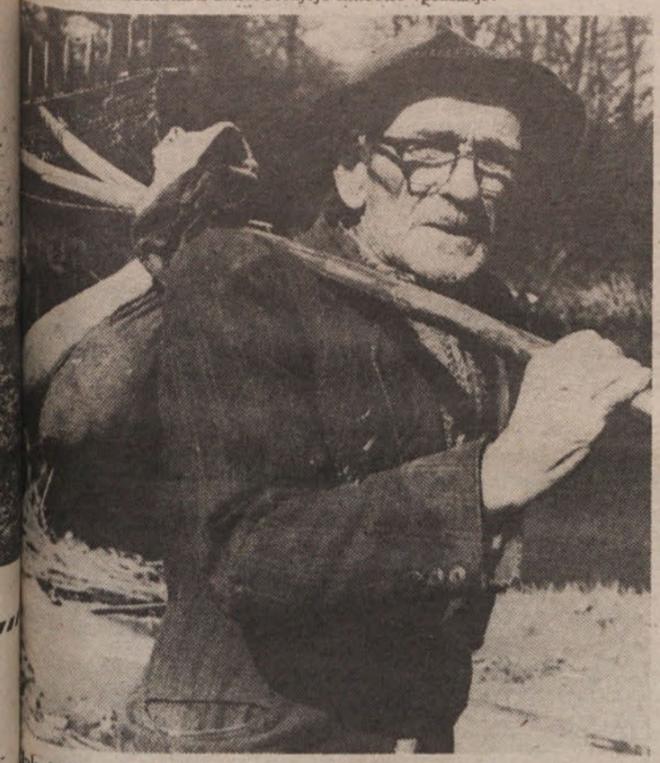
- Bili so redki. Zadruga so bile vsiljene od zgoraj. Danes se zadruga, ukvarjajo s trgovino - zemlje jim ni mar.
- Pa ruski kolhozi...?
- Tam so bile razmere drugačne. Bila so veleposestva. Mužiku je bilo pa vseeno, če je delal pri državi ali pa pri grofu.
- Zakaj se vaški ljudje vse bolj preusmerjajo v industrijo?
- Predvsem slab standard in neenakovreden delovni čas v primeri z delavcem je temu vzrok. In, če si kmet, si kmet. Kraja in poklica ne moreš menjati. Pogodbe, sklenjene s kmetom, mnogokrat ne držijo. Zabave in kulture je tudi manj deležen.
- Tehnika, avtomatika, industrijski proizvodi - vse to danes posega v samo bistvo vasi. Kaj si od tega lahko obetamo?
- To je značilnost našega časa, ki se ji ni moč odtegniti. Vas bo kmalu enaka mestu. Razdalje ne predstavljajo problema.
- Pa vendar, prisrčnost in povezanost vaškega življenja izginja, narava se uničuje?
- Prisrčnost in povezanost je včasih bila, vrnila pa se ne bo več.
- Naravo je vendarle treba zaščititi - poskrbeti za čistilne naprave in drugo. So kakšne možnosti vplivanja na družbeno dogajanje s političnim delovanjem?
- Možnosti so, vendar človek nima zaupanja v vpliv svojih besed.
- Katere prednosti ima kmetijstvo in katere slabosti v primerjavi z industrijo in obrtništvo?
- Bolje je vsekakor na kmetih, kot v mestnem vrvežu, delo je pestrejšo, plačilo pa slabše.
- Država vpliva na kmetijsko dejavnost z raznimi ukrepi. Je kmetijstvo prav zaradi posebnosti dela in življenja ob tem utrpelo škodo?
- Je. Kmet je pri državnih ukrepih brez moči in se njih delovanju ne more izogniti. Če povečajo davke, jih pač moraš plačati. Če ti vzamejo najboljšo zemljo (arondacija), je pač nimaš več in pika.
- Število pravih kmetov stalno upada. Je to dobro?
- Zaukrat je kmetov še vedno dovolj. Skrbeti je le treba, da bodo ti dobro gospodarili. Drobljenja kmetij ne bi smelo več biti. Tudi urbanistične stvari bi se morale urediti.

- Kakšen odnos imate do intenziviranja in specializacije?
- Za dobro gospodarjenje je to vsekakor potrebno. Gnojila se vedno izplačajo.
- Pa gnojila ne vplivajo škodljivo na organizem, ali pa morda izčrpavajo zemljo?
- Tega se ni bati. Bral sem o raziskavah, ki jih delajo v Ameriki. Škodljivost je minimalna.
- Kakšna bi bila idealna kmetija?
- Hm, treba je imeti 20 do 25 ha zemlje - mešane kot je barjanska, ali pa vsaj 15 ha prvorazredne in seveda dovolj strojev. Kmet s 5 ha zemlje se ne more preživljati.
- Kakšen odnos imate do prodaje gradbenih parcel?
- Prodaja je prepovedana, češ da so kmetje bogateli (v resnici so bogateli nekmetje). Za kmete bi morali dopustiti prodajo, da bi si opomogli.

- Kot samostojen kmet uresničujete svoje samoupravne pravice v KS in občini. Ali so za to možnosti in koliko v tem uspevate?
- Predvsem je premalo časa, da bi se s temi stvarmi ukvarjal. Zakopan sem v delu doma. Pri kmetih je tudi izobrazba slaba, če pa se kdo izobrazbi, ponavadi kmetijo zapusti.
- Mnogo slišimo o konfliktih (štrajkih) v podjetjih. Zakaj se kmetje ne poslužujete te metode za zagotovitev osnovnih pravic, če so vam krjence?
- Kmečki ljudje so danes prešibki za štrajk. Svojevrstni štrajk pa je beg v industrijo - kmetje zapuste prazno zemljo. Pred 400 leti so se tlačani morali upreti, če so hoteli živeti. Bila je samo zemlja. Danes pa samo greš v tovarno in živiš kot ptiček.
- Je tudi bolj sproščeno gibanje v mestih vzrok, da mladi odhajajo?
- Tudi.
- Velik sem vas že vprašal in vem, da se vam že mudi (bilo je že pozno zvečer), pa vendar, bi radi še kaj povedali?
- Skrajni čas je, da se izenači zdravstveno zavarovanje delavcev in kmetov. Zakaj bi se moral kmet bati biti bolan?

Da ga ne bi še dlje zadrževal, sem odšel, pri tem pa sem pozabil vprašati, kako je s sodelovanjem med kmeti. Vendar - to vprašanje bi bilo odveč. Domislil sem se namreč, s kakšnim veseljem je bil sosedu na uslugo, ko je rabil pomoč v zvezi z živino. Odgovoril bom namesto njega: seveda, brez sodelovanja ne gre!

CIRIL MRAVLJE

Jakob Škraba iz Črne vasi ima za seboj že 74 let bogatega življenja. Tokrat ga predstavljamo kot žabarja

Žabe svatbo so imele... na Ljubljanskem barju

Štirinosemdesetletni Škrabov je Jakob iz Črne vasi na Barju se je že nekaj starčevsko utrjenimi očmi zazrl nekam v daljavo na barjansko ravan ob vprašanju, kako je bilo z lovom na poskočne dvoživke njegova dni, ko se je on začel ukvarjati tem malce nenavadnim opravilom. Zvalno so mu jele teči misli in se spominjale v besede in pripoved. Najhen pobič je bil, ko je še očeta spremljal na žabji lov. Barje je bilo takrat ob začetku stoletja vse premešano z jarki za izsuševanje, ki so bili venomer polni vode in žab. Zdal ni več jarkov z vodo in žab je še malo, pa tudi utrjen od težkega življenja in kmečkega dela lovi žabe le sem in tja za kako prilozko. Drugi stari žabarji so se tudi že na večini odrekli lovu in kolikor jim je moči dovolijo, se ukvarjajo s kmetijstvom na osušeni barjanskih parcelah. Škrabov očel pravi, da je vedno lovil sam, saj več ko je lovec krpaj, težje je poskočne žabe ujeti. Najhen žab je bilo največ v marcu, ko se je maha, ko se drstijo, venomer je takrat njihovo meso najslabše, najbolj tolstje in okusno so jeseni, ko se skrivajo v ločje in v travo ter se pripravljajo za zimsko spanje. Takrat je pravi čas za žabji lov in žabarji hodijo ob jarkih s karbidno svetilko, kasneje seveda z močno ročno baterijsko, tako da so žabe, ko jih je svetloba oslepila, kar otrpnile, žabar jih je pobiral in eno za drugo premetal v vrečo. Tiste, ki so mu vselej ušle v vodo, je pobiral z ribičjo mrežico ali pa jih kar s senčnico grabljamobil grabil iz vode. Na Barju prodajajo samo krake, glave pa uporabljajo za poizkuse v laboratorijih medicinskih, kamor jih je oče Škraba vedno nosil. Za nepoznavalca je dokaj težko razločevati krake užitnih

plavčkov in zelenk od krakov neokusnih krot, saj imajo kraki obojih po pet krempljčkov, le da so krempljčki užitnih krakov daljši. Prav lani je Škrabov očel ali kot mu domačini pravijo, Žabar, odkril na ljubljanskem trgu veliko separijo, ko so prodajali neokusne krake kot delikateso in na njegovo intervencijo je posredoval veterinar in prepovedal prodajo sleparskega blaga, da je bila čast žabarjev rešena.

Ko sem ga naivno vprašal, koliko žab je kaj ujel, se je Škraba široko zasmel, si nallil krepak požirek žganega in povedal, da je Škraba zalagal že restavracijo hotela Union in skoraj vse ljubljanske gostinske lokale, kjer so pripravljali take dobrote. Pomislimo pa, da je bilo nekoč na Barju kar precejšnje število žabarjev in lahko ugotovimo, da je bilo tudi v Ljubljani precej sladokuscev, gurmanov, ki so to vse sproti pospravili, saj so žabe krake na tigu kar razgrabili. S tem, da je žabarstvo na Barju že skoraj prenehalo, pa na Viču žabe regajo, kot da bi imele večno svatbo. Na Cesti dveh cesarjev ima izvozno trgovsko podjetje „Ribarstvo“ veliko prehodno skladišče žab za izvoz, v katero dovažajo žabe iz makedonskih riževih polj pri Kočanih, močvirij rek Bregalnice in Strumice pri Stipju, iz Vojvodine, Srema in Posavine. Iz vlažnih bazenov tega prehodnega skladišča je podjetje „Ribarstvo“ lani izvozilo 100 ton žab s hladilniki največ v Italijo in Francijo. Podobna nenavadna prehodna skladišča in n to edinstveno podjetje Slovenije še v Dragomljah, za ribe in užitne polže, od teh pa sladokuscem teknejo le vino-gradnjaški. Za znanstvene zavode pa zbirajo tudi druge dvoživke in plazilce.

ZORAN TEVZ

JELKA JE USPELA

Starejši so vedno polni kritike do mladih, posebej današnje mladine, češ da nič ne dela, je razvijena in sploh le pohajkuje po disco klubih in je vprašanje, če bo za kakšno rabo. Take pripombe sliši mlad človek na vsakem koraku. Pa si zato pogledimo primer, ki te trditve zelo, zelo spodbija in dokazuje, da so mladi ne le sposobni, temveč tudi pridni.

Viška občina ima le eno mlado obrtnico in to je JELKA TURK. Jelka ima na Tržaški cesti avtopralnico, ki si jo je zaslužila in zgradila sama s svojimi rokami, čeprav je praznovala šele letos 21. leto. Obrtno dovoljenje pa ima že nekaj let, saj že nekaj let stoji njena pralnica. JELKA, PRIPOVEDUJ, KAKO SI PRIŠLA DO TEGA, SAJ JE TO LE NEKA REDKOST.

„Ne vem, da bi bila nekaž tako zelo ekstr. Vsa, ki hoče delati, si to lahko prisluži, čeprav ne tako lahko. Kdor polezuje v senci, ne bo imel nič. Če delaš, potem lahko marsikaj ustvariš. Pravilo je le eno: DELATI.“

O svoji dejavnosti in bodočnosti sem začela misliti takoj po osemletki. Sklenila sem, da bom uspela popolnoma sama, čeprav bi mi lahko pomagali starši, vendar to nima smisla. Zaposlila sem se v tovarni lirija, ker sem hotela privarčevati nekaj denarja. To je bilo pred petimi leti. Hotela sem čimveč in čimprej privarčevati, zato sem delala dva delovna časa, to se pravi 16 ur. Tako sem lahko prinesla domov plačo okoli 300 tisočakov. To pa pred petimi leti niso bile mačje solze in je bilo kar precej. Tako sem delala nekaj časa in nisem poznala drugega kot službo in spanje. Za kaj drugega ni bilo časa, pa tudi preutrujena sem bila. V liriji sem namreč delala kot navadna delavka. Počasi pa so se prihranki nabirali in tako sem se enkrat odločila, da bom začela graditi. Sla sem iz službe in začela. Z bratom Tinom sva se dogovorila, da bova gradila skupaj. Tako je tudi bilo. Tine, ki je avtomehanič, je sklenil graditi avtomehanično delavnico, jaz pa poleg njega avtopralnico.

Začela sva graditi. Ni bilo ravno lahko, saj sva bila oba zelo mlada. Nabavila sva material in sama gradila vse. Kasneje sva sicer najela zidarje, vendar si kaj dosti nisva mogla privoščiti, saj nisva imela denarja. Pa-

ziti sva morala na vsak dinar. Tisočakov nam je pomenil že pravo premoženje, saj sem si določila, da smem tedensko porabiti le petsto di-

Jelka Turk: Kdor polezuje v senci, ne bo imel nič!

narjev, Tine pa nekaj več. Obenem ko sem zidala, mešala malto itn. sem delala pri sosedu gostilničarju Gorjancu kot natakarica. Bilo je utrudljivo, vendar je slo, saj me je lastnik Gorjanc vzbudil in mi dajal oporo. Večina ostalih se je le posmehovala in se norčevala, češ da nikdar nič ne bo. Nihče mi ni bil pripravljen pomagati, hodila pa sem gledat kako delam in zafrkavat. No, pa sem jim zaprla usta. Potem, ko sem pustila službo pri Gorjancu in se posvetila gradnji v celoti, pa sem začela delati tudi šolo obenem. Obiskovala sem večerno ekonomsko in je še kar slo, vendar ni slo fizično, niti finančno. Včasih namreč nisem imela niti denarja za trolejšbo do šole. Peš z Brezovice v Ljubljano pa le ne gre. Tako sva se z Tinom prebijala počasi skozi gradnjo, nekaj

Zadnje priprave za tekmovanje traktoristov

V organizaciji Kmetijsko tehniške komisije pri Mestnem odboru Ljudske tehnike v Ljubljani bo potekalo 14. in 15. avgusta letos II. področno tekmovanje traktoristov v Vodich pri Ljubljani. Kmetje-traktoristi bodo tekmovali posamično, medtem ko bodo tričlanske komisije družbenih in zadruginih obratov sestavljali poklicni traktoristi in kmetijski strojniki. V tekmovalni vrsti mladih traktoristov se bodo pomerili v oranju pionirji-traktoristi, ki obiskujejo višje razrede osnovne šole.

Enote tekmovanja obsegajo za odrasle traktoriste-tekmovalce oranje z dvobrazdnim plugom in črtalom, spretnostno vožnjo z dvoosno-prikolico (oskrbi organizator) in teorijo, ki v izpolnjenem testu vsebuje poznavanje traktorja, kmetijskih strojev in njihove oskrbe. Skupno doseženo število točk tekmovalcev je strokovno določena ocena za vse tri enote tekmovanja. Tekmovanja pionirjev-traktoristov se mora udeležiti z vsakim posameznikom eden od njegovih staršev, ki hkrati tudi prevzame odgovornost ob morebitni nesreči mladega traktorista.

Za najuspešnejše tekmovalce-traktoriste je pripravljena vrsta praktičnih nagrad, pokalov in pismenih priznanj za udeležbo. Mestni odbor Ljudske tehnike v Ljubljani sprejema prijave za to tekmovanje do konca meseca junija 1972. Tekmovalci-traktoristi z najboljšimi doseženimi rezultati na tekmovanju v Vodichah se bodo z dvema tekmovalnima ekipama: poklicni traktoristi in kmetje-traktoristi udeležili republiškega tekmovanja traktoristov, na katerem bosta zastopali področje Ljubljane; stroške za to tekmovanje krije Kmetijsko tehniška komisija pri Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana.

Ker vključuje kmetijska proizvodnja vse bolj sodobno kmetijsko mehanizacijo že kot nujo, je uporabnost traktorjev in drugih kmetijskih strojev pomembna na vsakem koraku. Ne le, da stroji nadomeščajo število krepkih delovnih rok, ampak zagotavljajo družbenim in zadruginih obratov ter tudi zasebnim kmetovalcem možnost racionalnejše gospodarnosti. Na tekmovanjih traktoristov pa se srečujejo tako tekmovalci kot drugi udeleženci z mnogimi demonstracijami sodobne kmetijske mehanizacije ter tudi strokovnimi posveti in napotki.

BOŠTJAN NOVŠAK, Ljubljana, Sarhova 2

V Polhovem Gradcu se pripravljajo na roj

Cebelarsko društvo Dolomiti s sedežem v Polhovem Gradcu bo tudi letos 9. julija priredilo pod pokroviteljstvom SKUPSCINE LJUBLJANA VIC-RUDNIK pred turističnim Domom veliko čebelarstvo prireditve z naslovom ČEBELARSKI TABOR, ki bo letos že četrto. Te prireditve so bile doslej dobro obiskane, na njih se je zbralo okoli 5000 ljubiteljev čebelarstva in pa slikovitega kraja pod Grmado. Kraj sam se ponša s številnimi dragocinimi kulturnimi zgodovinskimi in drugimi zanimivostmi. Kraj je oddaljen od Ljubljane le dobrih 16 km in povezan z dobro asfaltno cesto. Prireditve se bo začela že dopoldne.

Ob 10. uri bo sprejem čebelarjev, nato bo ogled čebelarke razstave, ki bo v prostorih nekdanje graščine. Razstavljena bodo najzgodnejša točila za med na ročni in motorni pogon, najnovejši panji znanih izdelovalcev, poleg panjev pa bomo razstavili tudi različni čebelarški inventar domače in tuje proizvodnje. Razstavili bomo tudi iz Zahodne Nemčije uvoženo električno stiskalnico za pridobivanje voska iz satja. Nato bo organiziran ogled Polhovega Gradca, njegovih naravnih in kulturnih znamenitosti.

Popoldne, ob 14. uri bo otvoritev ČEBELARKEGA TABORA - Govor predsednika ZCDS - Sprejem pokrovitelja - Predavanje „Čebelarstvo o pomenu kmetijstva“ - Izročitev odlikovanja zaslužnemu članu društva - Vesela enodejanka s tematiko Antona Janše - Nastop folklorne skupine iz Siške.

Sledila bo prosta zabava s srečolovom, vmes pa bo nastopil Tone Podlesnik ali navihani Tonček.

Za prijetno razpoloženje pa bo med drugimi po končanem strokovno-zabavnem programu skrbel ANSAMBEL VISKI FANTJE s pevčema. Na voljo bodo jedila na žaru, kvalitetna slovenska vina, prava slovenska medica in druge alkoholne in brezalkoholne pijače ter številne čebelarke specialitete.

Glavni namen prireditve je popularizacija čebelarstva in pa ustvarjanje neposrednih in prijateljskih stikov med čebelarji ožje in širše domovine. Ugotavljamo, da je danes čebelarstvo zapostavljeno in zanemarjeno, čeprav za kmetijstvo močno potrebno. Znanstveno je dokazano, da je posredna korist čebelarstva opravevanje v sadjarstvu in semenarstvu 15 do 20-krat večja od neposredne, se pravi od medu in voska. Družba ne nudi čebelarstvu nikakršne pomoči, potrošnja čebelarških proizvodov pa je nizka kljub zelo nizkim cenam. S čebelarškimi prireditvami želimo postopoma izboljšati položaj slovenskega čebelarstva. Želimo pa tudi vzpostaviti tesnejše stike med slovenskimi čebelarji. (Po vsej Evropi imajo nacionalne čebelarke strokovne raziskovalne zavode, množico rednih in občasnih čebelarških šol - vsega tega pri nas skoraj ni.)

Ker je naša prireditve vezana na velike stroške, smo se obrnili na razna podjetja, za katera upamo, da nam bodo prisločila na pomoč s primernim dobitkom ali ustrezno denarno podporo. Čisti dobiček bo Čebelarško društvo porabilo za gradnjo lastnega čebelarkega doma. Zavešt naših čebelarjev je velika, za uresničevanje načrtov našega društva porabijo člani veliko časa in to delajo popolnoma brezplačno, brez kakršnekoli materialne nagrade. Zazradi obširnega programa pričakujemo letos veliko število obiskovalcev. Odlične zveze z Ljubljano bodo zagotovljene z izrednimi avtobusi, posebej pa bo poskrbljeno za parkiranje osebnih avtomobilov. Zato vabimo vse ljubitelje medu na 4. ČEBELARSKI TABOR, ki bo 9. julija v Polhovem Gradcu in obljubljamo vam, da bomo storili vse, kar je v naši moči, da bi vam bilo med nami čim prijetejše in da bi vas vezali na Polhov Gradec in našo prireditve čim lepši spomini.

M. DIMITRIČ

VINKO ŽIBFNIK

Ena izmed znamenitih poslikanih panjskih končnic

NAGEL RAZVOJ KS ROB

V tem drobnem članku ne moremo podati resne gospodarske analize krajev, ki sodijo v območje KS Rob. Želimo posredovati le nekaj vtisov, ki jih dobi popotnik, ko se vozi po hribovskih vaseh, odmaknjenih od prometa. Posebej velik je vtis, če človek nekaj let ni obiskal teh krajev. Vse povsod, pa naj bodo rebri še tako strme in od rok, je opaziti nove gradnje, motorje in avtomobile ter male traktorje na dvoriščih kmečkih hiš. Ti izredno marljivi hribovci primejo namreč za vsako delo. Predvsem ne pretiravamo prehudo, če rečemo, da vsaki hiši poje stroj, na katerem izdelujejo lesene žlice. Zadruga iz Velikih Lašč in drugi jih nemudoma izvažajo v Ameriko. Pridni izdelovalci vedo povedati, da bi jih lahko naredili in prodali nekajkrat več, kot jih že, pa bi bilo še premalo. Pred žlicami so na veliko izdelovali zabojčke za sadje, pa zobotrebnice in ostalo suho robo. Ker na področju med Velikimi Laščami, Blokami in Sodražico ni prave industrije, cveti tako donosna domača obrt, kmetije pa ne zanemarjajo tudi poljedelstva in živinoreje. Žal je ta predel naše občine od Roba preko Boštetja, Mačkoveca in Lužarjev turistično povsem neznan. Sodobnemu turistu lahko ponudi le čudovite gozdove, razglede in dober makadam.

Tako nas bela cesta privede v Rob

KULTURNI DOM

V Robu se zavzemajo za zgraditev kulturnega doma, v katerem bi dobile prostor krajevna skupnost in vse družbenopolitične organizacije. Če bo šlo vse po sreči, bodo že letos izkopali temelje in spravili dom pod streho. Računajo na prostovoljce, deloma pa bo morala prisrkočiti na pomoč tudi občinska skupščina. Dom bo stal v bližini trgovine, meril pa naj bi 18 x 10 m. V njem bo tudi sejna soba, ki bi služila ne le sestankom, ampak tudi drugim namenom.

DVE PREDSTAVI NA LETO

Robani so kulturno lepo razgibani. 62 članov kulturnega društva Rob daje viden, kot da k njim še ni prodrla televizija, jih človeško ločila in omejila med zaprte stene domače hiše. Letno našudirajo in uprizorijo poprečno 1 do 2 igr, pa še na proslavah nastopajo. Mladi in stari člani dramske sekcije (25 jih je), so letos uprizorili Lovskega tatu in Charliejevo teto. Kulise za svoje predstave naredijo deloma sami, deloma pa si jih izposodijo drugje. Obisk predstav je kar zadovoljiv. Robani pa nestrpnost pričakujejo nov kulturni dom.

IMELI BOMO GODALNI ANSAMBEL?

Rob noče biti odvisen samo od popevk in viž, s katerimi jim streže radio. Sami hočejo imeti svoj ansambel in „plesati“, kot bodo sami hoteli. Priprave so v teku, bodoči godci voljni dela — manjka jim le denarja za nakup instrumentov (in morda vsaj malo glasbene izobrazbe).

KNJIŽNICA V POVOJIH

60 knjig je za začetek knjižnice prav malo, vendar pa je to povsem dovolj, da so na Robu začeli misliti na ustanovitev prave knjižnice. Pred nedavnim so si od knjižnice Prežihov Voranc izposodili kovček z 90 knjigami, ki jih zdaj prebira 34 članov krajevne knjižnice. Če bodo dobili nove prostore, upajo na porast knjižnega fonda in bralcev.

ZBORI VOLIVCEV

Odborniki KS Rob menijo, da so njihovi zbori volivcev v primerjavi z drugimi še kar dobro obiskani. Zlasti veliko občanov pride takrat, ko sprejemajo proračun, ob drugih problematikah pa jih pride manj. Menijo pa, da bi bilo treba ob ocenah o udeležbi upoštevati tudi dejstvo, da so vasi in kmetije na tem območju zelo raztresene in občani pridejo le s težavo v Rob.

RAZŠIRITI TRGOVINO

Sedanja trgovina v Robu je last KZ Velike Lašče, a prostor že zdavnaj ne ustreza več. Kupci morajo včasih „ob konicah“ čakati tudi ur, da pridejo na vrsto. Premajhen prodajni prostor onemogoča hitro prodajalčvo delo, izbiri blaga in skladiščenje. Če bi uspeli pošto preseliti v sosednji prostor, bi sedanje poštne prostore dobila trgovina in problem bi bil rešen.

ZANIMANJE ZA KUHAJSKI TEČAJ

14 deklet je tri sobote in tri nedelje — skupno 32 ur — obiskovalo na Robu začetni kuharski tečaj. Vodila ga je tov. Vilfanova pod okriljem zavoda za napredek gostinstva, ki je prispeval živila in sestavil program. Po desetih letih je bil to edini tečaj te vrste v Robu. Po zanimanju sodeč bodo pozneje priredili še nadaljevalni kuharski tečaj.

OPREMA ZA GASILCE

V zadnjem času se robanski občani naglo tehnično opremljajo. Kupili so si novo črpalko, kombi in druge opreme. Deloma so zbrali ta denar s prispevki, z izkupičkom veselice, deloma pa je sredstva prispevala občinska gasilska zveza. Njihovo delo je zlasti spodbudno zato, ker v svoje vrste pritegnejo tudi mladino.

NOVI VODOVODI

V zadnjih petih letih so Robani in občani te krajevne skupnosti s pomočjo občine zgradili dva manjša vodovoda. Prav zdaj pa grade še dva nova, večja. Prvi bo napajal z vodo Veliki Osojnik, Laze, Škomevec in Srnjak. Cevi so položene iz Grajevca, manjka pa še oprema za črpalno postajo. Pri teh delih so vaščani opravili vsa težaška dela, občina pa je — kot običajno — financirala sredstva za gradbeni material. Skupno bo stal novi vodovod 50 starih milijonov. Zgrajen bo po vsej verjetnosti najkasneje do leta 1974.

Drugi vodovod, ki pa je razen črpalne postaje že dograjen, bo napajal vasi Pečke, Strletje, Mačke in Uzmanec. Objekt, ki bo stal 35 starih milijonov, bo gotov letos.

Skupščinske službe odgovarjajo na sklepe zborov volivcev

TRNOVO

Občinska skupščina že več let vlaga visoka finančna sredstva v rekonstrukcije in gradnje cest, ki jih opravljajo po srednjeročnih programih. Srednjeročni program za obdobje 1971 do 1975 je bil izdelan, vendar ne potrjen, ker niso bila zagotovljena sredstva za realizacijo programa, služi pa kot osnova za sprejem letnih programov v okviru zagotovljenih finančnih sredstev v posameznem letu.

Obvezne proračunske rezerve ni možno porabiti za rekonstrukcije makadamskih cest. Tudi v letošnjem letu bodo organi občinske skupščine skušali dobiti dodatna kreditna sredstva za ceste. Občinska skupščina je pooblastila svet za komunalne zadeve, da odloči, katere ceste in predloge 5-letnega programa rekonstrukcij cest se iz kredita rekonstruirajo, če nam bo uspelo dobiti kreditna sredstva.

V posebnem računu sredstev za ceste imamo v letošnjem letu 820.000 dinarjev namenjenih za rekonstrukcije makadamskih cest. Ta sredstva še niso razporejena po cestnih objektih, namenjena so za sofinanciranje skupaj z sredstvi, ki jih bodo zbrale krajevne skupnosti. Če bodo krajevne skupnosti zbrale od občanov 40 % vrednosti rekonstrukcije posamezne ulice, bo svet za komunalne zadeve odobril iz navedenih sredstev 60 % vrednosti rekonstrukcije. Sredstva so namenjena za rekonstrukcijo prometno manj pomembnih ulic, ki bi zaradi prometnih potreb prišle kasneje na vrsto, so pa pri rekonstrukciji občani pripravljeni sodelovati.

Za preureditev prostorov TV Partizan za potrebe krajevne skupnosti je odobreno 41.000 dinarjev. Zahtevku (50.000) v celoti ni bilo možno ugoditi. V proračunu tudi ni bilo možno zagotoviti sredstev za najemni prostorov.

Občinski organi niso pristojni za ukrepanje zoper občane, ki uničujejo zelenice. Predlog zbora volivcev, da se uvede postopek delavce podjetja Igo, smo odstopili upravi inšpekcijskih služb, ki je pristojna za ukrepanje.

V načrtu ulic, cest in trgov za območje KS Trnovo ni bila registrirana nobena nova ulica. Novo ulico, cesto ali trg je možno poimenovali le, če je ta javno dobro in zavedena v zemljiški knjigi ter ima določeno parcelno število.

Za vzdrževanje cest ima občinska skupščina sklenjeno pogodbo s Komunalnim podjetjem Vič, sestavni del pogodbe je program vzdrževanja. Program je sestavljen mesečno in po posameznih cestah, na mestnem območju pa po krajevnih skupnostih. Program temelji na odobrenih sredstvih za vzdrževanje cest. Za posamezno krajevno skupnost ne moremo naročiti več del kot so določena v programu, ker bi s tem prekoračili sredstva, ki jih imamo za vzdrževanje cest ali pa bi morali zmanjšati dela predvidena v drugi krajevni skupnosti.

Odlaganje smeti na mestih, ki niso za to dovoljena, je bilo že večkrat obravnavano na različnih forumih. Uprava inšpekcijskih služb je bila naprošena, da poostri nadzor in za kršilce predlaga najvišjo možno kazen. Vendar dokler občani ne bodo dobili čuta tudi za javno snago in se zavedali tega, da predvsem za čiščenje vodotokov porabimo visoka družbena sredstva, ki bi bila lahko porabljena za druge namene, kaznovanje kršilcev ne bo rodilo uspehov. Uprava inšpekcijskih služb kadrovske ni sposobna, da bi nadzi-

rala celo mesto, zato tudi ne more ugotoviti vseh, ki odlagajo smeti na mesta, ki niso za to dovoljena.

BRDO — BOKALCI

Krajevna skupnost Brdo je sprejela obsežen investicijski program ter zaprosila za dotacijo iz občinskega proračuna za realizacijo programa. Brdo je mestna krajevna skupnost. Na mestnem območju se sredstva proračuna ne uporabljajo za gradnje in rekonstrukcije komunalnih objektov in naprav, razen cest, ker so za to namenjeni drugi viri in sicer sredstva komunalnih delovnih organizacij ter prispevki investitorjev.

Sredstva namenjena za gradnje in rekonstrukcije cest se trošijo po letnem programu, ki ga sprejme občinska skupščina ter se financirajo direktno iz posebnega računa sredstev za ceste. V posebnem računu sredstev za ceste imamo letos določena sredstva za financiranje rekonstrukcij cest skupno s sredstvi, ki jih zbere krajevna skupnost. Če bo krajevna skupnost Brdo zbrala del sredstev za rekonstrukcijo posamezne ceste, ji bo možno iz teh sredstev odobriti dodatna sredstva.

Rekonstrukcija ceste Brdo-Bokalci bo zahtevala visoka finančna sredstva. Sedanje cestišče je ozko, odvodnjavanje ni urejeno. Zaradi tega ceste ne bo možno vključiti v letošnji program. Občinska skupščina je naročila projekt rekonstrukcije ceste. Ko bo znana višina potrebnih sredstev za rekonstrukcijo ceste, bo občinska skupščina skušala poleg sredstev občinskega proračuna uporabiti še druga sredstva, ker rekonstrukcija te ceste ne predstavlja močnejše prometne povezave, pač pa zadovoljitev potreb občanov, ki stanujejo ob tej cesti ter Doma na Bokalcih.

Agrokombinat Barje, kot imetnik pravice uporabe zemljišče družbene lastnine, gospodarji z zemljišči po proizvodnem planu. Če zemljišče ne rabi za svojo dejavnost, jih sme odtujiti. Po zakonu o prometu z zemljišči in stavbami iz leta 1965 za prodajo ali nakup nepremičnin od zasebnikov, gospodarskim organizacijam ni več potrebna odobritev sveta za plan in finance (do leta 1965 je tak promet moral odobriti svet). Zaradi tega je Agrokombinat Barje lahko opravljal promet z zemljišči mimo občinskih organov.

Ze predčasno smo Agrokombinat Barje zaprosili, da ne prodajajo zemljišče občanom, kljub temu da predpisi to dopuščajo, ker ta zemljišča niso zazidljiva, zato občani pogosto pričnejo z gradnjo brez dovoljenj.

KOZARJE

Sredstva za asfaltiranje dela Kozarške ceste so zagotovljena v programu rekonstrukcij cest za letošnje leto.

O razmejitvi območij med enotama Elektro Ljubljana-mesto in Elektro Ljubljana-okolica odločajo samoupravni organi podjetja. Skupščini mesta Ljubljana smo že predčasno predlagali spremembo območij v tem, da bi Kozarje prevzela enota Elektro Ljubljana-mesto. Ker so tudi na drugih predelih mesta neurejene razmejitve, skuša mestna skupščina pri podjetju urediti, da bi celotno mestno območje pokrila enota Elektro Ljubljana-mesto.

ROB

V proračunu občine so za investicije na območju Krajevne skupnosti Rob določena naslednja sredstva:

- vodovod Pečki 15.000
- vodovod Vel. Osojnik 30.000
- cesta Mačkovec—Krvava peč 20.000
- cesta Rob—Lužarji 100.000
- za ureditev družbenih prostorov 20.000

Glede na potrebe v ostalih krajevnih skupnostih, krajevni skupnosti Rob ni možno dodeliti več sredstev, posebno če upoštevamo, da je pri cesti Rob—Lužarji še nepokritih 120.000 dinarjev ter bo verjetno vsaj del teh sredstev morala kriti občina iz drugih sredstev.

Za realizacijo ceste Rašičica—Rob je izdelan projekt. Realizacija ceste bo zahtevala visoka finančna sredstva, zato je v letošnjem letu ni možno programirati.

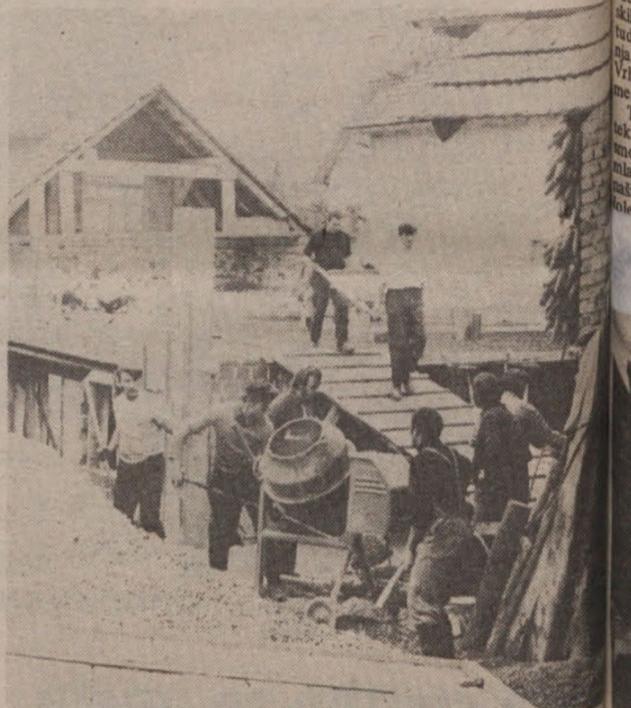
Komunalno podjetje Vič vzdržuje ceste po programu, ki ga je potrdil svet za komunalne zadeve. V programu so zajete vse ceste v občinski pristojnosti, obseg vzdrževanja posamezne ceste pa je odvisen od prometa na posamezni cesti.

TURJAK

Krajevni skupnosti Turjak je v proračunu za letošnje leto zagotovljeno 30.000 dinarjev za dokončanje vodovoda Laporje—Catež in 10.000 dinarjev za projekt realizacije ceste Pirman—Catež. Predlogu za dotacijo za ureditev pokopališča ni bilo možno ugoditi.

ZELIMLJE

Občinski strokovni službi je dobro poznano stanje ceste Zelimlje—Pijava gorica. Rekonstrukcija ceste bo zahtevala visoka finančna sredstva. V programu za letošnje leto imamo izdelavo načrta, ocenjujemo, da bo samo načrt stal preko 100.000 dinarjev. Načrt bo plačan iz sredstev posebnega računa za ceste. V prihodnjih letih bo treba postopno zagotoviti sredstva za rekonstrukcijo ceste.

Novogradnja na vasi. Soseska je prišla na pomoč. Treba je kajti vreme je nezanesljivo in gradbeni material se bo morda spet podražil.

JOŽE GAČNIK, upokojenec

Zveza borcev je tudi letos organizirala dopust v Banjolah in tako grem z ženo in sinom tja za deset dni. Ugodili so mi, da grem 20. julija namesto 10, ker sin takrat nima dopusta. Na morju imam predvsem namen počivati, malo pa se bomo tudi kopali, sončili in ob večerih balinali.

Finančno bom zmogel, seveda, saj drugače pa ne bi šel!

MIHA ŠAGER, dijak

Najprej grem za dva tedna v Kranjsko goro, potem bom pa delal pri podjetju Tobak. Vsako leto namreč rad malo delam, da mi kaj pade v žep tudi za počitnice. Nerodno je, če je človek poleti brez fیکا.

Po službi bom šel za en mesec s starši na Debeli rtič. Zraven bo tudi nekaj prijateljev, tako da bomo lahko malo trenirali košarko. Ja, pa kopali se bomo, seveda. Zvečer gremo ven, tako kot vsi, na ples v študentski tabor, pa v Portorož... Ne skrbi me, da bi se dolgočasil.

ŠKOFLJICA

Na območju Krajevne skupnosti Škofljica je intenzivna stanovanjska gradnja. Gradnjo objektov in naprav individualne komunalne potrebnosti, med katere sodi tudi realizacija, morajo financirati investitorji novih objektov, če pa se ne da, pa se morajo financirati iz prispevkov vseh, ki se bodo priključili na komunalno napravo. Sredstva občinskega proračuna se praviloma trošijo za gradnje objektov individualne komunalne potrebnosti. Določa krajevni skupnosti za to gradnje se daje le v primeru, gradnja komunalne naprave ni možna v naselju, naselje pa finančno ni možno zbrati zadostna sredstva za gradnjo.

Hišne številke določamo odločno. Hišno število dobimo, ki zanjo zaprosi in vloži primerno kopijo zemljišča, na kateri stoji hiša. Krajevna skupnost napoti občane na občino, da se sijo za hišne številke.

Zahtevke za ureditev krajevne skupnosti Škofljica s prehodom za pešake omejuje hitrosti, smo posredovali Cestnemu skladu SRS, Republike Slovenije, inšpektoratu, ki namu podjetju Ljubljana, ki stoji za urejanje prometa na Ljubljana—Zagreb, ne pa občinskega.

Po statutu mesta Ljubljana preskrba s pitno vodo komunalna dejavnost skupnega pomena za mesto. Vse pravice in dolžnosti delovnih organizacij, ki opravljajo dejavnost skupnega pomena za mesto, opravlja mestna skupščina, megalni potrebuje programe. Pri omenjeni programu Mestnega vodovoda pri mestni skupščini bomo zagotovili čimprejšnjo realizacijo gradnje vodovoda na Škofljici.

(Ostale odgovore bomo objavili v naslednjih številkah.)

Kam na počitnice?

Spet je leto naokrog in čas dopustov se nam nevarno hitro bliža; z njim pa, saj veste, čas nivoze, čas „saj boš ti nesel vseh dvanaest kovčkov na postajo, a ne, dragec?“, čas lenobnega posedanja po vročih skalah in še cel kup drugih časov.

Pa smo se malo potrudili in šli na cesto povprašat nekaj občanov (seveda, občanke, tudi na vas nismo pozabili), kam kanijo iti v letošnjih vročih dneh. Če vam je prav, si preberite njihove odgovore in jih malo primerjajte z lastnimi željami. Morda najdete v kakem odgovoru svojega, morda pa tudi ne...

SILVO ŠORLI, pomočnik poslovdje, servis Petrol — Trnovo

Končno grem po štirih letih spet na morje, v Crikvenico v hotel Petrol. Vsi, žena, otrok in jaz že zelo težko pričakujemo, saj gremo prvič skupaj na počitnice, žena pa prvič na morje.

Predvsem greva zaradi otroka, ker je star šele štiri leta in potrebuje „ta pravega“ sonca. Pa tudi midva se nameravamo malo zabavati. Podnevi kopanje, ponoči pa naokrog, no, saj veste, kdo pa ne gre?

Ko pridemo z morja, ne gremo nikamor več, ker moram ženi malo pomagati pri pospravljanju stanovanja. Ja, ja, lahko zapišete, bo vsaj žena videla...

Lepi rezultati dela RK

V obdobju med 11. IV. 1972 do danes je občinska organizacija Rdečega križa Ljubljana Vič-Rudnik opravila precej obširno delo in zabeležila lepe rezultate.

11. IV. 1972 je imel občinski odbor v novem mandatom obdobju že drugo sejo. Na tej seji smo ugotovili, da smo v prvem tromesečju tega leta dosegli lepe rezultate, posebno na področju prve pomoči, krvodajalstva in dela z mladimi člani rdečega križa. Pregledali smo finančno poročilo za leto 1971 in ugotovili, da je bilo poslovno leto uspešno zaključeno. Potrdili smo finančni plan za leto 1972. Ob tej priliki se je odbor zahvalil občinski skupščini za odobreno dotacijo in obljubil, da se bo še naprej trudil prosvetljavati naše občane, ter tako opravičil sredstva, ki so nam bila odobrena. Sprejeli smo štiriletni program dela in formirali 11 komisij, ki so že pričele z delom.

22. IV. 1972 smo izvedli drugo občinsko tekmovanje mladih članov RK v prvi pomoči. Ze od meseca januarja so potekali tečajji prve pomoči na devetih osnovnih šolah. Tečajje je zaključilo okrog 300 učencev, ki so sposobni dati osnovno medicinsko prvo pomoč. Najboljših 84 učencev pa je 22. IV. 1972 tekmovalo v Domu gradbene srednje šole za naslov občinskega prvaka v prvi pomoči. Prvo mesto je osvojila ekipa osnovne šole Vrhovci, drugo ekipa osnovne šole Bičevje in tretje ekipa osnovne šole Oskar Kovačič. Ekipa so prejela lepe praktične nagrade v vrednosti 1.500 dinarjev. Vsak posameznik je prijel diplomu in spominski blok. Pokrovitelj tega tekmovanja je bila veletrgovina Mercator. Naš občinski odbor se iskreno zahvaljuje vodstvu tega podjetja, da nam je omogočilo izvedbo tega tekmovanja.

13. VI. 1972 je bilo mestno tekmovanje ekip prve pomoči za odrasle. Tekmovalo so ekipe občinskih organizacij rdečega križa, civilne zaščite in delovnih kolektivov. Ekipi našega občinskega odbora sta med 47 ekipami zasedli 6. in 7. mesto. Na tem tekmovanju so nastopile tudi najboljše ekipe mladih članov rdečega križa iz vseh petih ljubljanskih občin. Tekmovanje je imelo tudi značaj republiškega tekmovanja. Ekipa mladih članov iz šole Vrhovci je zasedla zelo dobro drugo mesto.

Teden Rdečega križa je letos potekal od 7. do 14. maja. V tem času smo prirejali sprejeme v organizacijo mladih članov rdečega križa na naših osnovnih šolah. Vsak prvonelec je prejel izkaznico, značko in

lično slikanico, ki govori o zdravem načinu prehrane, umivanju zob, higieni itd. V našo organizacijo je bilo sprejetih 983 mladih članov. Sprejemi so bili slavnostni in mladi člani so bili na vseh sprejemih seznanjeni z delom rdečega križa na njihovi šoli.

V tem tednu smo organizirali zbiranje prostovoljnih prispevkov. Zbirali so predvsem mladi člani. Za ta sredstva smo poslali na letovanje 93 socialno in zdravstveno prizadetih otrok in to na Debeli rtič, Pacug in Vransko.

18. V. je bila že tradicionalna akcija zbiranja oblačil. Akcija je bila zelo dobro organizirana. Vsaka občina v Ljubljani je morala po razdelilniku RO RKS pokriti revnejšo občino v Sloveniji. Občinski odbor Rdečega križa Ljubljana Vič-Rudnik je poslal oblačila v Kočevje, Brežice ter delno v Logatec. V te tri kraje smo poslali okrog 8.000 kg oblačil. Ostalih ca. 3.000 kg pa je ostalo kot depo za reševanje tekočih socialnih problemov, ter za primer elementarne ali druge nesreče. Za uspeh akcije se moramo zahvaliti predvsem požrtvovalnim aktivistom rdečega križa, osnovnim šolam, gimnaziji Vič, poklicni šoli Brdo, ter vsem družbeno političnim organizacijam na terenu, predvsem pa krajevnim skupnostim s člani civilne zaščite in pa delovnim organizacijam, ki so z velikim razumevanjem prišlihne našim potrebam, ter posodile avtomobile za brezplačni prevoz materiala.

19. V. 1972 smo priredili sprejem za vse zaslužne aktiviste Rdečega križa. Ob tej priložnosti smo odlikovali naše aktiviste z zlatim znakom Jugoslovanskega rdečega križa in s srebrnim znakom Slovenskega rdečega križa. Prvih smo podeljevali plakete zaslužnim krvodajalcem, za več kot 25-kratno odvzem krvi. Na našem sprejemu je Republiški odbor Rdečega križa Slovenije na priporočilo Mestnega odbora Rdečega križa Ljubljana odlikoval tudi predsednika občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik ing. Slavka Korbarja.

V jesenskem obdobju nas čaka zelo obširna akcija fluorografiranja. V naši občini bo fluorografiranih 39.000 občanov. Akcija bo trajala 20 dni in bo zahtevala popolno aktivizacijo vseh moči, da bo lahko uspešno izvedena. Ob tej akciji je odkritih veliko novih TBC in raka-

stih bolnikov, ki jih s pravočasnim odkritjem lahko ozdravimo.

V to obdobje pade tudi teden TBC (boja proti tuberkulozi). V tem tednu bomo skušali zbrati sredstva, s katerimi bomo pomagali občanom in družinam, ki bolujejo ali so podvrženi TBC oziroma raku.

V jeseni bomo nadaljevali z zdravstvenimi predavanji, predvsem na temo svetovnega dneva zdravja. Predavanja bodo v osnovnih organizacijah RK, po šolah in delovnih organizacijah.

Izvedli bomo še nekaj krvodajal-

skih akcij in upamo, da bomo dosegli določeni plan za našo občino.

Na seminar za srednješolsko in vajensko mladino bomo poslali štiri predstavnike naše občine. Tako bomo tudi to dejavnost poživili.

Za izvedbo vseh nalog, ki so pred nami, so nam potrebna finančna sredstva. Apeliramo in prosimo člane in delovne kolektive, da postanejo naši podporni člani. Vsem tistim, ki so že pristopili, se za razumevanje najlepše zahvaljujemo.

BAUS JOŽE

Tekmovanje mladih članov RK aprila letos

Za boljšo strukturo prosvetnih kadrov

Na prvi junjski seji je bila v ospredju obravnava poročila o delovanju TIS v lanskem letu in program za letošnje leto. Ciril Stanič je najprej poudaril, da je potrebno predvideno gradnjo osnovnih šol in vrtcev z ozirom na komunalne pogoje (struktura tal...) v različnih ljubljanskih občinah različno obravnavati.

Ko pa so se pogovarjali o samem programu, katerega je podrobno razložila predsednica skupščine TIS dr. Aleksandra Kornhauser, so največ pozornosti posvetili dopolnilnemu izobraževanju prosvetnih kadrov na osnovnih in srednjih šolah (predvsem tistih, ki že zasedajo svoja delovna mesta). Študentska politika tovrstnih kadrov bo morala biti zato v bodoče še intenzivnejša, kajti dobri prosvetni delavci, ki pa morajo biti v prvi vrsti tudi dobri pedagogi, so že precejšnja garancija za boljše vzgojne in učne uspehe učencev in dijakov.

ODLOKI IN SKLEPI POTRJENI IN SPREJETI

Na predzadnji seji so odborniki obeh zborov soglasno potrdili in sprejeli več občinskih odlokov (o zaključnem računu občinskega proračuna za leto 1971, o potrditvi davčnega računa za 1971, o dopolnitvi odloka o davkih občanov, o prenosu sredstev posebne rezerve v sklad skupnih rezerv ter o njihovi namenski porabi ter odlok o izločevanju sredstev za stanovanjsko graditev občanov, ki pri opravljanju samostojne dejavnosti uporabljajo dopolnilno delo drugih). Obravnavali pa so tudi in potrdili zaključni račun za leto 1971 in soglašali s finančnim načrtom za letošnje leto sklada za napredek turizma mesta Ljubljane.

J. D.

V ZADNJI DOLOMITSKI VASI BO ZAGORELA LUČ

Dela pri elektrifikaciji vasi Selo, Setnice in Belo prav lepo napredujejo. Načrti so v delu, občani pa pripravljajo drogove. Letos računajo napeljati daljnovid do transformatorske postaje Selo, ostalo omrežje pa utegne počakati do prihodnjega leta. V vseh teh vaseh vaščani urejajo po stanovanjih, hlevih in drugih gospodarskih poslopih notranjo instalacijo.

Te predele si je pred nedavnim ogledal tudi predstavnik občinske skupščine ing. Slavko Korbar, ki je ugotovil, da spričo raztresenosti naselij nujno potrebujejo pomoč. Omenjena je bila možnost, da bi pri izkopu jam za električne drogove pomagala mladinska občinska brigada in krajevna organizacija ZROP. Te partizanske vasi težko pričakujejo vse prednosti, ki jih prinaša v sodobno civilizacijo elektrika.

HITREJE IZ POLHOVEGA GRADCA V ŠKOFJO LOKO

Cesto Selo-Bežje-Hrastnice, ki bo najkrajša povezava med Polhovim Gradcem in Škofjo Loko rekonstruirajo oz. grade nove odseke. Za to cesto je prispevala 500.000 SD KS Škofja Loka, 300.000 SD KS Polhov Gradec, 100.000 SD Ljubljana, 100.000 SD pa turistično društvo Polhov Gradec. Približno 500.000 SD bodo dali občani in - kot je običaj - ročno delo.

PREMALO KAŽIPOTOV

Kjerkoli po odročnejših krajih v naši občini pogreša turist smerokaze. Na začetku poti, ob glavnem križišču je sicer običajno oznaka, nato te pa organ, ki skrbi za te prometne znake, največkrat pusti na cedilu. Od prvega kažipota pa do cilja je seveda še cela vrsta manjših križišč in samo dobremu nosu potnika e prepuščeno, ali bo zares prispel na cilj.

POLHOGRAJSKI PARK SPET V PRVOTNO STANJE

Na pobudo KS Polhov Gradec so začeli pospešeno obnavljati polhograjski vodnjak in park. Za vzpostavitev parka v tako stanje kot je bilo pred vojno, so dobili 3,5 milijona SD. Težave so le pri obnovi vodnjaka, pri katerem bi bilo treba zamenjati del kamnov in vbrizgati nekaj cementnih injekcij. Doselej so v starodavnem parku odstranili grmičevje, ki ni sodilo v tamkajšnje okolje, v jeseni pa bodo posadili tudi eksotično drevje.

V POLHOGRAJSKI GRAD - MUZEJ?

Za polhograjski grad se zanima Narodni muzej iz Ljubljane in PTT. Muzej bi uredil poslopje deloma v muzej za lokalno zgodovino, deloma pa za skladišče. PTT bi v zgradbi lahko dobil poslovne prostore. Interesenti bi bili za objekt precej bolj navdušeni, če bi ne bilo ostreje v tako slabem stanju. Po cenitvah bi bilo treba investirati v kritino in letve od 10 do 15 milijonov SD.

Eden izmed nastopov baletnih učenek Tatjane Remškarjeve

PO OSMIH LETIH SPET KULTURNO-UMETNIŠKO DRUŠTVO

Krajevni odbor SZDL in KS Polhov Gradec sta po 8 letih uspela spet oživiti KUD. Formalnosti za ustanovitev so v teku - 7-članski odbor pa že organizira ustanovitev dramske sekcije. Hkrati iščejo tudi sredstva za obnovitev dvorane.

CESTO NA ČRNI VRH - UREDITI

Cesta na Črni vrh - iz Polhovega Gradca je preozka in slabo vzdrževana. Kljub temu, da bi jo morali popraviti že lani - občani še čakajo.

AVTOMATSKA TELEFONSKA CENTRALA V POLHOVEM GRADCU

Prostori za avtomatsko telefonsko centralo v Polhovem Gradcu se urejajo v Zadrudnem domu. Od sedanjih 14 bo povečano število priključkov na 60. Predvideno je, da bo centrala pričela delovati letošnjega septembra. Mnogi kraji v naši občini so po telefonski liniji povezani samo do 134. Skrajni čas je, da vsaj večje kraje povežemo z Ljubljano tudi avtomatsko.

POPRAVITI CESTO NA IG

Ceste na področju mestnega dela občine v zadnjem času pospešeno urejajo. Videti je številno novo mehanizacijo, pri komunalnem podjetju Vič pa se začneja čutiti ažurnost. Pri tem pa je malce nerazumljivo, da že tedne in tedne ni pošteno urejen asfaltni odsek pri Črni vasi v smeri proti Igu.

KRAJEVNI PRAZNIK IGA

17. maj je krajevni praznik Iga. Tega dne je bil Ig leta 1942 osvobojen, ko so partizanske čete napadle fašistično postojanko na Igu. Družbeno-politične organizacije so v počastitev praznika organizirale množično enotedensko praznovanje.

Sportno društvo „Mokre“ Ig je organiziralo roketni turnir, na katerem so sodelovale 4 ekipe. Strelska sekcija društva pa je izvedla množično streljanje z zračno puško za družbene organizacije in društva. Streljanja se je udeležilo 5 petčlanskih ekip.

V torek, 16. maja, so učenci osnovne šole sprejeli Kurirčkovo pošto in jo ponesli naprej. Ob tej priliki je bil v šoli kulturni program. Na dan praznika je bila v kino dvorani proslava. Nastopil je mladinski zbor osnovne šole, recitatorji ter vokalni oktet iz Iga.

Člani organizacije RVS so v nedeljo 21. maja organizirali tekmovanje v orientacijsko taktičnem pohodu v povezavi s pripadniki RVŠ Škofljica.

V prazničnih dneh je bila otvorena nova avtomatska telefonska centrala. Občani Iga so dali svojemu prazniku dostojno obeležje.

ANTON GLAVAN, Ig 51

LAVRICA NAJBOLJ ZAPOSTAVLJENA

Lavrica je sicer del mestnega območja naše občine, je pa po svoji komunalni opremljenosti in družbenem standardu nasploh na slabšem kot katerakoli druga krajevna skupnost v občini. Tako so ugotovili udeleženci na sestanku političnega aktiva KS Lavrica 15. junija.

Razprava se je začela okrog problematike otroškega vrtca. Na Lavrici imajo 32 otrok - kandidatov za otroški vrtec, ki pa ga še ni. Nameravajo ga urediti v šolskem poslopiju. V ta namen so izvolili že iniciativni odbor, ki si bo prizadeval, da zadosti tej pereči potrebi.

Cepur prebiva na Lavrici 2000 naših občanov, v tem kraju ni prostora za trgovino. V načrtu je izgradnja centra, v katerem bi bili prostori za družbeno življenje, za kulturno delo in rekreacijo ter za trgovino. Sedanja dvorana ne ustreza več svojemu namenu. Ko bi se našel interesent, bi prostor lahko vsaj začasno uredil kot trgovino. Za izgradnjo sodobnega centra pa je že vložena prošnja, na katero pa še ni odgovora.

Te dni pričakujejo na Lavrici oz. Orlem, da bodo dobili vodo iz svojega vodovoda in elektriko po novem vodu. Nazadnje se je zataknilo pri elektriki, vendar se je med tiskom naše številke ta problem že rešil.

Ceste so zelo slabe, razen glavne ceste skozi Lavrico so vse makadamske. Stalno zaposlenega cestarja ni, čeprav Komunalno podjetje Vič prejema namenska sredstva. Krajevna skupnost je sama pripravljena prevzeti skrb za ceste, če bi namenska sredstva preusmerili nanjo. Občani so tudi pripravljeni prispevati 40 % sredstev za asfaltiranje cest.

Govora je bilo tudi o črnih gradnjah in nemoči občinskih in mestnih služb ob tem pojavu. Črni gradnji je že toliko, da ogrožajo sanitarno varnost naselja.

Tudi na Lavrici je bilo slišati pritožbe nad postavljanjem občinske uprave, od katere ni mnogokrat niti odgovora na prošnje in vloge občan

Kri rešuje življenja! - S sprejema krvodajalcev

DANE KOSANOVIČ, oficir v pokoju

Z obema vnukoma bom šel v Banjole od prvega do desetega julija. Organizira nam Zveza borcev. Najraje grem tja, kjer so stari borci, da se skupaj poveseimo. Sam sem bil tudi partizan, saj sem šel v hosto že s štirinajstimi leti. - Pokojnina ravno ni previsoka, a sem z njo kar zadovoljen.

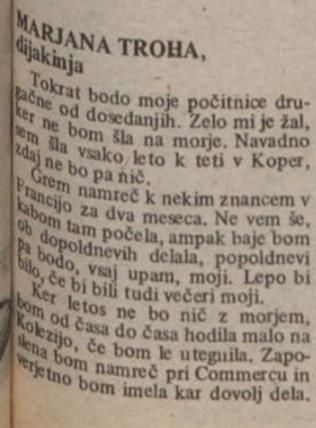
MILAN ŠVAGAN, glasbenik

Namenjen sem v hribe za kak teden dni. Za dalj časa ne grem, ker mi ture predstavljajo velik napor.

V gorah se izognem mestnemu hrupu in poletni vročini. Uživam v svežem zraku, samoti, miru. Rad bi se le odpočil od napornega dela. Upam, da bo prijetno, saj ne bom sam. Najverjetneje bom šel z dekletom ali pa s kolegom.

Dandanes postaja morje nemogoča stvar, saj je gneča tolikšna, da si človek nikakor ne more odpočiti. Hrup je podnevi, ampak to še ni nič, hrup je tudi ponoči; očitno ljudje na dopust ne prihajajo počivat, ampak razgrajati!

Zapisal Miško

MARJANA TROHA, dijakinja

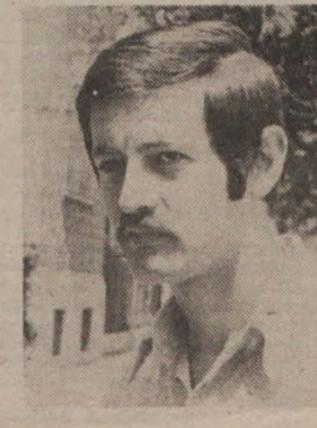
Tokrat bodo moje počitnice družajčne od doseganjih. Zelo mi je žal, ker ne bom šla na morje. Navadno sem šla vsako leto k teti v Koper, zdaj ne bo pa nič.

Grem namreč k nekim znancem v Francijo za dva meseca. Ne vem še, kamob tam počela, ampak baje bom ob dopolnevnih delala, popoldnevi pa bodo, vsaj upam, moji. Lepo bi bilo, če bi bili tudi večeri moji. Ker letos ne bo nič z morjem, bom od časa do časa hodila malo na Kozljo, če bom le utegnula. Zapolnena bom namreč pri Commercu in verjetno bom imela kar dovolj dela.

MARTIN FRANKO, učenec

Z mamico in očkom gremo na Dolenjsko, k stari mami v Sentjerne. Pomagali bomo v vinogradu, trte bomo vezali, veste. Tudi jaz, ja, saj me je očka naučil. Pa z bratrancom se bova igrala, lušno bo. Sem in tja se bomo šli kopat v Šmarješke Toplice in to kar za cel dan! Malo se bom sončil in kopal, saj zelo dobro plavam. Naučil sem se že pred leti na Debelm rtiču. Tudi jeseni sem bil tam, ko smo imeli šolo v naravi.

100 LET VIŠKIH GASILCEV

Vičani so praznovali v mesecu maju svoj veliki praznik. Gasilci viškega društva so proslavili stoto obletnico svojega obstoja. Ze ob vstopu na viško cesto sta nas pozdravljala dva velika mlaja z napisom. Razobešene zastave na hišah, plakati in lepo okrašeni gasilski dom so pričali o veliki aktivnosti viških gasilcev, ki so uredili vse potrebno za svoj jubilej. 20. maja je bila žalna komemoracija in nato v društvenih prostorih odprta „Zgodovinska soba“ v kateri so zbrani najstarejši ohranjeni dokumenti in slike. Stene krasi dve veliki oljnati sliki najzaslužnejših članov – Ivana Gašperina in Milana Robežnika. V sosednji dvorani je bila razstava gasilskega orodja, opreme, dokumentov in slikovnega materiala. Z zanimanjem so si obiskovalci ogledali vse razstavljene predmete in se na koncu vpisali v spominsko knjigo.

O srednja proslava je bila 28. maja, ko so že ob šesti uri zjutraj pričeli s pionirskim tekmovanjem, ki ga je organizirala Mestna gasilska zveza. 32 pionirskih ekip iz celega ljubljanskega območja je pokazalo svoje znanje in prizadevnost, kar se je odrazilo pri samem tekmovanju.

Ob 10.30 so se zbrali visoki gostje na lepo okrašen tribuni s pokroviteljem proslave, predsednikom občinske skupščine Ljubljana Vič-Rudnik, dipl. ing. Slavkom Korbarjem. V tem času so prikorakali trije uniformirani gasilci s čeladami pred tribuno, kjer je poveljnik parade tov. Ciril Robret predal raport predsedniku Slavku Korbarju in ga prosil za pričetek parade.

Občani Viča, ki so napolnili trikot pred gasilskim domom, so nestrpno čakali na začetek parade, ki se je že odvijala po Viški cesti. Na čelu za poveljujočim so korakali zastavonoše gasilskega društva Vič, zastavonoše drugih gasilskih društev, preko 350 pionirjev, ki so sodelovali na tekmovanju in več esalonov gasilcev, ki so jih vodili sektorski poveljniki. Parado so zaključili gasilski avtomobili najrazličnejših tipov. V paradi je sodelovalo preko 500 gasilcev, ki so s svojim strumnim korakom navdušili gledalce.

Po končani paradi so se enote razvrstile pred tribuno, kjer je predsednik gasilskega društva Ljubljana-Vič tov. Franc Sever pozdravil visoke goste in vse udeležence proslave. V svojem govoru je navedel pomembnost 100. obletnice gasilske tradicije na Viču, njeno humano pot od skromnih za-

četkov pa do danes, ko je društvo s svojim članstvom usposobljeno za najrazličnejše akcije.

Konferanjske proslave – blagajničarka društva dipl. ing. Pavlič Arnuša, oblečena v narodno nošo, je prosila pokrovitelja proslave tov. Slavka Korbarja, da preda nov gasilski avto TAM 5500 G s cisterno društvu v uporabo. Skupaj s predsednikom društva sta nato odšla s tribune, kje je tov. Korbar prerazal vrstico in predal ključ avtomobila strojniku Ivanu Andoljšku. V tem trenutku so se odprla garažna vrata, za katerimi je stal lepo okrašen avto. Strojnik Andoljšek je s ključmi odklenil avto, s sireno naznanil občinstvu, da je avto prevzel in ga zapeljal pred garažna vrata. V imenu društva se je zahvalil tov. Ivan Andoljšek, ki je poudaril potrebo, da imajo viški gasilci ta najmodernejši avto v svojem domu.

Tov. Korbar je nato še enkrat čestital strojniku in predsedniku društva ter v svojem govoru poudaril zasluge gasilstva in potrebo po čimmodernejši opremitvi gasilskih društev. Posebnega pomena je prostovoljno in humano delo cele množice gasilcev, ki pod svojim skupnim geslom „Na pomoč“ pomagajo sočloveku v nesreči. V imenu Gasilske zveze Slovenije je govoril tov. Kušar Mirko in predal društvu visoko republiško odlikovanje.

V imenu Mestne gasilske zveze je govoril tov. Ručigaj, ki je predal društvu spominsko diplomu.

Na pionirskem tekmovanju je prvo mesto zasedla desetina z Viča pod vodstvom tov. Andreja Malusa. Tov. Ružič je za osvojevo prvo mesto predal viškim pionirjem spominsko plaketo in prehodni prapor, drugouvrščeni ekipi iz Brezovice in tretji ekipi iz Medna pa spominski diplomi.

Konferanjsje ing. Pavličeva je nato dala besedo prisotnim gostom, ki so v imenu svojih organizacij čestitali društvu ob visokem jubileju. Zaključno besedo je imel predsednik društva Franc Sever, ki se je zahvalil za tako množično udeležbo na tekmovanju in proslavi. Še posebej pa se je zahvalil viški pionirski desetini za osvojevo prvo mesto.

SEVER NANI

Najboljša desetina gasilskih pionirjev na Viču. Vodi jo poveljnik društva Vič Andrej Malus

Tekmovanje pionirjev-gasilcev

V počastitev 80-letnice maršala Tita in VII. kongresa Gasilske zveze Slovenije je Mestna gasilska zveza Ljubljana skupaj z Občinsko zvezo Vič-Rudnik izvedla tekmovanje pionirjev vseh petih ljubljanskih občin. Preko 350 pionirjev se je zbralo

pred osnovno šolo na Vrhovcah nedeljo 28. maja že od 6.30 ure prej. Tekmovalo je 31 tekmovalnih desetin in naslednjih disciplin:

1. Vaja z brentačo s podizanjem tarče
2. Stafeta 9 x 50 m s prenosom povelja
3. Met žoge v koš.

Pionirska desetina matičnega društva Ljubljana-Vič, ki je prav tako slavilo tudi svojo 100-letnico, osvojilo I. mesto, s tem pa tudi hodni pionirski prapor ter plaketo. Pionirski desetini društva Brezova za II. mesto in društva Medna za III. mesto sta prejeli lepi plaketi. Ostale tekmovalne desetine pa so prejele lične diplome s posvečenjem na to jubilejno pionirsko tekmovanje.

JERNEJ ČERTIČ

Na pomoč!

GASILSKO DRUŠTVO NOTRANJE GORICE SLAVI 60-LETNICO

Letos 23. julija bo gasilsko društvo v Notranjih gorah slovesno počastilo 60-letnico obstoja. V počastitev te obletnice je društvo pisalo meddruštveno člansko tekmovanje in sicer v nedeljo 16. dopoldne bodo gasilci tekmovali v naslednjih disciplinah:

- trodelni napad v hitrosti v sušni vedbi, polaganje cevovoda dolga 105 m, vezanje vozlov.

Najboljše desetine bodo pokale, vsi sodelujoči pa diplome. 23. julija bo društvo pripravilo večjo sektorsko vajo s prevzemom nove motorke in vozila. Ob tečaju bodo prejeli zaslužni gasilski kovčiganji in priznanja. Društvo za ta dan poskrbelo za prijateljsko srečanje vseh gasilstv v Notranjih občanov na prijetnem storu za združnim domom.

NOVA GASILSKA DRUŠTVA V OBČINI

Lahko bi rekli, da kakor govorijo, tako hitro se ustanovijo nova gasilska društva – čuvarji ognja – z geslom bolje preprečiti kot pa gasiti. Dne 6. februarja se je osamosvojila desetina iz Staje, ki je bila vsa leta pod okriljem matičnega društva na Igu. Dne 16. februarja je bilo ustanovljeno društvo Vrh nad Zelimljami. 16. aprila je bilo ustanovljeno društvo Škrlatica, ki je bilo pod okriljem matičnega društva Dvorska. 30. aprila se je tudi osamosvojilo društvo Turjak, ki je bilo pod okriljem matičnega društva Torej kar štiri nova gasilska društva na območju krajevnega povozja Velike Lašče in Ig. Na vseh območjih zborih so bili navzoči predstavniki občinske zveze sektorja Velike Lašče in Iga, predstavniki krajevnih skupnosti SZDL, Rdečega križa in društva so v svojih pozdravnih nagovorih dali napotke za delo novostanovljenih društev. Obljubili pa so tudi moralno in materialno pomoč pri zbiranju sredstev za tehnično opremitvo, ki jo društva potrebujejo za uspešno delo.

Na pomoč!

M. D.

V požaru opravičeno zaupanje

Sredi priprav na organizacijo proslave 100-letnice obstoja gasilskega društva Ljubljana-Vič, se je v petek, 27. V. 1972 ob 22.25 uri, oglasila sirena na gasilskem domu. V nekaj minutah so se zbrali najbližje stanujoči gasilci v gasilskem domu, odkoder so se odpravili z avtocesterno na kraj požara. Prizor je bil strašen.

Gospodar Ažman Franc je ob pomoči sosedja reševal iz hleva kravo in telico. Streha, ki je bila popolnoma v ognju, se je kmalu nato zrušila, tako da ni bilo niti časa rešiti osebnega avtomobila, ki je bil parkiran v lopi. Ognjeni zublji so kot velika bakla razsvetljevali okolico. Na bližnji stanovanjski hiši so se začeli vneti podboji na oknih in letve na strehi. Prisebni civilisti so ob pomoči gasilcev hitro izselili opremo in pohištvo iz hiše. Sosedova – Sitarjeva domačija je bila zaradi velike temperature v nevarnosti, da se vname in se tako še poveča katastrofa. Viški gasilci so takoj stopili v akcijo z avtocesterno in pričeli z reševanjem sosednje hiše.

V teh razburljivih trenutkih se je ponovno oglasila viška sirena in čez nekaj minut so bili priča veliki gasilski akciji, v kateri so sodelovali viška, trnovska, brdliška in kozarška gasilska četa ter pet avtocestern poklicne gasilske brigade. Ogenj je neusmiljeno spreminjal imetje v pepel in velika vročina je gasilec prepredila udar v žarišče požara. Poklicna brigada je ob pomoči prostovoljnih gasilcev preprečila razširitev požara in ga lokalizirala. Nevarnost je bila tako odpravljena. Poklicna brigada, gasilci iz sosednjih društev so se vrnili v svoje domove, doma-

čini – Vičani pa so ostali na požarišču do 7. ure zjutraj ter popolnoma pogasil ogenj in uredili požarišče.

Akcija je bila tako zaključena. Izmučeni, mokri, premrženi so po razburljivi noči gasilci pospravili orodje in se vrnili v dom. Strokovna komisija je ugotovila škodo 150.000 din. Vzroke požara še raziskujejo. Mnenja o akciji gasilcev so bila med številno množico, ki se je nagnetla v neposredni bližini požara in ovirala delo gasilcev, zelo različna. Kot udeležencu pri gašenju požara se mi zdi potrebno, da z ozirom na potek gašenja in hitrost opravljene akcije gasilcev pojasnim posameznim nepoznavalcem gasilske taktike, ki so neutemeljeno kritizirali, dajali svoje neumestne pripombe in celo žalili posamezne gasilce, ki so opravljali svoje delo.

Očividci požara, ki so zrlji v uničujoče plamene, so kot diskutanti in „sekundanti“ gasilcev skušali v začetnih paničnih minutah s svojimi pripombami vplivati na gasilce, da naj vendar gasijo požar, ne pa sosednje še negoreče objekte, kar pa je popolnoma v nasprotju z gasilsko tehniko gašenja. Razumljivo je, da se gasilci niso dali vplivati in so svoje delo opravljali še naprej po navodilih poveljnika. Hidrantni nastavki, ki so bili trije v naselju, so bili zaradi noči slabo vidni, zato so za njihovo iskanje potrebovali nekoliko več časa.

Prepričani smo, da so gasilci s hitro intervencijo opravičili zaupanje občanov in da bodo ti tudi v bodoče stali na strani te humane organizacije.

NANI SEVER

Požar Ažmanovega gospodarskega poslopja 26. maja letos

Ben in Bon v Novi Gorici

O medvedkih Benu in Bonu, ki so ju našli otroci iz Iške vasi, smo že poročali. Medvedki so bili nato še nekaj dni v Iški vasi, nato pa so jih lovci odpravili. Prodali so jih v Novo Gorico, gostilničarju, ki ima tam že pravcati živalski vrt. Medvedka se menda kar dobro počutita, saj sta dobro oskrbljena. Ob obisku v Iški vasi pa smo se razgovarjali z očetom enega najditeljev.

Ivan Zalar nam je povedal: „Najdba medvedkov je imela za nas kar krepke posledice. Otroka so v šoli kaznovali, vendar menda ne bo sta imela slabše ocene iz vedenja, vsaj tako so obljubili. Ni mi pa jasno, zakaj so ju kaznovali. Prav tako mi ni jasen odnos lovcev. Otroka nista imela namena ukrasti živali, temveč sta jih prinesla, ker jih imata rada. Zanima me tudi, če ne bi medvedka v gozdu poginila, saj medvedke ni bilo nikjer v bližini, če ju otroka ne bi prinesla. Kmetje namreč trdijo, da so že prej videli mrtvo medvedko. Če je to res, ne vem. Lovcem sem ponujal 150 tisočakov, da bi medvedek lahko ostal pri nas, pa niso marali. Tistemu v Novo Gorico pa so ga lahko prodali in to za isti denar. Za oba so menda iztržili 300 tisočakov. Nerazumljivo mi je tudi, zakaj so ju lovci odpravili s seboj s pretezo. Prišli so namreč in

rekli, da peljejo medvedka le na nekakšno cepljenje in ju bodo pripeljali nazaj, pa ju niso nikoli več. Lovci, ki ju je oskrboval le nekaj dni, je dobil od lovške družine to dobro plačano in mi? Saj mi ne gre za denar. Zdi se mi le nepravilno, da smo deležni takega odnosa. Predlagali so otroke namreč tudi v kaznovanje sodniku za prekrške. Mislim, da bi bilo tu treba le upoštevati, da otroka nista kradla in nista imela tega namena in da sta otroka.“

M. D.

Leta 1926 je bila na Barju ena največjih poplav. Gasilci so lovali pri reševanju ljudi in njihovega imetja

S proslave 100-letnice obstoja Gasilskega društva Vič. Na častni tribuni je pokrovitelj proslave ing. Slavko Korbar, predsednik skupščine občine. – Foto: L. Prosen

50 LET GASILSTVA NA BARJU

Že pred sto leti se je začela gasilska dejavnost pri nas, ko je nastalo gasilsko društvo na Viču. Kaj hitro po potresu v Ljubljani leta 1895 so naši predniki začeli pospešeno ustanavljati gasilska društva. Tako so se že naslednje leto na našem Barju zbrali možje z geslom „Na pomoč!“ Gotovo je, da je bila velika nesreča, ki je prizadela naše mesto, tudi eden od pobudnikov za tako človekoljubno dejavnost.

Organizirano so gasilsko družino utemeljili pred petdesetimi leti 1922. leta. Prvi požar so gasili na Ižanski cesti pri „Belem konjičku“. Od tedaj pa do naših dni so barjanski gasilci gasili na območju Barja in Krima 202 požara, razen tega pa so sodelovali v za tiste čase zelo oddaljenem Novem mestu, Idriji, Logatcu in drugod. S svojim zgledom je prednjačil korenina in soustanovitelj Janez Vrbinc, še sedaj aktivni član, tokrat odlikovan z zlato plamenico, sicer pa nosilec gasilske zvezde prvega reda in reda za zasluge za narod s srebrno zvezdo. Tako je ob tej priliki slavil svojo zlato poroko z gasilstvom. Iz tistih časov je še vedno aktivnih sedem članov, med njimi tudi Andrej Lavrič, ki je prav tako za svoje sodelovanje odlikovan z zlato plamenico.

Če upoštevamo, da so pred mnogimi desetletji vozili okorno gasilsko opremo s konji po slabih in razritih makadamskih cestah, potem lahko razumemo, koliko prizadevanja in naporov ter dobre volje je bilo potrebno za tako humano delo. Pa

tudi pozneje, ko so goreli mogočni lesni kombinati, tovarna lakov in podobni obrati, je bilo treba ogromno truda in požrtvovalnosti. Ko še ni bilo telefonskih zvez, so oznanjali čuvaji na ljubljanskem gradu požare s strelji, za mesto s tremi, za okolico z dvema ali enim.

Da se ne pozabi, naj omenimo še največjo povodenj na Barju leta 1933, ko so reševali ljudi in živino tudi s čolni, s katerimi so nekoč vozili podpeški marmor in drva v Ljubljano. Pomagali so tudi pri poplavih v Celju.

Ze pred dobrimi štirimi desetletji je bilo včlanjenih kar 24 naraščajnikov, leta 1947 je štelo društvo 80 članov in članice, danes pa 38 članov. To je za malo vas zelo lepo število.

Prvo opremo – agregat so nabavili s podporo občine Ljubljana in občanov v Linzu, ko je bil 1928 slovenski gasilski kongres v Pragi. Prvi gasilski avtomobil pa so dobili 1934. K temu so prispevale občinska zveza iz gasilskega sklada, občani, nabiralne akcije, veselice, dobrosrčni mecen in tudi podjetja. Pozneje so

opremo izpopolnjevali. 1939 je bil drugi gasilski kongres v Ljubljani, ki se ga je udeležilo več tisoč gasilcev. Društvo je večkrat tekmovalo in bilo republiški prvak. Kot nagrado je prejelo tudi celo opremo za eno desetino.

Priprave za gradnjo doma so se začele 1930. leta. V sledečem desetletju je bilo zelo intenzivno družabno življenje, saj so imeli svoj tamburaški zbor, trobentače in igralsko družino, ki je štela okoli trideset članov. Uprizarjali so celo po deset iger letno, ki sta jih režirala Zelnik in Aceto. Z njimi so gostovali v raznih krajih.

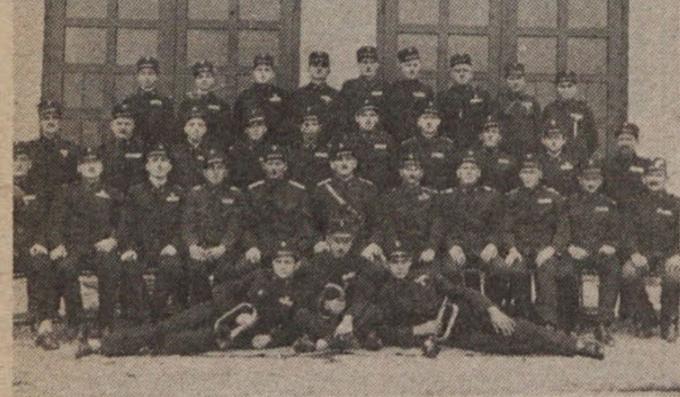
Med narodnoosvobodilno borbo je nekaj članov padlo v partizanih, mnogi so bili po taboriščih, v svojem gasilskem domu pa so zbirali orožje in ostali material.

V preteklosti so bile značilne za družabno življenje razne gasilske veselice, ki jih je pa sedaj spričo motorizacije vse manj. Danes se usposabljuje člani društva na večernih vajah razen za svojo osnovno dejavnost tudi za civilno zaščito in vseljudski odpor, vendar v želji, da bi bilo čimmanj klincev „na pomoč“.

Te barjanske proslave se je udeležilo večje število društev z vsega barjanskega območja pa vse do Ribnice, predstavniki terenskih organizacij in podjetij. Jubilejna proslava se je začela s povorko konjenikov, narodnih noš, gasilskih čet, godbo in gasilskimi avtomobili po Dolenjski in Peruzijevi cesti. Po mimohodu pri gasilskem domu, kjer so bili zbrani gostje, je potekala slavnost ob veliki udeležbi. Pomembno dejavnost so poudarili govorniki Miro Kušar, predsednik gasilske zveze Slovenije, Lovro Ručigaj, zastopnik mestne gasilske zveze, Jernej Čertanc, predsednik občinske gasilske zveze, predstavniki nekaterih gasilskih društev ter pokrovitelj jubileja, predsednik občinske skupščine Vič-Rudnik ing. Slavko Korbar, ki je izročil namenu avtocesterno. Ob tej priložnosti je prejelo zaslužna priznanja okoli trideset članov za dolgoletno delo, pokrovitelj pa spominsko plaketo društva. Barjanski gasilci so dobili razna darila, med drugimi tudi od mestne in občinske gasilske zveze.

Spričo svoje požrtvovalnosti so postali gasilci marsikomu življenjski vzor. Tako se je tudi kalilo jeklo, kar pomeni značaj, pripravljenost in moč.

STANISLAV ZBOGAR

Takole strumno so se izpostavili fotografskemu aparatu naši gasilci leta 1930

DELO GLASBENE ŠOLE VIČ-RUDNIK V PRETEKLEM ŠOLSLEM LETU

Rekordna aktivnost

O glasbeni šoli Vič-Rudnik je bilo že veliko napisanega, tako da je javnost o njeni dejavnosti več ali manj dobro obveščena. Podatki pa kažejo, da je bilo preteklo šolsko leto tako po notranji aktivnosti, kot po zunanji uveljavitvi – rekordno. K temu so pripomogli poseben pedagoški zagon vzgojiteljev, izredna dejavnost, sposobnost in inteligenca mladih ter v mnogih primerih – zavzetost staršev.

V kolektivu se je nekaj premaklo: tihi, plemeniti tekmovalni duh z jazel domala vsakega pedagoga, študij tudi rezultati dela, ki niso nastali samo v ožjem, šolskem in občinskem okolišu, ampak so postali učenci sadove svojega znanja na vsej Sloveniji, Jugoslaviji in na celini – vsej Evropi. To je bila bogata letina, ki si jo velja nekoliko bližje ogledati s pripomočki, da je bo moč obdelati v tem kratkem poročilu tako, kot to v svojem bistvu zasluži.

Šola ima 476 učencev, ki obiskujejo pouk v občinski stavbi, v Rožni dolini ter v podružničnih šolah v Dobrovi in Velikih Laščah. Pogoji za razširitev šole so ugodni še za druge kraje občine, če bo za to delo na šoli poučujemo skoraj vse instrumente, ki so zajeti v simfoničnem orkestru (razen oboe, fagota, roga in tolkal), kitaro in harmoniko, predšolske otroke in solo pevce. Šola ima dva harmonikarska orkestra, ki ju vodi prof. Zdenka Radič, godalni orkester, ki ga vodi prof. Janez Kumer in nekaj manjših simfoničnih skupin. V mestnem mehaniku, to je iz vseh glasbenih šol v občini je vzpostavljen za občinske simfonični orkester, ki ga vodi prof. Cvetko Budkovič.

Cilj vsakega učenca je, da se čim prej nauči, in da to znanje posreduje v nastopih. S tem se počasi razvija v skladnega koncertanta. Zato mu šola omogoča, da večkrat javno igra; da opravi sprva na tako imenovanih izmenjnih vajah, kjer komisija strojnjakov ugotovi, ali bo sposoben nastopiti na interni prireditvi ob priložnosti staršev. Izbirnih vaj je bilo 18, internih nastopov pa 19. Vse učenci in talentirani učenci nastopajo na koncertnih večerih, ki so namenjeni vsaj javnosti. Teh je bilo letno na matični šoli in po dva na podružničnih šolah. Kvaliteta izvajanja mladih koncertantov na teh nastopih v določenih primerih presegala. Programi so sestavljeni po letnih obdobjih. Npr. obisk pri skladateljih baročne dobe ali, po namerojenosti, kot obisk pri jugoslo-

vanskih skladateljih, lahko pa so to tudi koncerti učencev iz razreda enega samega profesorja. Tako sta priredili letos samostojni nastop svojih učencev prof. Tanja Zrimšek (3-krat) in prof. Helena Hren. Javno so nastopali dvakrat tudi cicibani, ki jih vodi prof. Darja Kajfež.

Najboljši učenci nastopajo na začetku roditeljskega sestanka, kjer teče beseda s starši o učnih uspehih in problemih, ki tarejo šolo.

Naslednja vrsta dejavnosti učencev so gostovanja in izmenjalni koncerti med posameznimi glasbenimi šolami. Tako so učenci glasbene šole Vič-Rudnik koncertirali v glasbeni šoli Crnomelj in Kamnik (Kamničani so koncert vrnili), v osnovni šoli Metlika, z osnovno šolo Vič so priredili nastop za učence osnovne šole v Kostanjevici, nadalje so priredili naši učenci samostojen koncert za učence osnovne šole v Polhovem Gradcu (s komentarjem) in z Delavsko univerzo Litija na gradu Bogensperk v knjižnici zgodovinarja Valvarja.

Za krajevne organizacije in skupščino občine Vič so nastopali učenci glasbene šole ob raznih priložnostih: za Zvezo borcev Rožna dolina (trikrat), Dom družbenih organizacij Brdo, Zavod za slepo mladino (trikrat) za dan žena (dvakrat) za teren Milan Česnik in za teren Stara Ljubljana, za praznovanje 30-letnice bitke na Ključu in krajevnega praznika Dobrova, za občinski praznik na Golem inč.

Učenci glasbene šole Vič-Rudnik so sodelovali tudi na republičkih revijah solistov, komornih skupin in orkestru v Trbovljah in Velenju. V Velenju sta nastopila oba harmonikarska orkestra in solist, na mednarodnem srečanju solistov in harmonikarskih ansamblov v Puli pa starejši harmonikarski orkester in solist, ki je zasedel tretje mesto (Stojan Planinc). Tudi snemanja za radio in televizijo ne minejo brez učencev glasbene šole Vič-Rudnik; radijskih snemanj je bilo pet, izmed katerih je bil tudi direkten prenos pianistov Maria Bara in Andrejke Kumer iz šole prof. Tanje Zrimšek.

Na koncu naj omenim še delo simfoničnega orkestra glasbenih šol, ki je nastopil z otroškim zborom iz glasbene šole „Frana Sturma“ in s solisti v Beogradu za mladinsko prireditelje „Radost Evrope“. Koncerte je prenašala jugoslovanska televizija in evrovizija. V Ljubljani pa je nastopil v Festivalni dvorani, v Slovenski filharmoniji in v Križankah s solistom Vero Avbelj (harmonika) in Andrejko Kumer (klavir).

Če seštejemo vso to pisano množico nastopov, ki pomenijo vsakokratni poseben napor za učenca in profesorja, pridemo do številke šestdeset, brez izbirnih vaj in brez nastopov učencev v osnovnih šolah, ki niso bili prijavljeni. Kdor samo malo pobliže pozna delo v glasbeni šoli, bo ostrmel pred to dejavnostjo, ki ni plačljiva ne v denarju ne v zlatu; kajti klenega značaja ni moč kupiti ne prodati. In aktivno muziciranje k oblikovanju mlade, vedre in sproščene osebnosti prav gotovo pomaga.

Upamo, da se bodo v kratkem spremenile tudi nemogoče delovne razmere, v katerih dosega učiteljski kader glasbene šole Vič-Rudnik tako pomembne uspehe.

CVETKO BUDKOVIČ

Instrumentalni orkester Viške glasbene šole pod vodstvom ravnatelja Cvetka Budkoviča

OB ZAKLJUČKU SEZONE AMATERSKE KULTURE V OBČINI

Letina je pospravljena

Če bi za sezono 1970–71 lahko rekli, da je bil v ospredju amaterske kulturne dejavnosti v občini gledališki amaterizem s posebnim poudarkom ob jubilejni, deseti občinski reviji gledaliških skupin, bi za sezono 1971–72, ki se pravkar izteka, lahko rekli, da je bila v znamenju vokalne glasbe. Razen vsakoletnega srečanja mladih pevcev, revije otroških in mladinskih pevskih zborov naših osnovnih šol, je bila namreč v tej sezoni prva revija oktetov in pevskih zborov odraslih, ki so se tako prvič predstavili naši javnosti s svojimi dosežki. Prav v tej sezoni sta bila tudi ustanovljena dva nova pevška zbora in domala vsi pevski zbori in okteti so pripravili svoje samostojne koncerte.

V tej sezoni je bila tudi redna skupščina občinske Zveze kulturno prosvetnih organizacij, ki je med svojimi ugotovitvami in sklepi postavila tudi vprašanje, ali je zares nastopila

ljenje v kraju in za njegovo materialno osnovo.

Ob koncu sezone lahko še preletimo dosežke amaterske kulturno prosvetne dejavnosti po posameznih vrstah:

RENEZANSNA AMATERSKE KULTURE

Ne skupščina ne kulturna dejavnost to sezono nista mogli odgovoriti povsem pritrilno. Renesansa je in je še ni. Ponekod se je vna za kulturno udejstvovanje močno razmahnila, drugod spet te vme ni ali je komaj kaj. Zdi se, kot bi bili ponekod nosilci kulturnega življenja že utrujeni in jim to delo ne gre več tako od rok kot pred leti, vtem ko prihaja ponekod do prave ekspanzije kulturnega udejstvovanja in to prav tam, kjer imajo za to najmanj materialnih pogojev in možnosti – Rob, Sentjošt. Prav ob koncu sezone smo se zvedeli za snovanje ob prenovljenem prosvetnem domu na Viču in za prebujanje v Polhovem Gradcu, kar smo zadnja leta in tudi še na spomladanski skupščini šteli med kulturne.

BELE LISE

Bele lise s tem še ne bodo povsem odpravljene, so pa bolj zaradi pomanjkanja spretnih organizatorjev kulturnega življenja kot zaradi pomanjkanja prostorov ali denarja. Pri nadaljnem odpravljanju belih lis občinska zveza sama ne more kaj pridati, ampak pričakuje, da bodo prevzele pobudo družbeno politične organizacije v krajevnih skupnostih, kot je bilo na Viču in v Polhovem Gradcu. Skupščina je tudi podprla misel, da bi v svetih krajevnih skupnostih postavili komisije za kulturo, ki naj bi skrbele za kulturno živ-

no vrsto kulturne dejavnosti sta zadali milostni sunek televizija in vse bolj priljubljena Ljubljana, vsaj v Velikih Laščah in v Podpeči, kjer so to dejavnost povsem opustili.

Ta, do neke mere

do te ali one vrsti kulture organizirano aktivno delujejo in se s tem hkrati uveljavljajo kot osebnosti, ki so se povzpele nad anonimnost vsakdanjega mehanizma industrializirane družbe. Mimo tega s svojim delovanjem zapolnjujejo vrzel v kulturnem doživljanju v številnih krajih občine pa tudi izven nje. To je sicer v redu, najbrž pa ne bi smelo biti pravilo, da 30 odstotkov občanov naše občine omogočajo kulturno doživljanje le amaterji. Prav bi bilo, da bi tudi ti občani iz prve roke – ne konservirano – v svojem kraju dobili kulturne dobrine, ki so zlahka dosegljive onim 70 odstotkom občanom, ki žive na mestnem področju občine. Se prav posebno na tem področju je naše veliko pričakovanje

KULTURNA SKUPNOST LJUBLJANE

za katero se je občinski svet ZKPO soglasno odločil in od katere pričakuje v prihodnje prav tega. To pričakovanje je oprto tudi na že pričeto akcijo mestne Zveze kulturno-prosvetnih organizacij za pripravo prireditvenega programa za vse krajevne skupnosti Ljubljane, v katerem bi soočili želje in potrebe krajevnih skupnosti s ponudbami kulturnih institucij in amaterskih kolektivov Ljubljane.

Z optimizmom pričakujemo, da bo takšno spremenjeno stanje pomenilo veliko spodbudo za širši razmah tudi amaterske kulture.

B. MAKOVEC

PAT POZICIJA

je bila tudi v ospredju pozornosti skupščine. Edina sprejemljiva ugotovitev je bila, da bo pač treba poskusi nove ljudi, nove kadre in nove prijeme, če naj stvari krenejo naprej. Uvesti bo treba še nove kulturne dejavnosti in odpreti vrata tudi za tiste vrste kulture in umetnosti, ki se jim doslej ni posvečalo pozornosti: likovna umetnost, amaterska filmska ustvarjalnost, literarno ustvarjanje.

VELIKO PRIČAKOVANJE

Amaterska kulturna dejavnost je namenjena predvsem ustvarjalcem – ljubiteljem, ki iz osebne nagnjenja

DANE ZAJC – GOST NA BREZOVICI

Literarni večer s pesnikom

Teško bi dobili knjigo z izborom pesmi najboljših slovenskih pesnikov, v kateri ne bi bilo nobene Zajčeve pesmi. Kritiki in bralci ne morejo mimo njegovih svežih, globoko občutenih besedil, ki že ob majhni zbranosti vzbudijo v človeku množico vprašanj, dvomov in novih pogledov na svet, ki nas obdaja in na svet notranjih doživetij. Ob vsem tem ni čudno, da je kulturna komisija pri OK ZMS Vič-Rudnik za prvo kulturno prireditve v času svojega obstoja izbrala prav literarni večer poezije Daneta Zajca.

Literarni večer naj bi se odvijal v duhu sodelovanja med mladinskimi aktivni naše občine, zato smo povabili recitatorje iz vseh aktivov. Zal se vši niso udeležili. Najbolj postrtovalni so bili mladinci iz aktivov Podpeč–Preserje, kar da čuti, da pri njih kultura ni pastorka. Udeležili pa so se še mladinci iz aktivov Krin in Brezovica.

Da bi še poglobili doživetje in se neposredno spoznali s pesnikom, smo tudi njega povabili v goste. Vabilu se je rad odzval, privolil pa je tudi v razgovor po končanem literarnem delu. Pot od avtobusne postaje pa do dvorane je bila označena z značilnimi verzji iz Zajčevih pesmi, kot da bi simbolično vabili udeležence, naj sledijo njegovim stopinjam. Pred samo dvorano je bil citat iz njegove pesmi: „Pot je bila dolga in jaz sam“. V dvorani je udeleženec poleg številnih plakatov in slik lahko videl verzje kot: „Paži na svoje stopinje!“, „Vsak večer se iščeta“, „Hijene tulijo!“ in podobno. Na tleh so bili narisani štirje barvni krogi, v katerih so bili napisani: „To je moja plošev“, „Na svoji plošvi sem jaz gospodar!“ in podobno, v smislu ene od izvajanih pesmi. Recitatorji so sedeli v teh krogih na blazinah in odejah, ob sebi pa so imeli sveče, vendar jih ob recitacijah niso prižgali. Pozneje so mi povedali, da se ob njih ne bi moglo brati. Škoda.

vedno znova kipijo na dan v njegovih stvaritvah.

Nadaljnje recitacije so prisotne vodile vedno globlje v doživljajski svet pesnika in človeka nasploh in tako razgrnile pred njim vse razsežnosti človeškega bivanja in sveta.

Ni slučaj, da se je prav ob zaključku, ko je Dane Zajc prebral nekaj svojih novejših, še neobjavljenih pesmi, oglasil buren aplavz. Vsebina, ritmika in melodičnost teh pesmi je namreč delovala tako sveže in novo v njegovem pesniškem opusu, da je predramila poslušalce iz morebitne nelagodnosti, ki so jo zapustile prejšnje neizprosne, raziskujoče in obtožujoče pesmi. To nam potrjuje njegove besede, da je vir, ki mu ga predstavlja trpka mladost, res neizčrpen.

Takoj po zaključku literarnega dela se je razvil pogovor s pesnikom. V njem je pesnik dopolnil misli, povedane v pesmih, razkril nam je svoj pogled na svet in na človekovo mesto v njem. Pogovor je stekel še o vrsti, tematiki in obliki njegovih pesmi, smislu in vzrokih pisanja pesmi, o vlogi pesmi v človeški družbi in o položaju pesništva in umetnosti v sodobni družbi ter še o drugih stvareh. Razgovor je bil res vsestranski in bogat, vendar podrobnejši opis izraženih misli presega okvir tega sestavka.

Hitro, prehitro je minil čas do trenutka, ko nas je Dane Zajc zapustil. Ostalo je še mnogo nedorečenega, čeprav se nam je zdelo, da smo v tem večeru veliko pridobili. Prehitro verjetno tudi za pesnika, saj je ob koncu rekel, da je zadovoljen in presenečen nad izvedbo. Človeka pa nehoti še vedno spremlja pot, ki jo je prehodil s pesnikom, spremlja jo ga nevidne osi iz njegovih pesmi.

CIRIL MRAVLJE

Kulturna aktivnost mladih

Komisija za kulturo pri občinski konferenci ZMS je v zadnjem času izredno aktivna, saj je v obdobju pičlih deset dni organizirala kar dve pomembni prireditvi: literarni večer s pesnikom Danetom Zajcem na Brezovici in ogled filma Uvajanje v ljubezen v kinu Boutique. Iskreno upamo, da bo ta komisija razvijala svojo dejavnost še naprej tako uspešno in s toliko pomembna prireditve je bil ogled filma Uvajanje v ljubezen v kinu Boutique 31. maja.

Po končani predstavi so se povabljeni predsedniki sekcij za kulturo pri mladinskih aktivih naše občine pogovarjali o filmu samem, več pa o perečih temah mladine pri nas in v svetu. V razgovoru je sodelovala tudi socialna delavka Angelca Ziberna.

10. junija pa je komisija v sodelovanju z mladimi aktivna Brezovica priredila v prostorih družbenih organizacij v novem vrtcu na Brezovici srečanje s pesnikom Danetom Zajcem. O tem kulturnem dogodku poročata naš do-

razliko od dosedanjih kulturnih sezon, ko je bila poleg knjižničarstva v ospredju zlasti gledališka dejavnost, je pravkar zaključena potekala v znamenju pevške kulture

CVETKO BUDKOVIČ

Starejši o mlajši generaciji

DELAVKA: Družina je prva šola, kjer se že otrok sreča z dobrim in slabim.

Imam tri otroke, ki jih preživljam sama. Mož je umrl pred sedmimi leti zaradi alkoholizma. Bala sem se, kako bom vzdržala. Zivelci smo v pomanjkanju. Tudi otroci so se morali marsičemu odpovedati in niso postavljali posebnih zahtev. Spominjam se, kako se je mlajša hčerka odpovedala šolskemu izletu, ker je vedela, da nimam denarja. Res je, da so bili otroci večkrat žalostni, osamljeni, ker niso mogli biti podobni svojim vrstnikom. Toda bili so ponosni, niso radi sprejemali tuje pomoči. Sin je odklonil šolsko malico, češ da nosi malico od doma. Prišlo je do nesoglasij, pa smo jih skupaj razrešili. Radi se imamo in to je veliko. Morda smo se prav zaradi revščine tako navezali drug na drugega. Nismo mogli misliti na lepe stvari, mislili smo nase. Starejši sin je že v službi in mi pomaga pri vzdrževanju mlajših otrok.

Mislím, da je manj razumevanja med mladimi in starejšimi tam, kjer imajo vsega preveč.

TRGOVSKA POMOČNICA: Mladi rastejo pod vedno močnejšimi vplivi okolja.

Ne znam in ne morem ustreči zahtevam moje hčerke. Pogostokrat mi pravi, da sem nesodobna, da ne razumem potreb mladih in da naj pozabim na nekdanje „revne“ čase. Vem, da je otrok pod vplivi svojih vrstnic, kajti nekatere lahko od staršev izsilijo prav vse, kar želijo. Mislím, da tudi bogati starši ne bi smeli razvajati svojih otrok in jih ljubiti po ceni materialnih dobrin. Zato ni čudno, da mnogi ne znajo vrednotiti, kar imajo, ker je to le darilo, ne pa rezultat lastnega dela. Starši bi morali biti v svojem vzgojnem ravnanju bolj enotni in ne bi smeli misliti samo na udobje svojega otroka, temveč na vse mlade. Zdi se mi, da so reveži tisti, ki imajo preveč, kot pa premalo.

Zato popolnoma razumem mlade, ki se jim upira sodobno materialno bogastvo.

USLUŽBENKA: Starši ne morejo biti odgovorni za vse.

Kadar govorimo o mladi in starejši generaciji, najprej pomislimo na otroka v družini. Res je, da so starši prvi otrokovi vzgojitelji, toda niso edini. Če je z otrokom kaj narobe, socialne, zdravstvene, pedagoške in druge službe iščejo vzroke najprej pri starših. Starše bi morali tudi usposobiti za vzgojo otrok in jim ves čas šolanja nuditi oporo in pomoč. Ker ni med starši in šolo stalnega sodelovanja, se v vzgojnih konceptih šola in dom razlikujeta. Starši in vzgojitelji bi morali imeti tudi možnost vplivanja na zmanjševanje škodljivih vplivov na mladino kot npr. slaba literatura, filmi, moralno vedenje v družbi in podobno.

ŠOLA ODPIRA POT V ŽIVLJENJE NOVIH SPOZANJ

PROSVETNA DELAVKA: Vem, da se mladi ne počutijo najbolje v šoli.

V družini in v družbi se položaj in življenje mladih hitreje spreminjata kot pa v šoli. Sprejeti moramo nove metode vzgoje in izobraževanja, da bomo lahko v mladem človeku gledali ne le kaj zna, temveč vso njegovo osebnost. Šola pomeni mladem človeku prvi delovni kolektiv. Zato je zelo važno, kako se počuti mladostnik v tej socialni grupi, saj je prav od tega odvisna njegova odgovornost do učenja in uspeha.

NAŠA KOMUNA
Glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. Izhaja mesečno. Urejata izdajatelj-ski svet - Častni predsednik dr. Josip Vidmar - in uredniški odbor: Milovan Dimitrić, ing. Alojz Habjan, Slavo Kobe, Sergij Pelhan in Sandi Sitar (glavni in odgovorni urednik). Uredništvo in uprava Ljubljana, Trg MDB 7/I., tel. 20-728, tekoči račun SDK 501-8-349/3. Rokopisov ne vračamo. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

Bralce Naše komunne lepo pozdravlja Jožica Petrič iz Podpeči

Narava vabi
Pred menoj so hribi, ki vabijo, naj jih obišeš. Pomlad je tu in spet je vse zeleno. Na travnikih so se pojavile cvetlice. Lahko rečem: „Narava vabi.“ S svojimi lepótami pritegne veliko turistov.
Krim se razprostira pred menoj. Lep je pogled nanj. Gledam ga z Lavrice. Tako čudovita je narava.
Pod Krimom ležijo vasi, lepa asfaltna cesta se vije v Iški Vintgar,

Mladi čebelarji iz Velikih Lašč. - Foto: F. Modic

OBRATOVOĐJA: Na mlade ne smemo gledati s stališča lastne mladosti.

Mislím, da je najlažje delati z mladimi v proizvodnji, kajti v konkretnem delu se spoznamo in spreminjamo odnose med seboj. Spoštujem mlade, saj imajo danes mnogo več znanja, kot smo ga imeli mi. Radi imajo resnico, odklanjajo pa vsiljene avtoritete. Morda so premalo vztrajni, da bi svoja hotenja uresničevali. Zlasti so premalo glasni v samoupravnih organih, družbenih organizacijah, tam kjer so dane možnosti za uresničevanje naprednih stališč.

ZDRAVSTVENA DELAVKA: Pri današnji mladini je premalo medsebojnega spoštovanja.

Vprašanje odnosov med mladimi in starejšimi je tesno povezano z odnosi med spoloma. Mladi morajo zelo naglo rušiti stare moralne norme, premalo pa si vsi skupaj prizadevamo, da bi zgradili nove in boljše, ki bi izražale večjo socialno kultiviranost sodobnega človeka. Mnogi mladi so razočarani zaradi premajhnega spoštovanja med spoloma, zlasti je ogrožena ženska mladina. Mislím, da za osebno srečo mladih, ki je sestavni del človekove sreče nasploh, lahko največ storijo mladi sami, ne pa toliko mi starejši.

Teško je združiti misli v skupek stališč, ki bi bila sprejemljiva za vse v mlajši ali starejši generaciji. Povzemam le nekatere misli iz pisemnih prispevkov in iz razgovora z mladimi Vičani.

Vsem je skupno, da želimo bogatejšo življenje človeka, ki ga ne bodo zadovoljevale le materialne dobrine, temveč da bo lahko zadostil svojim kulturnim, socialnim in čustvenim potrebam.

Sodoben stil življenja je tako kompliciran, da se včasih ljudje počutijo odtujene, zapostavljene in ne morejo izraziti svojih hotenj. Mladi želijo pravičnejši svet. Motijo jih pretirane želje starejših po materialnem standardu, kar siromaši duhovno življenje mladih in starejših. Čutijo, da se v naši družbi premalo zavzemamo za oblikovanje moralnega kodeksa človeka kot posameznika in kot člana humane družbe. Starejši ne zaupajo mladim. Kje naj torej mladi izražajo svoja stališča in kako naj aktivno sodelujejo pri gradnji novega in lepšega življenja? Pomagajmo jim! Vključimo jih v družbene organizacije, zaupajmo jim odgovornejše naloge, uporabimo samoupravna pota. Z demokratičnim vodenjem bomo najlažje našli skupna stališča. Iz razmišljanja starejših je čuti zaskrbljenost, da na mlade vplivajo različni vzgojni dejavniki v širši družbi, ki podirajo vzgojno delo staršev in vzgojiteljev. Starši in vzgojitelji bi morali s samokontrolo spreminjati vzgojno ravnanja in se hitreje prilagajati mladim. Če je najmočnejše vzgojno sredstvo zgled, potem se moramo večkrat vprašati, kakšni smo, kaj govorimo in kako delamo doma, na delovnem mestu, v družbi? Nenehno se moramo mladi in starejši samoizobraževati, da se bomo znali drug drugemu prilagajati, spoštovati in sprejemati odločitve, ki bodo skupne vsem, ne le posamezniku. Srečno življenje v družini ali v družbi je odvisno od vseh članov in od tega, koliko smo kot posamezniki sposobni in pripravljeni prispevati k skupni sreči. Marsikdaj se moramo mladi in starejši odpovedati individualnim željam, da bi lahko zadostili potrebam drugih. V skrbi drug za drugega se poglablja medsebojna ljubezen, zaupanje, spoštovanje in oblikujejo odnosi, ki združujejo mlade in starejše k skupnim ciljem.

ANGELCA ŽIBERNA

kjer je hotel in mnogo weekend hišic. Mimo teh hišic pa teče bistra Iška. Posebno poleti je tu polno izletnikov, ki se kopajo in pečejo čevapčiče.

Ta kraj ni posebno oddaljen od glavnega mesta naše republike. Tako, da se Ljubljancem kar pri-leže oditi ob nedeljah na take izletniške točke. Saj so ves teden v mestu v službah, tako da jim kar prija malo oddiha v naravi.

Naj omenim še Ig, ki se gospodarsko razvija. Imajo eno kovinsko tovarno, ki zaposluje prebivalstvo, vsaj nekaj, ostali pa se vozijo v Ljubljano. Prometne zveze so ugodne. Mnogi imajo že svoje avtomobile, drugi pa se vozijo z avtobusom.

JELKA DEBEVC
Lavrica 76 B

Glasiló brez naslova

Občinska konferenca ZMS Ljubljana Vič-Rudnik je te dni izdala prvo številko svojega ciklostiranega glasila, ki - vsaj za enkrat - še nima naslova. To pa časopisa prav nič ne ovira, da bi ne bil družbeno angažiran in kritičen. Tako najdemo v tekstu tudi takšen odlomek: „... večkrat se ZM po pravici očita, da je le organizacija zaradi organizacije. Izkoriščajo jo karieristi, ki drugje zaradi svoje omejenosti nimajo možnosti za uspeh. O kakšni revolucionarnosti seveda ni ne duha ne sluha.“ In tako naprej v slogu „najprej pred svojim pragom“. Uredništvo (urednica je Vesna Dvornik, ki uspešno vodi kulturno sekcijo) vabi k polemiki in sodelovanju. SaS

Prvič za krmilo. - Tudi vas in njena proizvodnja se spreminjata. Napake iz preteklosti otežujejo hitreje premagovanje zaostanka na tem področju

V prihodnje: na svidenje, viški modelarji!

V počastitev rojstnega dne maršala TITA je potekalo več tekmovalnih organizacij mestnega odbora Ljudske tehnike v Ljubljani. Med temi je bilo prvo tekmovalje modelarjev motornih čolnov na kopališču Jezica 13. maja letos. Čeprav je vreme grozilo s padavinami, je minilo tekmovalje v še dokaj ugodnem „vetru“. Zvrstilo se je 50 tekmovalcev iz petih krožkov ali klubov, med katerimi je bilo največ učencev osnovnih šol: TONETA TOMŠIČA v Ljubljani, iz Skofljice, iz Brezovice, DANILE KUMAR v Ljubljani, gojencev Zavoda za slušno in govorno prizadetost mladinov v Ljubljani ter člani Brodarsko modelarskega kluba v Ljubljani. V treh tekmovalnih razredih se je zvrstilo 68 modelarjev za vožnjo v cilj in tudi za hitrostno vožnjo v cilj!

Tudi med tekmovalci vodičev zmajev 20. maja letos smo se srečali z modelarji iz Skofljice, ki so s svojstvenimi šesterkotnimi zmaji kljubovali močnemu vetru na tekmovalnih progah. Modelarjem osnovne šole na Brezovici, ki so pod vodstvom tovarišice Velkavrhove zgradili lične barvne zmaje, je veter močno ponagajal. Udeležba velja! „Nadaljevali bomo in v prihodnje

bomo zgradili tudi mi enostopenjske rakete,“ je dejala tovarišica Velkavrhova. „Vem, našim modelarjem ni mar trdo delo in poraba prostega časa za delo v krožku, ker vedo, da bodo le z vztrajnim delom uspeli tudi oni,“ je nadaljevala tovarišica Velkavrhova kot njihov instruktor in vzgojitelj. „Začeli smo, čeprav nimamo sredstev za modelarstvo v našem krožku. Ne bomo odnehali in prosili bomo pomoč, kjer bomo le našli količkaj posluha za mladi rod,“ je med drugim zadržala tovarišica Velkavrhova.

Naša mladina potrebuje tako mislečih in delovnih učiteljev in vzgojiteljev, ki žrtvujejo svoj prosti čas v dopolnilno izobraževanje učencev. Vnašanje prvih tehniške kulture ni enostavno, a z dobro voljo in vztrajnim delom je uspeh med mladino zagotovljen.

Med prvimi mladimi modelarji s področja občine Vič-Rudnik sta trdno zastavila učitelja in vzgojitelja na osnovnih šolah Skofljica in Brezovica! Ne bosta klonila, temveč zagotovo našla polno razumevanje s strani družbeno-političnih dejavnikov, ki znajo vrednotiti delo mladega rodu in njihovih učiteljev.

BOŠTJAN NOVŠAK

Zazidava Vintarce

Namenila sem se, da opišem problem, ki nas tare že dolgo časa in pravzaprav ni samo naš. Z možem gradiva hišo na Rudniku, v naselju imenovanem „Vintarce“. Zemljo sva kupila že pred 5 leti, potem sva se kmalu začela zanimati za dokumente, ki se še vedno vse do danes niso uredili. Lani aprila t. j. 1972 je Ljubljanski urbanistični zavod zagotovo obljubil, da dobimo lokacijsko dovoljenje, toda po enem letu vsakotedskega vprašanja je ostalo le pri obljubah. Izgovarja se na sanitarno inšpekcijo, drugič na občino Vič-Rudnik oziroma na komunalno podjetje Vič, menda ni finančnih sredstev.

Lepo prosim, če mi lahko odkrito in pošteno odgovorite, kje je vzrok za tako dolgo zavlačevanje.

Zaradi neurejenih dokumentov ne moreva koristiti posojila, ki bi ga nudili podjetji, pri katerih sva zaposlena, kajti z lastnimi sredstvi gradnja je počasi napreduje.

Želim, da se na nek način reši naš problem, ki je zaradi odraščanja otrok in neurejenih stanovanjskih razmer vedno bolj pereč. Prav tako si verjetno želijo tudi bodoči sosedi, ki jih ni malo.

Prosim za odgovor in se lepo zahvaljujem.

MARIJA SUDINAR,
Vrh 13, Skofljica

Tovarišica Marija Sudinar bi morala za točen odgovor v svojem vprašanju navesti predvsem parcelno številko zemljišča, za katero želi pridobiti lokacijsko dovoljenje.

Vintarce je po generalnem planu urbanističnega razvoja mesta Ljubljane sicer zazidljiva površina za stanovanjsko gradnjo, s točno razmejitvijo med zazidljivimi in nezazidljivimi površinami. Kje se nahaja parcela, lahko ugotovimo na podlagi parcelne številke!

Nadalje se območje Vintarce ureja z dvema režimoma - z zazidalnim načrtom in na podlagi skupinske lokacijske dokumentacije za del območja Vintarce, ki je bil kasneje prekvalificiran v zazidljive površine. Tudi za to ugotovitev rabimo parcelno številko.

Iz vprašanja je razumeti, da se pridobljeno zemljišče nahaja v predelu, ki se ureja s skupinsko lokacijsko dokumentacijo, za katero nam je znano, da je izdelana pri LUZ.

Oddelek za komunalne in gradbene zadeve SO Ljubljana Vič-Rudnik

Skupina modelarjev na tekmovalju z motornimi čolni 13. maja. Foto: B. Novšak

Ali je mladina res tako slaba?

Mnogi starejši ljudje mislijo o mladih najslabše in vidijo samo naše napake in slabe strani, toda zakaj? Ravno tako smo mladi sposobni voditi razne krožke, ansamble, društva ipd. kot starejši. Samo problem je v tem, da nam starejši ne zaupajo. Vsi mislijo, da je mladina delovna samo pri plesih, zabavah in pri modernem oblačenju, ne zavedajo pa se tega, da so bili oni v naših letih popolnoma enaki, samo da je bil takrat standard nižji in tudi materialnih sredstev niso imeli toliko kot sedaj mi. Vsa čast našim staršem, da so se trudili med vojno, da so nam priborili svobodo in da so nas po vojni lepo vzgojili. Mladi bi prav radi delali, in tudi nasvete starejših, izkušenih ljudi bi sprejeli z odprtimi rokami; ne zdi pa se nam prav, da bi se zaradi teh nasvetov starejši tudi „podpisovali“, delali bi pa mladi. S tem ne zagovarjam mladih, nekatere celo obsojam. Mladi, ki svoje probleme rešujejo s pijanci in mamili, nikakor niso steber države, pač pa so ljudje brez cilja, ki živijo iz dneva v dan, prehajajo iz problema v problem in se potapljajo v nezdrave in puhle misli.

Mladi v Krajevni skupnosti Podpeč-Preserje so prav v zadnjih letih postali delavni. V decembru preteklega leta so ustanovili Športno društvo „Krim“, ki sedaj redno tekmuje na vseh prreditvah v okolici. Člani se aktivno ukvarjajo z namiznim tenisom in košarko in v teh panogah tudi tekmujejo. Čeprav je SD „KRIM“ mlado, so se pokazali že prvi dobri rezultati, pričakujejo pa še boljše. Redno vadijo dvakrat ali trikrat tedensko. Člani so seveda dekleta in fantje, njihov predsednik pa je Zalar Ivo, ki sicer študira pravo na fakulteti v Ljubljani. Trenirajo v telovadnici Osnovne šole „Jože Molek - Puntar“ v Preserju. Ravnatelj šole tov. Drago Šimenko in ravno tako prof. telesne vzgoje tov. Mako Godina uporaba telovadnice dovoljujeta, ker je mladina resna in disciplinirana. Tov. Maks Godina pa mladim celo pomaga in jih spodbuja pri delu ter jim daje nasvete, saj je bil tudi on pred leti aktiven športnik. Mladi športniki pa menijo, da bi bilo vse mnogo bolje, če bi imeli na razpolago več finančnih sredstev. Upajo, da se bo to vprašanje v bližnji prihodnosti rešilo.

MARIČKA JARČ

Živeti hočemo med cvetjem

Sredi februarja smo se na sestanku s predsedniki mladinskih aktivov na osnovnih šolah pogovarjali o problemu onesnaževanja okolja. Mislim, da je bil to skrajni čas, da smo temu naraščajočemu problemu posvetili malo več pozornosti. Načrt naše akcije je bil tak: najprej naj se mladinci na šolah pogovarjajo med seboj in potem napišejo svoja mnenja, svoja opažanja v obliki pismenih nalog. Kot nadaljevanje akcije pa naj bi sledilo urejanje okolice šole, dot... Zmenili smo se za nekaj naslovov: Človek, narava in njen propad, Narave nikar! Civilizacija uničuje tudi naš kraj. Na razpisane teme je prišlo 27 pismenih nalog.

Takole začenja svoje razmišljanje Bojan Cankar z o. š. „Ljubo Šerčer“ – „Nekoč nismo imeli avtomobilov. Kamorkoli si pogledal, si videl dobrega človeka konja in le tu in tam kakšen bicikel. Čeprav so konjske fige neprijetno dišale, so bile nekaj domačega, potrebnega za vsakdanje življenje. In vidimo – ali bolje rečeno – zavohamo danes? Smrad po izgorelih plinih. Ti ti plini samo neprijetno dišali, bi jih še lahko prenašali, a na žalost sodijo našemu zdravju. Največ plinov ustvarjajo naši ljubi, nepogrešljivi avtomobilski konjički – avtomobili...“

Pa ne samo avtomobili, tudi tovarniški dimniki ustvarjajo na tone škodljivih planov. Svoje misli je zapisal Edi Koch z „Zavoda za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani: „Znanost in tehnika olajšujeta in hkrati ogrožata življenje na zemlji. Dežele z največjim napredkom najbolj onesnažujejo in za-

strupljajo zrak in vodo. Njihove številne tovarne odlagajo škodljive snovi, ki se zelo počasi razkrajajo ali pa sploh ne. Znanstveniki že lep čas opozarjajo na hude posledice, toda kapitalisti, podjetja, ki hlepijo za dobičkom, ne marajo o tem nič slišati. Prispodobite kot: Slovenija – vrt Evrope in bela Ljubljana so samo še puhle besede, fraze. Ljubljana ima usodno lego. Leži med hribi in ima slabo ventilacijo. Pod kupolo megle, plinov in prahu utripa mesto in v njem diha zastrupljen zrak na tisoče Ljubljančanov. Po mestnih kanalih se vaji vsa nesnaga in odteka po Ljubljanici v že onesnaženo Savo. V takih vodah ribe in rastlinstvo umirajo.

Ko smo že ravno pri vodah, si oglejmo primer Gradaščiце, kot ga je opisal Tone Pance z o. š. „Vlada Miklavca“ – Vrhovci: „Se pred lanskim poletjem je bil naš potok Gradaščica poln življenja. Dno je bilo pokrito s prodom, na katerem so v toku vode pozibavale zelene in rjave alge. Pod kamenjem in algami so se skrivali vodni polčki in druge živalce. Poleg teh majhnih živali pa so bile v vodi tudi posrvi. Teh je bilo zelo veliko in so se zadrževale v globlji vodi ali med algami. Ob bregovih Gradaščiце pa je bilo veliko dreves, gmičevja in seveda trave. Na vsakih nekaj let so prišli ribiči in v elektriko polovili večje ribe, v potok pa spustili manjše za vzrejo. Toda letos poleti so prišli ribiči in ukazali, naj čimprej posekamo dreve ob potoku. To so morali storiti tudi ostali sosedje, ki imajo zemljo ob vodi. Ko smo to opravili, so na zapornih zaprli vodo in začeli z reguliranjem struge. Delo se je vleklo in življenje v suhi strugi je zamrlo. Alge so se posušile, manjše ribe in živalstvo je poginilo, ostali so le še odpadki, ki so kmalu zaradi sončne toplote začeli smrdeti. Smrad se je širil in ljudje so se začeli pritoževati.“ Svojo pripoved po osmošolec Tone zaključil s stavkom: „Kadarkoli grem mimo, jo ošinem s pogledom in se spomnim dni, ko so v njej še plavale ribe in je ob bregovih maslo dreve.“ Tako se dogaja z našimi rekami, ribe jih zapuščajo, ker bežijo pred odpadki pralnih praškov in drugih kemičnih snovi (VIM, CET, PRESTO), ob bregovih najdemo vso mogočo šaro: od konzervnih skatel, tetrapakov do avtomobilskih karosenj in starih štedilnikov. Na to, da smo se v vseh bosih kopali in čofotali po reki in potokih, ubujamo lahko samo še spomine. Danes je to zelo nevarno, ker je vseposod polno steklenih kosov in koščkov.“

Milan Prebil pa piše: „Največ čistega zraka je na deželi, kjer ni toliko prometa, tovarni in centralnih kurjav. Posledica tega je, da se vse več meščanov seli na deželo. Živim na Brezovici, kjer sta zrak in voda še dokaj čista, a se bojim, da ne bosta več dolgo...“

Svoj kraj je opisala Ivanka Certanec (o. š. Vrhovci) z besedami: „Brdo ni več vasica ob Ljubljani, temveč je njena bližnja okolica. Prostim parcel za zidavo novih hiš ni več, vsi travniki so že zazidani. Na Brdu je vse več ljudi, včasih nam zmanjka tudi vode, ki jo črpajo iz Gradaščiće. Ta potok pa je že tako onesnažen od vseh odpadkov, da se ne upamo nitu prsta pomočiti vanjo, piti pa jo moramo!...“

Zelo lepo je opisala problem svojega kraja Olga Malovrh z o. š. „Vlada Miklavca“: „Živim na Vrhovcih. To je kraj blizu Ljubljane. V teh 15 letih, odkar živim tu, se je tu veliko spremenilo. Iz samotnega, mirnega kraja je nastal hrupen, neprijazen kraj. Čist zrak uničuje tovarniški dimnik, ki bruha saje, smrdljiv zrak.“

Pred leti smo dobili moderno asfaltirano cesto. Prej je bila cesta polna jam, luž. Požirali smo prah. Sedaj tega ni več. Lahko pa gledam brezglavo dirjanje in prehitevanje avtomobilov. Priče smo dirkam, ki jih lahko gledamo zastoj, brez vstopnic. Vozniki drivjo po asfaltni cesti. Ni jim mar, da tu živijo ljudje, majhni otroci, ki so tudi potrebni miru.

Potrebovali smo novo samopostrežno trgovino. Dobili smo jo. Stara je bila zelo slaba, slabo založena. Nova trgovina stoji na prostoru, kjer je bila prej mlakuža. Ob večerih smo lahko poslušali festivale žabjih popevk. Sedaj tega ni več. Na tem mestu se bohoti razkošna trgovina. Dobili smo avtoBUS. Potrebno je bilo izsekati drevesa, razorati zemljo, kjer so se otroci nekoč igrali. Uničili smo del narave, zato da smo lahko modernejši. Lahko se pa postavimo: „Tudi mi imamo avtoBUS, ki nas popelje v mesto!“ Res, da smo ponosni nanj, vendar smo z razvojem tudi marsikaj izgubili.

Na Vrhovce hodijo obiskovalci iz tujih krajev, tudi iz tujine. Zabavajo se in gostijo. Preden odidejo, vržejo odvečno kramo na tla in že jih ni več. Ničče od gostov ne pomisli, da bi to kramo lahko vrgli v koš, če pa je je preveč, pa v kanto za smeti. Sami sebi se namreč zdijo preimennitni, preveč moderni, da bi kramo nosili s seboj.

Tudi reka, ki teče skozi Vrhovce, je polna navlake, smeti. Saj se revica komaj prebija in rine skozi to ropotijo. Ničče se ni pomislil, da bi jo očistil, da bi dobila svojo podobo, kot jo je imela pred leti.

Iz dneva v dan smo bolj moderni. Imamo nove trgovine, ceste... Toda s tem uničujemo naravo. Jo iztrebljamo. Kaj nihče ne pomisli na to, da nas ta modernizacija lahko spravi v grob?

Prav zares bo treba začeti čuvati to našo, že skoraj čisto izropano naravo. Da jo bomo ohranili vsaj malo pri življenju, bo treba združiti vse naše moči. Samo združeni bomo lahko kaj naredili.“

Je že res, draga Olga, da so potrebne združene moči, toda kako dopovedati stoterim brezvestnim ljudem, naj ne odmetavajo odpadkov tam, kjer jim padejo (namenoma) iz rok? Mogoče bo kdo izmed tehbral spise mladincev in se bo ob njih zamislil – mogoče bo celo sklenil, da bo vso odvečno kramo odvrnil na mestu, ki je za to določeno. Odlagalšč za smeti ima Ljubljana premalo, prav tako tudi posod za smeti. Marsikaj se kar čez noč pojavljajo kupi smeti na nepravem kraju. Če se pelješ po Izanski cesti proti Igu, vidiš marsikaj. Kar je tam odloženega, prav gotovo ne sodi v občestni jarek. Kam, ne vem povedati, morda vedo pojasniti organi. Naj zaključim z odlomkom izpod peresa Tadeje Voje – o. š. Bičevje: „Človek, zakaj uničuješ sam sebe? Spametuj se, dokler je še čas! Zakaj ne delaš načrtov za prihodnja leta, za svoje potomce?“

Živeti hočemo med cvetjem in zelenjem, na svežem zraku in v miru.

JOŽICA KALIN

Srečanje z medvedom

Zadnje čase se je veliko pisalo o dveh medvedih, ki so ju otroci preselili iz domačih gozdov v človeško okolje, zato smo tudi mi sklenili, da bomo opisali dogodek v zvezi z medvedi.

Lansko jesen smo šli na poučno ekskurzijo v gozdove Mačkovca. Zbrali smo se v Predgozdu nad Robom pred logarnico. Tam nas je že čakal tov. Žagar – gozdni tehnik. Najprej nas je seznanil o smeri in

nalogah, ki jih bomo opravili med potjo, nakar smo odšli po gozdni poti v čudovito jesensko jutro. Med potjo smo si ogledali valinice za ptice in krmilnice, ki jo je zgradila lovska družina ter nekaj značilnih primerkov drevja, napadenega od raznih škodljivcev. Ko smo prišli do Gaberja, smo videli 60 arrov velik ograjen prostor, kjer je vzorno nasajen macesen. S tega mesta je lep razgled na posamezne oddaljene vasi in zaselke na Notranjskem.

Med pohodom smo videli tudi prostor, na katerem so se zadrževali pogosto partizani med NOB in kraj, s katerega je lep pogled na strne kanjone Iške. V načrtu smo imeli tudi ogled poskusnega nasada duglazijske. Ko smo se približali visoko zamreženi ograji, smo zaslišali na naši desni strani nenavadne šume in lomljenje suhih vej, ki so se močno stopnjevali. V tem trenutku je tov. Žagar ravno govoril o poreklu in domovini tega iglavca in tudi zato ni bil nihče pozoren na šumenje, kajti bil je vetroven dan in že čas, ko je večina listja odpadla. Sošolec Ludvik, ki je stal skrajno zadaj naše skupine, naenkrat z grozo zavpije: „Medved!“ Vsi smo se kot blisk združili in obšli v isto smer in zagledali velikanskega medveda, ki je tekel vzporedno mimo nas v razdalji nekaj metrov. Nekaj metrov za njim je priteklo še eden manjši. Teško je opisati strah in začudenje, ki smo ga doživeli. Mnogi se niso videli medveda, le slišali so o njegovih velikosti, gibčnosti in navadah. Še dolgo po tem dogodku smo bili prestrašeni, obenem pa tudi zelo veseli, da smo enkrat videli medvedko z mladičem tako blizu in da se je vse srečno končalo. – Še dolgo po tem srečanju smo se pogovarjali in šalili na račun našega strahu.

Učenci
podružnične šole Mohorje,
p. Rob na Dolenjskem

Mladi izanci na pohodu: Mojca, Ivica in Martina, za njimi pa oče Janez Zrimec z Iga

Na Urhu

Urh je znan po hudih bojih in krvoločnih zločinih druge svetovne vojne. K cerkvi na Urhu pelje lepa asfaltna cesta. Ob nedeljah je na tem griču zelo živahno. Mnogi izletniki se pripeljejo na ta grič, od koder se odpira prekrasen razgled na velika poslopja našega glavnega mesta.

Cerkev je preurejena v skromen muzej, kjer so slike, razni spisi, fotografije padlih domobrancev, duhovščine, na sredi cerkve pa je relief, ki prikazuje cerkev in župnišče na Urhu. Vse to si lahko ogleda obiskovalec brezplačno. Poleg cerkve stoji majhno orožje, ki spominja na topič. V muzeju je tudi knjiga z železnimi listi, kjer so napisani vsi pobiti na tem griču. Nekatere fotografije prikazujejo zelo krute prizore, npr. neznanca žrtev po mučenju do pasu v gomili, poleg razmršene glave pa lopata. Štiri slike prikazujejo take prizore. Pri cerkvenih vratih je spominska plošča, na kateri je spisek padlih žrtev in nekatere fotografije, druge pa so že uničili. Cerkev je zelo obstrljena, posebno stolp.

Nekaj metrov naprej pa se mogoče dviga spomenik padlim. In še dve poti vodita naprej v gozd k lipi, v kateri je železen obroč, sedaj že zaraščan, da ga več ni opaziti, toda drevo ima velike vzbokline, kjer je bilo obstrleljeno. Pri tej lipi so jih mučili in ubijali. Poleg drevesa pa je tlakovnan majhen vodnjak. Tu so domobrancevi spravljali k zavesti mučence in jih spet naprej mučili.

Ta kraj bo ostal v zgodovini neizbrisen. Je zelo obiskan. Velikokrat ga obiskujejo razne šole ob športnih dnevih.

Jelka Debevec,
Lavrica 76/B,
61291 Škofljica

Grad na Lisičjem

Na prijaznem griču se mogočno dviga deloma obnovljen grad. Pod

tem gričem leži vas Lanišče pri Škofljici.

Grad je v obnovi. Ze več let ga popravljajo. Lansko leto je dobil nove zlebove in strelodov, letos pa nova vhodna vrata, tako da je sedaj vstop v nadstropje in nekatere pritične sobe zaprt. Sedem sob pa je še na voljo vsakemu obiskovalcu. Po zidovih teh odprtih prostorov pa samevajo razni napisi, risbe in naslovi vseh mogočih vojakov in drugih. Kajti niže v dolini na robu gozda je vojaška kasarna. Okna so bila že večkrat prenovljena, to pa ne pomenja dosti, če pobijejo šipe otroci, ki večkrat obiščejo to zgradbo.

Grajsko poslopje je zelo zanimivo. Lepo dvorišče v okviru balkona se razprostira in pogled se razgrinja po košatih starih lipah in listnatih gozdovih.

Slišati je bilo že, da tu nameravajo ustanoviti muzej, nato gostinski obrat. Trenutno se še ne ve, kaj bo v tej zgradbi, ki spominja na daljno preteklost.

V samem poslopju je še mnogo dela. Sedaj je prenovljena le fasada, a omet pod streho že odpada. Kajti opeka je razbita in voda pronica prek strešne konstrukcije in jasno – omet odpada. Hleve in drugo gospodarsko poslopje še niso začeli obnavljati.

Treba bi bilo pohiteti z obnovo, kajti stavba stoji na privlačnem griču, od koder se razgrinja krasen razgled na okolišne hribe, makadamsko cesto, avtocesto, železnico in vmes posejane hiše. Z obnavljanjem je treba pohiteti tudi zaradi tega, ker se škoda še vedno dela.

Lisičji grad pogosto obiskujejo osnovne šole za razne športne dneve.

Jelka Debevec,
Lavrica 76/B,
61291 Škofljica

Strani 12 in 13 je v okviru svoje počitniške prakse uredil dijak viške gimnazije Miloš Opresnik.

Človek, narave nikar!

Povsod po svetu zastupljajo svež zrak tovarniški dimniki, čiste izvirke in modra morja odpaka industrijskih naprav, gozdove pa na milost in nemilost izsekavamo za lesno industrijo. Človek, zakaj uničuješ del sebe? Ti je vseeno, če po nekaj stoletjih ne bo več živga bitja na Zemlji? Narava te je postavila za gospodarja, ti dala orodje v roke in vse, kar si naredil, si naredil po svojem razumu in volji sebi in prid. Hočeš sedaj to delo podreti? Hočeš sam sebe uničiti? Umazane reke, brez rib in rastlin, po katerih kar mgoli bakterij in bacilov, se vijejo skozi pusto pokrajino brez zelenja, brez lepo dehtečih cvetic, brez zelenih gozdov. Človek, če troiš denar za toliko nepotrebnih stvari, zakaj torej ne poskrbiš za svojo varnost? Včeraj še čudovita mesta z lepimi rastlinjem in zeleno travo v parkih so danes siva in dušča. Lani so se še kopali v čistem morju, pa danes? Kamor pogledaš, povsod olje ali nafta na površini, v globinah ni rib, rastline izumira in ob izlivih rek v morje – prava puščava. Človek, kam te bo to pripeljalo? V propad, v uničenje, v pustošje, saj kmalu ne bo več zelene bilke in čiste kapljice vode na Zemlji. Zakaj ne delaš načrtov že za prihodnja leta, za tvoje potomce? Poleg industrijskih in hišnih odpadkov ter škodljivih tovarniških plinov pa je uničuješ pokrajino s strahotnimi vojnami in bombnimi napadi. Spametuj se, dokler je še čas! Kaj ne sprevidiš, da nisi naravne zakone? Industrijske dobrine so prazne in zadimljene. Le peščica hiš stoji tam, kjer prebivajo delavci tovarn. Reke z rastlinjem in drevesi ob bregovih bodo kmalu samo še pravljice, saj je še zelo malo bistrilnih potečkov v gorah, ki so neoskrunjeni. Svež zrak, poln kisika pa je le še na hrih in v gozdovih. Človek, zakaj uničuješ naravo, ko pa veš, da brez nje tudi ti ne moreš živeti? Če njo uničiš, boš s tem tudi sam sebe zbrisal s površja Zemlje. Zavedaj se tega, ta misel naj te spremlja na vsakem koraku, pa boš verjetno bolj pazil na varstvo narave in s tem si boš tudi zagotovil svoj obstoj. Če pa ne boš začel vgrajevati filtrirnih naprav v reke in delati višjih tovarniških dimnikov, boš s tem škodil vsej naravi in tudi ti boš že čez nekaj stoletij propadel. Zemlja bo mrtva...

TADEJA VAJE,
O. Š. Bičevje, 8. b

Natečaj ZB »Milan Česnik«

Združenje borcev »Milan Česnik« je tudi letos razpisalo natečaj za najboljše spise na temo NOB. Sodelovali so učenci 7. in 8. razreda osnovnih šol Bičevje in Tmovo. Uspeh je bil zadovoljiv ter je pokazal, kako mladina ni našo narodnoosvobodilno borbo. Posebna komisija je dodelila prvo nagrado, trilogijo Miška Kranjca »Za svetlimi obzorji« učencu 8. b razreda osnovne šole Tmovo Mavru Marku na temo: »Kakor ponosni galebi nad vodo, taki so padli za našo svobodo«. Spis preprosto in razumljivo pove, kar nas leži kot mora nad mlado generacijo: težak spomin na od odraslih pričano in dokazano strahoto komaj minule NOV in na vse, kar se danes dogaja v svetu novih vojn in sovraštva med ljudmi.

Drugo nagrado »Ljubljana v ilegali« je prejela učenka 8. c razreda osnovne šole Bičevje, tretjo nagrado knjigo Ferenc: »Kapitulacija Italije« je prejel učenec 7. c razreda osnovne šole Vič.

Knjižne nagrade je podelil predsednik ZB »Milan Česnik« v sredo 24. avgusta 1972 v osnovni šoli Tmovo ob priliki slovesne podelitve Cankarjevih knjižnih značk ca. 350 učencem tega zavoda.

Prvonagrajeni spis je objavljen v »Naši komuni« v priznanje avtorju in v spodbudo vseh šolski mladini za sodelovanje ob razpisu knjižne nagrade v letu 1973.

LJUBO TIPLIČ

Kakor ponosni galebi nad vodo, taki so padli za našo svobodo

Teško je pisati o vojni, če je ne doživeli. Mlada generacija danes doživlja rezultate druge svetovne vojne, ki se je s krvavimi črkami začela v zgodovino človeštva. Našim mladem pomeni vojna drugačen pomen kot nam, ki poznamo vojne strahote le iz pripovedovanja in filmov. Na stotine zgodbe je, ki pripovedujejo o junastvih naših ljudi med vojno, o trpljenju v taboriščih in v koncentracijskih taboriščih in v koncentracijskih taboriščih. Toda nam so ti dogodki samo del zgodovine. Starejša generacija to delo razume, a ne moremo pomagati. Imeli smo to srečo, da smo se izognili vojni, da nam ni bilo treba preživeti življenja siren in se preplaviti s stiskami v zakloniščih. Hvaležni smo starejšim, da so nam priborili svobodo. Če se jugoslovanski narod ne bi nikar en mož 27. III. 1941 ne bi postavil na čelo, ki so hoteli skleniti zvezo s fašističnim taborom, mi danes ne bi mogli pisati te naloge, saj najbrž ne bi smeli pisati niti v svojem jeziku. Morje krvi je bilo prelito, voda ni bila zaman prelita. Prinesla je očistitveno v času, ko se je »evropska ladja« potapljala pod bremenom nemškega vojnega imperializma. Naši ljudje so na čelu s pesniki, ki so dolgo časa slutili katastrofo, s katero bodo kaznovani tisti, ki so jo pripravili. Toda istočasno bodo umrli tudi tisoči tistih brezimnih ljudi, ki so močno ljubili življenje, a so ga morali pripravljeno žrtvovati v veri, da bodo za človeštvo pomagal.

Kadar poslušam poročila o Vietnamski vojni in na drugo svetovno vojno in na vse vojne, ki jih je človeštvo nekoč bojevalo. Povsod umirajo ljudje, ki nočejo žrtvovati svoje neodvisnosti. 1.700.000 jih je padlo: mož, žena, otrok. Nekateri so končali s puško v rokah, spet drugi v mračnih

celicah pod udarci biča. Koliko je med njimi tistih, ki so jih zajeli v različnih nacijah in jih ustrelili v opomin in grožnjo. Koliko spominskih plošč in spomenikov priča o njihovi tragediji? Kakor živino v klavnico so jih vodili na morišča. Koliko je samo v Sloveniji »gramoznih jam«, kjer so z zavezanimi očmi čakali na strel. Nekateri od njih pa niso hoteli, da bi jim zavezali oči. Pogumno so gledali smrti v oči, zavedajoč se svoje nedolžnosti. »Res, umrli bomo, toda živeli bomo v naših potomcih, ki nas bodo maščevali. Z ob za zob, oko za oko! Trenošne ste močnejši, toda v nas tilita sovraštvo in ljubezen, sili, ki bosta zrušili vaš ogromni vojaški stroj.«

Res je, nihče ne more uničiti naroda, kjer tudi otroci umirajo kot možje, upomo in ponosno. Nekega dne so zaropotali težki vojaški skornji tudi v učilnici gimnazije v Krugujevcu. Z glasom, ki je kot meč presekal tišino, je nemški oficir odločil o usodi nekega razreda. Še uro pred tem so bili dijaki, ki so se ubadali z matematičnimi nalogami, zdaj pa so morali stopiti na pot, ki je vodila v smrt. Do zdaj so jih vezale samo drobne skrivnosti, skupne igre in naloge, zdaj pa jih je povežala še smrt. Kadar bolj pomisli človek nanje, ga zazebe v dno duše, ker ne more verjeti, da tak zločin izvrši bitje, ki se imenuje »človek«.

Iščem in iščem besede, s katerimi bi lahko ponazoril veličino slovenskega naroda v obdobju NOB. Toda zakaj bi se trudil, ko pa je Kajuh napisal tako pretresljive vrstice:

„Tako pa še živimo, čeprav nas je milijon samo, zdihnil bi, da ne trpimo z upomo, dvignjeno glavo!“

MARKO MAVER, 8. b

Krim za razred više

Tovariš Franc Virans, predsednik SK Krim mi je ob prijetnem kramljanju postregel s številnimi informacijami o delu svojega kluba, iz katerih sem skušal potegniti le najvažnejše in tako je nastal tale zapis.

Končno je po več kot dvehletnih prizadevanjih trud nogometašev, vodstva in trenerjev SK Krim plačan. Iz prvega razreda ljubljanske podzveze jim je namreč uspelo priti za razred više in si s tem zagotoviti, da se pomerijo z boljimi moštv.

Nepoznavalcu razmer, v katerih je klub dosegel ta ogromni korak, je seveda vse skupaj težko realno oceniti.

Ti entuziasti so se zagrizeno vrgli na delo, iz nič so ustvarili skorajda nemogoče: osnovali so ekipo, pridobili trenerja in organizirali vodstvo. Zares bi lahko bili vzor marsikateremu klubu, saj so se člani, namesto da bi po končani sezoni odšli na težko zasluženi oddih, lotili se gradnje železne ograje okoli igrišča, zaslinih tribun itd., na doseganji peščen tereni pa bodo navozili 500 kub. m zemlje ter nanjo posadili travo. Do jeseni mora biti igrišče namreč gotovo, ko se bo moštvo pomerilo z ekipami višjega razreda.

Klub sam pa izreka ob tej priložnosti vse priznanje in zahvalo Komunalnemu podjetju, Krajevni skupnosti in občinski skupščini, ki so finančno omogočili gradnjo vseh objektov, od začasnih klubskih prostorov, pa do igrišča (nogometno in rokometno), smučarske skakalnice in, dveh prog (za slalom in veleslalom).

Nekaj pa je, kar fantom kviri moralo: neprimerna propaganda. Vsako namreč propagira le profesionalna moštva, ki jih finančno podpirajo podjetja in ustanove z vseh strani, obenem pa „pozabi“ na amaterske entuziaste, ki si z vsemi močmi prizadevajo in iz nič dosegajo uspehe. Celotno delo SK Krim je osnovano na čistem amaterizmu, toda mar je to vzrok, da njihov napredek in celotno delo ostaja v senči? Dajmo, imejmo odprte oči tudi za njihov trud!

Klub, katerega predsednik je tov.

Virans, ima že okoli 1000 članov, od tega več kot 300 aktivnih športnikov. Nogometaše vodijo trenerji tov. Slapničar, tov. Toni in tov. Vidmar, ki so pred dvema letoma zelo resno poprijeli za delo in z veliko mero optimizma sestavili ekipe članov, mladincev in pionirjev. Njihovo delo ne poteka le v času sezone, temveč trenirajo tudi poleti, enkrat tedensko.

Poleg nogometne delujeta v klubu še smučarska in strelška sekcija. Zadnja dosega lepe uspehe, saj je na državnem prvenstvu v streljanju z malokalibrsko puško dosegla odlično drugo mesto.

Tudi smučarji ne počivajo, saj so uredili dve progi za slalom in veleslalom, 28 metrsko skakalnico ter naravno drsališče.

Klub je stopil v sodelovanje z

društvom upokojencev, tako da bodo zaradi cenejše gradnje pričeli z začetnimi deli skupnih klubskih prostorov že drugo leto. Na eni strani montažne stavbe bodo imeli svoje prostore upokojenci, na drugi pa SK Krim.

Tudi organizacija Trim steze, ki bi potekala od igrišča preko Golovca in se končala na območju občine Moste, je v okviru SK Krim. Ta steza bi bila edinstvena v Sloveniji in bi zadoščala potrebam celega južnega dela mesta.

Torej, če je v vas še kaj športnega duha in zavzetosti, pridite in sodelujte pri SK Krim, v katerikoli sekciji in na kateremkoli področju. Vsakdo, ki je voljan ter sposoben, je dobrodošel, pa najsi bo iz najmlajše ali najstarejše generacije.

MO

Nočno streljanje

24. maja, na predvečer dneva mladosti, je strelska družina „Rajko Skapin“ priredila tekmovanje v nočnem streljanju z vojaško puško v počastitev 80. rojstnega dne maršala Tita. Tekmovanje, ki se ga je udeležilo 100 ekip s po tremi člani, je v vsakem pogledu vzorno uspelo. Mogoče je le kritizirati udeležbo z območja Ljubljane, saj je bila večina ekip iz drugih krajev Slovenije. Iz naše občine je tekmovalo 15 ekip, med temi je doseglo najboljšo uvrstitev – peto mesto strelsko društvo Krim, šesto pa ekipa sindikalne organizacije naše občinske uprave. Prva mesta pa so zasedli strelci Proleterja (JLA), Sežane, Kamnika in Trziča.

SaS

Uspešno izvedeni pohodi ZRVS

V juniju, deloma pa že v maju so bili v teku orientacijsko taktični pohodi po osnovnih organizacijah rezervnih vojaških starešin v naši občini. Na teh pohodih so udeleženci uporabljali kompas, reševali so topografske in taktične naloge, na koncu pohoda pa so streljali z vojaško in malokalibrsko puško. V razgovoru z udeleženci so si izrazili svojo zavzetost za takšne oblike dela, ki jim dajejo prednost pred suhimi predavanji. Z nekaterimi RVS so sodelovali tudi pionirji in mladinci višjih razredov osnovnih šol (Dobrova, Brezovica, Malči Belič, Rožna dolina). V spomin so prejeli Titovo značko, na pohodu pa so tudi streljali.

S tem je bil uspešno zaključen spomladanski delovni program naše občinske ZRVS.

SaS

ORIENTACIJSKI POHOD

Člani RVS so petnajstejuna povabili na orientacijski pohod tudi mladince osnovne šole Brezovica. Sestindvajset nas je odšlo na zbirališče pred združenim domom v Vnanjih Goricah. Pred pohodom smo dobili Titovo značko. Razdeljeni na šest ekip smo startali v razmaku desetih minut. Med pohodom so starešine izvršili razne naloge.

Za zaključek je bilo streljanje z malokalibrsko puško v tarčo.

Nam mladincem pa je tov. Rudi Furlan obljubil, da se lahko vpišemo v društvo strelcev.

FRANCI KUŠAR
JELKA MAMIĆ
SILVA RAKOVEC
STANE ŠTEBEJ

Člani kluba upokojencev si takole belijo glave ob partiji šaha. Njihovi priljubljeni igri sta še kartanje in balinanje, njihova velika želja pa je lasten dom

Sedem pokalov – sedem zmagovalcev ali »zdrav duh v zdravem telesu«

V soboto, 27. maja so se na športnem igrišču Tobačne tovarne odvijale mladinske igre DO občine Ljubljana Vič-Rudnik. Ekipe MA iz DO Utensilije, Zičnice, Zavoda za avtomatizacijo, Ilirije, Iga, Tovarne vijakov, Mercatorja in Tobačne tovarne, ki je pobudnik in organizator prireditve, so tekmoval v rokometu, nogometu, namiznem tenisu, kegljanju in šahu.

Športno srečanje mladih je potekalo v duhu „važno je sodelovati, ne zmagati“. MA so pokazali izredno resnost in zainteresiranost, saj so se prijateljskemu tekmovanju odzvali vse prijateljske ekipe.

130 mladincev – tekmovalcev je posvetilo svojemu prazniku dnevu mladosti in 80-letnici tov. Tita veliko vestnosti in dela, tako pri samih pripravah kot v tekmovanjih, ki so se vrstila vse od osme ure dopoldan do šestnajste ure popoldan, ko so zmagovalcem podelili pokale. Tekmovalne ekipe so v znak sodelovanja dobile diplome, za osvojenih prvih sedem mest pa je bilo podeljenih sedem pokalov. Skupnemu zmagovalcu – ekipi MA Tobačne tovarne je pokal dodelila OK ZMS Ljubljana Vič-Rudnik.

In še zmagovalci – rokomet: TT, Mercator, Igo; nogomet: Zavod za avtomatizacijo, Igo, Tovarna vijakov; namizni tenis: TT, Mercator, Igo; namizni tenis – ženske: Zavod za avtomatizacijo, TT; kegljanje – moški: TT, Mercator, Zavod za avtomatizacijo; kegljanje – ženske: Igo, TT, Mercator; šah: TT, Tovarna vijakov.

Če bi morala mladinske igre oceniti z eno samo besedo, bi zapisala: uspele. Velike zasluge lahko pripisemo MA TT, ki dosega pod vodstvom tov. Tatjane Valetič vidne uspehe. Mladinci se aktivno vključujejo v vse samoupravne organe tovarne, sodelujejo pri reševanju vprašanj, kot so: vprašanje izobraževanja, stanovanjske problematike (na zadnji problemski konferenci so se zavzeli za zvišanje skladov za stanovanjsko izgradnjo, čeprav so že zelo veliki) ipd.

MA TT sodi med tiste redke, ki kljub ukinitvi OK niso zamrli in je svojo tradicijo ohranjal in razvijal do danes.

Za svoje delo je pred nedavnim dobil priznanje MK ZMS Ljubljana.

VESNA DVORNIK

Košarkarji Trnovega na rakovi poti?

Košarkarji Trnovega, ki letos že drugič nastopajo v republiški ligi, so v prvem delu prvenstva po osmih kolih še brez zmage. Porazi so se kar vrstili. Najprej doma po podaljškju s Celjem, nato v Radencih, pa spet doma s Kranjskim Triglavom ter naprej z Ilirijo, Mariborom 66, Vrhniko, Novoteksom in ZKK Mariborom. Tri kola pred koncem spomladanskega dela (Trnovčani igrajo še v Mariboru z Branikom in v Škofji Loki s Krojcem ter doma z Jesenicami), so igralci trenerja Mihe Lokarja na dnu prvenstvene lestvice – brez točk. Takšnega poloma ni pričakoval nihče, niti največji pesimisti ne, kajti spomnimo se samo lanskega prvenstva, ko so igralci Trnovega igrali zelo dobro in se na koncu uvrstili na odlično sedmo mesto.

Kaj je z njimi letošnjo sezono? Težko je odgovoriti na to vprašanje, še težje pa je razglabljati, zakaj ne uspevajo in kje so vzroki njihovih osmih zaporednih porazov; kljub temu pa poskusimo. Če analiziramo njihove dosežanje tekme, lahko rečemo, celo trdimo, da so jih nadigrali le Kranjčani, druga moštva pa so zmagala zgolj po športni sreči, kar kažejo tudi tesni rezultati (Celje 77:73 po podaljškju, Ilirija 47:38, Novoteks 77:72, Maribor 68:65). Toda, ali so Trnovčani res večinoma tekem izgubili nesrečno? Ljubljani so bili v srečanjih s Celjem, Mariborom 66, Vrhniko, Novoteksom in ZKK Mariborom zmagali zelo blizu, vendar so bili v odločilnih trenutkih premalo zbrani in zmagala je splavala po vodi. Podatki kažejo, da so na teh tekmah igralci Trnovega pred samim koncem srečanja povedli s točko ali dvema razlike, potem pa so kar tekmovali, kdo bo napravil več napak. Koša niso uspeli zadeti niti iz najugodnejših priložnosti, kar kaže na njihovo slabo psihično pripravljenost.

Res je tudi to, da pri streljih na košo nimajo sreče, da le malokatera žoga, vržena od daleč, zadene cilj in da so bili večinoma vsi zadetki doseženi iz neposredne bližine.

Zadnji dve tekmii, v Novem mestu in doma z Mariborom, sta pokazali, da se varovanci trenerja Lokarja po-

časi vračajo v formo, bili so na pragu uspeha, vendar spet se je pojavila njihova stara napaka: ko so imeli tekmo že dobljeno, je celotno moštvo odpovedalo v finišu in posledice so znane.

Vsega skupaj pa le ne smemo gledati tako črno, kajti do konca prvenstva je še dolgo in marsikaj se lahko še zgodi. In kaj pravijo igralci in trener? Razumljivo, nihče noče komentirati neuspehov moštva, trener Lokar pa zagotavlja, da bo njegovo moštvo tudi prihodnje leto sodelovalo v republiški ligi. Igralci se dobro zavedajo, v kakšnem položaju so, na tekmi se trudijo, vendar ne gre in ne gre. Seveda pa so vsi, tako kot trener menja, da ne bodo izpadli iz lige.

Časa ni veliko. Prvi del prvenstva gre h koncu, Trnovčani pa bodo najverjetneje obstali na dnu prvenstvene lestvice, zato je treba že sedaj misliti na jesenski del. Po prvem delu za Ljubljaničane ni oddiha, s treningi morajo resno in intenzivno nadaljevati, kajti samo dobra pripravljenost jim zagotavlja obstanek v ligi. Seveda bo treba zaigrati mnogo bolje, predvsem pa učinkoviteje. Napovedovati karkoli je še prezgodaj, počakati moramo na jesenski del prvenstva, ko bo šlo spet zares in ko se bo odločalo o usodi Trnovčanov.

NIKO ŠOŠTARIČ

Olimpijska norma tudi za Andrejašiča in Guzelja

Na velikem mednarodnem kaškem tekmovanju – 17. in 18. maja – v italijanskem mestu Merano so jugoslovanski kajakaši in kanuisti dosegli izreden uspeh. Kajakaš Šušteršič je bil šest med osmoštev iz desetih držav in s tem dosegel svojo olimpijsko normo. Normo osvojila tudi kanuista Andrejašič Guzelj, ki sta bila v kategoriji sedežnih kanujev odlična druga. Šušteršič je bil šest med osmoštev, Guzelj pa je bil sedmi. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo tošnje prvo srečanje naših kajakašev in kanuistov s svetovno elito. Šušteršič kaže, da je v zadovoljivi formi. Pove, da je v zadnjih nekaj tednih movanjeje je potekalo na reki Pasiški je izredno narasla po deževju neurju. Slalom je imel 29 vratov, težino vode 3–5 po mednarodni lestvici. Na treningu je bilo nekaj poškodb, zato tekmovalci iz Zvezne republike Nemčije niso hoteli nastopiti. Vendar so jih organizatorji ko so progno malo omilili, potem so se pripravili. Vsekakor je bilo toš

RAZGIBANA PLAVALNA SEZONA

Mladi prodirajo na vrh

S skromnim začetkom v Krškem, vendar z nepričakovano dobro bero, so plavalci Ljubljane naposled prišli na „svoj račun“ – z elitno družbo nekaterih najboljših jugoslovanskih plavalcev so konec maja uradno začeli z novo tekmovalno sezono. Krški Celulozar je z otvoritvenim mitingom odprl sezono, od katere si veliko obetamo.

Dasiravno stebrov plavalnega kolektiva s Kolezije tokrat ni med olimpijskimi kandidati, bo letošnja, izredno razgibana sezona privlačna že zategadelj, ker bo morala potrditi pričakovanja po presenetljivem iztržku pionirske vrste Ljubljane na letošnjih zimskih državnih prvenstvih v Beogradu in na Reki. Potemtakem lahko največ pričakujemo od naših naraščajnikov?

Zadnji uspehi kažejo, da smo med talentirano pečico varovancev inž. Dušana Kita in njegove soproge Marije dobili nekaj pionirke in pionirjev, ki utegnejo že v bližnji prihodnosti vrniti Ljubljani ugled najboljšega plavalnega kolektiva v Sloveniji. Odlična peterica – dvanajstletni Jana Markovič in Barbara Oman, njuna leto dni starejša klubska tovarišica Jadranka Korsika ter štirinajstletna Jakob Bednarik in Marko Simoneti – bo v letošnji sezoni pripravila med svojimi vrstniki prenekatero prijetno presenečenje. Pozabiti namreč ne gre, da so svojo dobro formo potrdili že spomladaj na zimskem državnem prvenstvu pionirskih vrst, saj so osvojili kar šest najvišjih naslovov!

Jana, Barbara, Jadranka, Jakob in Marko so „skrito“ orožje strategov s Kolezije. Razumljivo je, da jih pre zgodaj še ne bi kazalo „kaliti“ v bojih z njihovimi vrstniki. Vendar bodo postopoma sami našli svojih pet minut. Seveda ob preračunljivih klubskih potrebah in predvsem ob pravem času! A popolnoma zgrešeno bi bilo, če bi jih obremenjevali že zdaj, ko so v polnem razvoju in ko morajo prestopiti od prodora v člansko konkurenco še vrsto preizkušenj med mladinci. Tega se v polni meri zaveda tudi vodstvo PK Ljubljane, ki bo obetajoči peterici omogočilo, da bo postopoma prehajala iz konkurenca v konkurenco in tako sama potrjevala svoj napredek.

SPET DVOBOJ S KRANJČANI

Če se na eni strani veselimo uspehov in obetajoče prihodnosti naj-

mlajših, se na drugi strani srečujemo s skromnejšimi pričakovanji v moški in ženski vrsti. Res je, da se v Ljubljani skoraj ni poznal odhod nekaterih njenih dolgoletnih članov (Vrhovšek v JLA, Linhart odšel v beograjski Partizan, Dermastia je dal plavanje slovo), toda nove okrepitve vseeno ne bodo zmogle bremen, da bi na Kolezijo, vsaj v slovenskih okvirih, vrnilo naslov najboljših domače vrste. Lani so imeli naši plavalci v Kranju idealno priložnost, da potisnejo domačega Triglava z najvišje pozicije, vendar je napravil Daneu v zadnjem trenutku usodno napako. Tako so Kranjčani ostali še vedno na vrhu slovenskega plavalnega športa in malo je upanja, da bi jih Kostanjšek, Cargo, Dereani, Daneu, Vovkova, Maroltova in drugi že letos spravili s „prestola“. Triglavani, ki so bili lani moštevni republiški prvaki in zmagovalci pokala PZS, imajo izredno dobro pripravljeno moško in žensko ekipo. Razred zase predstavljajo Mandeljčeva, Svarčeva, Pečjakova in Porentova, ki so takorekoč pojem za ostale slovenske plavalce.

Na dlani je torej, da se bo letos težko upreti favoriziranim Kranjčanom. Toda s tem ne trdimo, da so naši fantje in dekleta brez upov pred bližnjimi nastopi med izbrano elito slovenskega in jugoslovanskega plavanja. Ze lani so bili Cargo (1500 m kralj), Kostanjšek (100 m metulček) in Dereani (200 m prsno), najboljši v teh disciplinah v Sloveniji. Sem je treba prišteti še vrsto drugih in tretjih mest, ki tudi nekaj veljajo, saj so n. pr. Linhart, Kostanjšek, Cargo, Daneu, Čermak, Dereani in nekateri drugi le za nekaj desetink sekunde zaostali za najboljšimi v republiških desetericah – Rudanom (100 m kralj – 57,0), Zavrlom (100 m prsno – 1:16,4) itd.

Med dekletji je bil lani iztržek skromnejši. Med najboljšimi desetim slovenskimi plavalkami v vseh 12 disciplinah ni na prvih mestih niti ene predstavnice Ljubljane. Najvišje se je prebila Severjeva, ki je na

100 m kralj zaostala za Krambergerjevo iz Kopra (1:08,4) za dve sekundi in eno desetinko. Na tretjem mestu, upoštevajoč najboljše rezultate sezone, najdemo v disciplini 100 m prsno (najboljši lanski rezultat je imela z 1:21,0 Porentova) Vovkovo, ostale pa so se razvrstile niže.

Sezona, ki je pred nami, nam verjetno ne bo prinesla blestečih uspehov. Zato pa lahko upravičeno pričakujemo, da bosta zlasti Kostanjšek in Cargo poskušala porušiti nekatere že „osivele“ republiške rekorde. Oba sta „univerzalna“ plavalca, prežeta z dolgoletnimi tekmovalnimi izkušnjami, zato si prav od njiju obetamo največ. S tem seveda ne želimo prezreti najboljših namer ostalih članov kolektiva s Kolezije, ki bodo resno posegli v boje za najvišje naslove v Sloveniji. Nedosegljivi, umljivo z manjšimi pričakovanji, jim niso tudi tisti v zveznem merilu. Kakšen bo iztržek, bomo videli že kmalu. Računi brez krčmarja so bili vselej sila tvegana reč.

IVAN VIRNIK

Dušan Kit se je odpovedal marsičemu, kar nudi življenje človeka lepega. Zanj ni lepšega od uric, ki jih ob robu bazena prebije s svojimi mladimi prijatelji

TRENERJEV PORTRET

Ing. Dušan Kit

Kramljanje ob kavici nama je tisto soparno popoldne prišlo kot naročeno. Prevzela naju je sproščenost, ki je lastna le ljudem odprtega srca. Mednje sodi tudi moj znanec. Petinštiridesletni gradbeni inženir Dušan Kit. Ljubljčan od pet do glave. V športnem svetu znan kot zanesenjak svoje vrste. Kot dolgoletni trener naraščajnikov s Kolezije. Kluba, ki je v svoji nekajdesetletni zgodovini dvakrat segel po naslovu najboljšega jugoslovanskega plavalnega kolektiva. Z „malenkostno“ razliko, da inženir „gradi klubske temelje“. „Na noge“ postavlja pečice, brez katerih si ne bi mogli predstavljati vrha. Odličnikov, ki hlajstajo za medaljami, za vselej vabljivimi naslovi najhitrejših med najhitrejšimi. Pod njegovo vaditeljsko taktirko rastejo generacije. Upi našega plavanja. Za nas, za slovenski in za jugoslovanski plavalni šport.

Prepredava med tokovi, ki so inženirja „odnesli“ med trenersko družbo. Malodane v trenutku postane človeku nesprejemljivo spoznanje, da je zašel v vaditeljske „vode“ brez predhodnice – športne aktivnosti.

„Nikoli nisem bil velik športnik. No, sem in tja sem že „mihal“. Če se temu lahko reče – šport. Tam, nekje, pred vojno, sem začel pri Iliriji, a je vojna vira vse skupaj prekinila. Ko je bilo najhuje mimno, sem se oprjel veslanja in košarke. Pa ne za dolgo ...“

Ce je šlo veslanje s košarko vred „k vrugu“, je plavanje pri Kitovih danes spremljevalec, brez katerega si ni moč zamisliti sklenjenega družinskega kroga. Zlezo jim je v kri in meso. Vsem po vrsti. Družinskemu poglavarju, njegovi soprogi Mariji, sinu Gregorju ...

„S plavljanjem se nisem seznanil sam, pač pa po ženi in zaslugi. Po vojni je veljala za znano tekmovalko, in tako mi do bazena ni bilo „daleč“. Petdesetega sem prišel v klub in v njem sem ostal do danes. Nekaj let kasneje sem se lotil treniranja pionirjev in pionirke.“

Ko si drugič prižge cigareto in srčne kavico, da bi mu požirek „razgrnil“ pogled na preteklost, se malone v trenutku zvrsti pred nami trenerka pot inženirja Kita. Od časov, ko je, kot sam rad pravi, plavanje le „opazoval“, do „usodnega“ dne šestdesetega leta, ko so ga naposled povabili k sodelovanju.

„Sele takrat sem spoznal vse lepote plavalnega športa. V njem sem našel motive za vzgojo mladih. Odkril se mi je domala ves ciklus „izobraževanja“. Toda, takoj se nisem odločil. Stal sem ob „strani“. Ravno tako ob strani nisem bil, saj sem „spremljal“ sina, ki je obiskoval klubska plavalna šola.

Za odločilni korak, ki je pomenil pravzaprav „delovno srečanje“ s trenersko vrsto Ljubljane, ni bilo treba velikega napretnja. Bržčas ni bilo vmes negotovosti. Lahko bi rekli, da je prišla odločitev kot logična posledica nečesa, čemur bi v vsakdanjem besednjaku dejali, da hočemo z dejanji pobiti nepremišljene ljudske govornice. V našem primeru je šlo za „skromnejšo“ obliko. Za izjavo, da inženirjev sin v plavanju ne bo uspel.

Ce ne bo nič iz sina, naj bo vsaj kaj več iz koga drugega, si je mislil. Med Kitovimi, kajpak.

„Ze takrat mi je bilo jasno, da to ne bo držalo, saj je sin iz plavalne družine. Iz gole prizadetosti sem se odločil za trenersko delo. Danes mi ni žal, da sem storil tako, kot sem pač – moral! Saj me razumete ...“

Funkcionarji kluba so kmalu postali pozorni na njegovo delo. Ni bilo dolgo, ko se je ob robu bazena kot učitelj prvič pojavil s svojimi „šolarji“ – najmlajšimi člani plavalne družine na Koleziji. Pozimi petinšestdesetega je dobil v varstvo pionirje in pionirke. „Drobiz“, ki mu je bilo komaj deset ali enajst pomladi.

Prvi sadovi sistematičnega dela so bili hitro na dlani. Ze sredi poletja naslednjega leta so inženirjevi varovanci prvič opozorili nase. Največ so obetali seveda mlajši pionirji. Prodor na vrh slovenskega pionirskega plavanja je bil tako rekoč na vidiku. Ze leto dni po „prvem opozorilu“, so mladi Ljubljčančani za las zaostali za plavalci kranjskega Triglava. Toda pozabiti ne gre, da so imeli Kranjčani pred štirimi leti izredno močno pionirsko vrsto.

Obetavne napovedi, da raste na Koleziji rod, ki bi utegnil z leti dostojno zamenjati svoje velike predhodnike Vrhovška, Linharta, Dermastio, Trtnikovo in mnoge druge, niso bile tjavdan. Pred tremi leti so starejši pionirji pod vodstvom trenerja Kita postali prvič republiški prvaki. Od časov, ko je nad „njihovo usodo“ bedel simpatični inženir. Uspeh so ponovili tudi naslednje leto.

„Tiste čase“, pobrskva po spominu moj sobesednik, „sta dosegli najboljše rezultate Rusova in Vovkova. Zaostajala ni tudi Severjeva. Zanimivo: ženska vrsta, ki je bila vsa leta v ozadju velikih uspehov na domači sceni, je potisnila ob stran moško zasedbo, dotlej najmočnejše klubske orožje. Ce bi se pomerili med seboj, sem prepričan, da bi dekleta prekosile fante! Zdjaj veste, zakaj so dekleta kar na lepem „zablestela“ ...“

Razdobje, ki je prineslo renesanso ženskega plavanja na Koleziji, je po svoje obdarovalo tudi učitelja najmlajših. Prineslo mu je njegove dragocenih izkušnji, ki so ga utrdile v prepričanju, da njegova prizadevnost ni bila zaman. Prišlo je najdragocenejše plavalno za ure, ki jih je sčasoma pozabil šteti – njegovi najmlajši prijatelji so mu „podarili“ doslej že osem zlatih medalj z državnih prvenstev za mlajše in starejše pionirje. Markovičeva, Omanova, Korsika, Bednarik in Simoneti so prinesli letošnje pomlad na Koleziji kar šest naslovov zimskih državnih prvakov. Zdjaj jih častijo novi nastopi. Preizkušnja za preizkušnja. Ena večja, odgoornejša od druge.

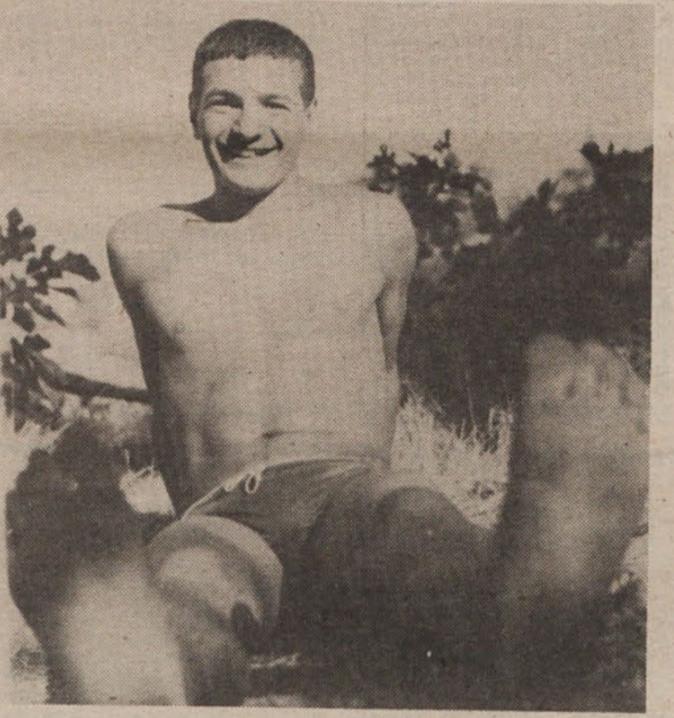
„Obetajoče mladeži je v izobilju. Nikoli nisem med svojimi varovanci delal razlik. Zakaj bi pravzaprav ločil dobre od slabših. Vsi zaslužijo priznanje. Tudi tisti, ki ne osvajajo medalj! Kakšno „delovno vzdušje“ med nami, naj vam samo to povem, da je klubska konkurenca hujša od tiste na svetovnem prvenstvu!“

S tem nam je povedal pravzaprav vse. Z željo, da bi rad z varovanci vsaj dve leti treniral v zimskem bazenu (upajmo, da se so ta želja inženirju kmalu izpolnila – op. p.). Zakaj? Vsaj zanj je preprostega vzroka: dokazati bi želel svoje trenerske sposobnosti ali – obratno! Presenetljivo za marsikoga po njegovih tolikih dosežkih z mladimi, zanj ne!

„Nekje sem prebral, da mora trener vedno dvomiti v svoje delo. Verjeti temu ali ne, toda ta misel se mi je zdela edino na mestu. Zablajmo pa na množičnost. Od tod tudi moja zagrizenost in vera v moči, ki prihajajo na našo plavalno sceno. In v njihove uspehe, ki so nam vsem, posebno še vaditeljem, toliko pri srcu.“

Vztrajnost, odločnost, zagrizenost. Odklike, ki krasijo prenezanca, inženirju Kitu, če bi to bilo mogoče, pripel še odličje za njegovega ljubezen do mladih, za njegovo drugo življenje, ki bi mu najbolj preprosto dejali – plavanje.

IVAN VIRNIK

Bojan Daneu, plavalec in igralec rugbyja

BOJAN DANEU:

»Očitno nazadujemo!«

Odhajali so drug za drugim Vrhovšek, Dermastia, Linhart ... Zdjaj je „poslednji Mohikanec“. Pravzaprav „zadnji Ljubljčan“, kot sam rad pove, bolj v šali kot zares. Dvanajsetletni Bojan Daneu, dolgoletni član državne reprezentance, eden od tvorcev največjih uspehov PK Ljubljane v njegovi polstoletni zgodovini in pred leti eden najbolj obetajočih plavalec hrbtne slega pri nas. Z enkratnimi dosežki na reviji evropskega mladinskega plavanja v Budimpešti 1967. Z dvema tretjima mestoma na 100 in 200 metrov hrbtno s časoma 1:04,5 in 2:22,4!

„Lani niste imeli veliko volje. Bo letos bolje?“

„Priznam, da nisem imel blestečih rezultatov, vendar sem bil v vseh disciplinah, v katerih nastopam, še vseeno med najhitrejšimi Slovenci v „mokrem elementu“. To ni nič posebnega ... Poglejte: 14-dnevni trening mi zadostuje za prodor na vrh slovenskega plavanja! Kvalitetno nazadujemo – to je vse!“

„Mar mladih ni blizu?“

„Naraščajnikov je dovolj, malo pa je mladincev od 14 do 15 let. Torej takih, ki bi morali kmalu preiti v člansko konkurenco.“

„Kako se bo končal letošnji

klubski dvoboj med kranjskim Triglavom in Ljubljano za primat v slovenskem plavalnem športu?“

„Triglav bo obdržal primat. Zdi se mi, da še lep čas ne bomo resneje ogrozili podjetnih Kranjčanov.“

„Ljubljana okrepljena s Kostanjškom in Cargom ni ostala brez ambicij. Torej lahko pričakujemo prenekatero prijetno presenečenje?“

„Svojih privržencev verjetno ne bomo razočarali. Čudežev ne bo, zato pa bo več dobrih rezultatov. Upam, da bo tako ...“

„Kaže, da je med plavljanjem in rugbyjem v vaši športni „opredeljeni“ zmagal rugby?“

„Tega ne bi mogel reči, čeprav se z rugbyjem ukvarjam že šest let. Koristno in prijetno združujem plavanje in rugby, to je vse. Seveda se z rugbyjem pečam bolj kot s plavljanjem, saj je tudi tekmovalna sezona v tem športu daljša od plavalne.“

Od Bojana torej pričakujemo letos več med prvotlačsko družbo rugbyjašev, kamor se je spet vrnil njegov matični klub Ljubljana, kot na Koleziji. Ceravno brez večjih „plavalnih ambicij“, nanj v vrsti Ljubljane še kako računajo. Dolgoletne izkušnje so brez dvoma jamstvo, da nas ne bo razočaral tudi v letošnji olimpijski sezoni.

I. V.

mi, turnirjem slovenske moške namiznoteniške elite in dvobojem z državnim prvakom Vjesnikom iz Zagreba. Namiznoteniškemu klubu Olimpija veljajo ob jubileju tudi naše čestitke.

SKORAJDA NEDOSEGLJIVE NORME jugoslovanskega olimpijskega komiteja za nastop na jubilejnih olimpijskih igrah lahko Janezu Andrejašiču in Petru Guzelju v zadnjem trenutku odvzamejo olimpijske posnetice. JOK je postavil ljubljanskima kanuistoma nemogoč pogoj: na mednarodnih tekmovalnih se morata uvrstiti vsaj do 6. mesta, s tem, da vsakokrat sodeluje vsaj 80 % svetovne elite! Ker se na Tacnu 72 (verjetno bo podobno tudi drugod), na startu niso pojavila vsa eminentna imena svetovnega divjevodaškega športa, je malo upanja, da bi Andrejašič in Guzelj potovala na olimpiado.

KAJAK-KANU KLUB LBD je premočno zmagal na odprtem prvenstvu Slovenije v spustu in slalomu. Fantje z Livade so osvojili 81. drugouvrščene Soške elektrarne iz Nove Gorice pa komaj 44 točk. Poglejmo listo letošnjih prvakov: spust – člani K-1: Grašič (LBD), C-1: Hočevar (Rašica); mladinci – C-1: Štrukelj (Rašica), c-2: Andrejašič-Guzelj (LBD), moštveno – K-1: LBD, 3 x C-2: Rašica; slalom: člani K-1: Skok (Rašica), C-1: Hočevar presenetljivo pred Prelovsčkom, C-2: Andrejašič-Guzelj (LBD), mladinci – K-1: Barič (Hrastnik), C-1: Štrukelj (Rašica) in C-2: Masle-Erjavc (LBD).

NA STRELISČU OB DOLENJSKI CESTI se je na letošnjem republiškem prvenstvu z značno puško za vse kategorije zbralo poleg 80 članov še preko 360 pionirjev, pionirk, mladincev in mladink. Med mladinci je v disciplini 40 strelcov zmagala ekipa hrastniškega Rudnika pred SD Krim (1037 krogov). Krimovec Mrkun je bil med svojimi vrstniki daleč najboljši, saj je dosegel 365 krogov in pustil drugouvrščenega Kašeta iz Hrastnika za seboj za 14 krogov!

MARKO SIMONETI IN JAKOB BEDNARIK sta na tradicionalnem dvoboju pionirskih plavalnih reprezentanc Slovenije in Furlanije-Juljske krajine v Trstu osvojila kar tri prva mesta. Bednarik je zmagal na 100 in 200 m kralj, Simoneti pa na 100 m delfin. V izbrani slovenski vrsti so nastopile tudi Markovičeva, Omanova in Korsika, ki pa niso ponovile uspehov Bednarika in Simonetija, vendar niso razočarale.

PLAVALKA LJUBLJANE OMANOVA je bila z drugim mestom na 400 m kralj (5:38,5) na zimskem prvenstvu Slovenije v Kranju najuspešnejša tekmovalka zastopstva s Kolezije. Lep uspeh je dosegla tudi Markovičeva, ki je bila s časom 1:12,1 tretja v disciplini 100 m prsno. V moški konkurenci so pionirji Ljubljane ostali praznih rok.

I. Vimič

ŠPORTNE VESTI

NAMIZNOTENIŠKI KLUB OLIMPIJA, ki mu tmovskj Partizan gostoljubno nudi svojo stredo, je praznovladno desetletico svojega delovanja. V zadnjih desetih letih je Olimpija sedemkrat osvojila naslov moštvenega državnega prvaka v moški in štirikrat v ženski konkurenci. Najboljša klubska igralca Ištvan Korpa in Edo Vecko sta že vrsto let na vrhu evropskega namiznoteniškega športa. Na evropskem prvenstvu 1962 v Berlinu sta zasedla v igri parov odlično drugo mesto, Korpa pa je bil dvakrat polfinalist evropskih namiznoteniških prvenstev.

Tudi dekleta niso zaostajala za fanti: Eva Jeler, ki je pred dnevi z odliko sklenila gimnazijsko šolanje, je enkrat segla celo po naslovu državne prvakinje, zadnja leta pa je s Korpo (sem in tja tudi z Veckom), nenadomestljiva v jugoslovanski reprezentanci. Vitrine najboljšega slovenskega namiznoteniškega kolektiva krasita tudi Bloudkova nagrada in nagrada mesta Ljubljane. Klubski jubilej so počastili umljivo na sebi enak način: z vrsto srečanj z nekaterimi najboljšimi evropskimi vrsta-

VSE VEČ DOBRIH ŠPORTNIKOV MED MLADIMI

Občinska zveza za telesno kulturo je v sredo, 14. junija v veliki sejni dvorani skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik podelila pokale in priznanja ekipam, ki so sodelovale v spomladanskem delu tekmovalnih osnovnih šol.

Kot organizator izreka občinska zveza ob tej priložnosti vso zahvalo za razumevanje pri realizaciji tekmovalnih vodstvom osnovnih šol in predavateljem telesne vzgoje.

Ekipa so se pomerile v naslednjih športnih panogah: košarki, rokometu, orodni telovadbi, kroso in namiznem tenisu.

Vsa tekmovalja razen tekmovalnj v košarki so potekala v obliki enodnevnih turnirjev. Prav zaradi tega je nepristransko opazovalcu, pa tudi strokovnjaku težko, če že ne nemogoče, podati realno sliko kvalitete in napredka teh športnih panog.

Nasprotno pa nam košarka, ki je bila odigrana v treh skupinah po dvokrožnem liga sistemu v razdobju treh mesecev, daje dokaj jasno sliko o kvaliteti in dvigu tega športa na našem območju.

Ligaški sistem vodi v porast števila privržencev, kar pa je eden poglavitnih pogojev za razvoj dobrih športnikov.

Zelo je razveseljivo, da so v tej športni panogi v zadnjem času tudi izvenšestne šole napravile velik korak, saj sta na primer osnovni šoli Brezovica in Polhov Gradec že skorajda enakovredna tekmeča mestnim šolam. Vedeti pa moramo, da imajo le-te za napredek v košarki neprimerno boljše pogoje.

M. O.

BREZOV ŠAMPON

ILIRIJA kozmetika NARTA

Grem, greš, gre — v kino

Pasji dnevi — tudi na platnu!

Julij, avgust... res pasji dnevi. Čas festivalov, od puljskega filmskega (brez slovenske udeležbe, ali bolj točno: z dvema filmoma, ki smo ju že videli — Babičovo „Poslednjo postajo“ in Ranflovim „Mrtvim morjem“ ter Hladnikovim filmom „Zgodba o levu“, ki je posnet, pa producenti zahte ajo dodatna snemanja, Boštjan se upira, čas teče itd., itd.) do splitskega popevkarskega, od kretenoidnega (našega, jugoslovanskega) „cantagira“, popevkarske karavane od Budve do Pirana, tekmovanj za najlepšo miss Jasminka, Solea, Nivea, miss tena, miss nog in rok, miss najdaljšega vratu ali najbolj okrogle glave (prazne, seveda!) in tako naprej. Glede tega je vsaj film na boljšem: poleti skrbi v glavnem za zabavo, čeprav je tudi v pasjih dneh najti na ljubljanskih platnih marsikaj zanimivega. Pa si za julij najprej oglejmo kino VIC!

Režiser Simon Sterling je zmodeliral vohunsko pustolovko POTNI LIST ZA PEKEL, z znano temo: vohunska organizacija ugrabi znanstvenika-izumitelja, agent po imenu S33 pa ga v zadnjem trenutku reši. Pa pride neka druga banda... in tako naprej, do njegove smrti. Ta je tudi filma konec. Vseeno pa precej dinamike in zabave, seveda tudi napetosti.

Posladek bo konec julija za ljubitelje vojnih spektaklov: najbrž v kinu Šiška in na Viču si boste lahko ogledali slavno rusko vojno trilogijo OSVOBODITEV EVROPE, in sicer sledeče filme: OGNJENA MAVRICA kot prvi del, ki obravnava znamenito Kurško bitko 1943. leta, t. j. največjo tankovsko bitko v zgodovini vojn sploh. Drugi del je film PREBOJ, ki opisuje slavno bitko na Dnjepru. Zaključne scene tega filma kažejo znamenito teheransko konferenco, srečanje Stalina z Rooseveltom in Churchillom. Tretji del je znana vojna operacija Bargasion, ki nam jo odkrije film SMER GLAVNEGA UDARA. V ta film je vključena nepozabna „parada nadjudi“, ko je 17. aprila 1944 „korakalo“ po moskovskih ulicah 57.600 nemških ujetnikov. To je tudi film, ki kaže zavezniško izkrcenje v Normandiji in druge pomembne dogodke tistega časa. Nemara pa bodo naši gledalci lahko videli še zadnji del tega filma (doslej še ni bil „obdelan“), in sicer BITKA ZA BERLIN. Vsekakor pa bo zanimivo videti celotno filmsko serijo, saj se v njej pojavljajo vse najpomembnejše figure na evropski šahovski deski tistega časa: Hitler, Mussolini, Stalin, Churchill, Roosevelt, vsi slavni in manj slavni maršali in generali. Najbrž pa bo zanimivo povedati, da igra pomembno vlogo tudi naša narodnoosvobodilna borba, ki jo Rusi (kdo bi si mislil!) kar precej poudarjajo!

Naj vas tokrat spomnim še na unionski film VITEZI RULETE, imenitni pustolovski western z Elli Walachom v glavni vlogi, seznanimo z ameriškim filmom ZAROTNIKI, kjer bomo (po dolgem času, seveda spet v drugačni vlogi) srečali slavnega Jamesa Bonda-Seana Conneryja. Le mimogrede: ne pozabite naslova filma DOLINA RADOSTI. Glavne vloge v tem filmu: Petula Clark, Fred Astaire, Tommy Steele in drugi.

Rdeči gusar prihaja z avgustom...

In ne boste verjeli: Burt Lancaster je ta „rdeči gusar“. Eva Bartok nastopa z njim kot lepa Consuelo. Seveda film o pogumnem, hitrem, pametnem, zvestem, častnem kapitanu in njegovih pustolovčinah. Kot naročeno za avgust. Potem je tu indijanarica KRALJ STROJNICA v režiji Roberta Gordona. Glavna vloga: pokvarjena strojnica, Indijanci (poglarar z imenom Dva noža), yankeji in vsi ostali junaki Divjega zahoda.

Seveda vas bosta na Viču zabavala tudi STANLIO IN OLIO, in sicer v filmu STANLIO IN OLIO — VEČNI NERODI.

V mestecu Pecos (ne Peyton!) na zahodu ZDA predstavlja zakon sodnik, ki je sočasno tudi lastnik mestne pivnice. Si predstavljate revolveraša (igra ga Robert Hossein), ki namerava izropati pošto kočijo, pa mu jo (kočijo, seveda, s plenom vred) pred nosom spelje neka baba, pardon: ženska! In ker je v Pecosu, kot smo ugotovili, tudi saloon... in tako naprej.

Avgusta se boste seznanili (v Unionu) s pravimi angleškimi vampirji, in sicer v filmu VAMPIRJEVE LJUBIMKE. In tokrat so vampirji — ženske. (Zlobneži bodo zdajle zamrmrali: kdaj pa niso?) In te vampirke zapeljujejo in baje posiljujejo svoje — kajpada moške — žrtve!

In še novica za ljubitelje OSKARJEV: avgusta bo premiera italijanskega filma režiserja de Sice VRT FINZIJA CONTINIJA, ki so mu letos podelili OSCARJA v kategoriji neameriških filmov. Če torej ne boste na plaži, če ne boste s puncno ali fantom, če vas ne mika v čisto naravo (bolj naravo kot čisto), če ste doma sitni, če vas žena (ali mož) gleda postrani — pojdite v kino. Bolje tam pet mrtvih na vsak stari dinar, kot en sam živ, pa ta tečen. In to avgusta!

The crossword puzzle grid contains the following words and images:

- Words:** GOSPA, SHARIF, MADŽARSKO MOSKO IME, VRTNA HIŠICA, ZVEZDA, KI OZNAČUJE SEVER, ZVIJAJČA, NEPROFESIONALC, REPUBLIKA V JV AFRIKI, 100 MF, TOPLIČE V BELGIJI, EDUARD KARDELJ, POKROV DONAVE V ROMUNIJI, PORCELANSKA GLINA, MLEČNI IZDELEK DEPARTMA V FRANCIJI, JOŽE ZUPAN, PRIPADNIK EAKIDOV, TUJE ŽENSKO IME, KANON, LEPOPOTNA KRALJICA, OHROST, POŠKODBA KOSTI, SLOV. PESNIK (FRANCE), KJER VODA ODNAŠA ZEMLJO, KAMBOŠKI GENERAL (NOL), OTI CAR, SRČNA SLABOST, FODROČJE, JAPONSKI DENAR, ORANJE, ANGLEŠKO PIVO, AM. VES. LADJA, BRUSILNI KAMEN, FOTOREPORTER ZINARŠČ, ŽIGON IVAN, OLIMPIJSKE IGRE, SOVJETSKA REPUBLIKA, TUJE Z IME, ARTURO TESTA, HLAPLJIVA TEKOČINA, SOVJETSKI POLITIK MIKOJAN, CASLAVSKA VERA, TEJA LEVA, DEPARTMA V FRANCIJI, NEMŠKI FILOZOF (GEORG), DRAGA KOVINA, UMETNIŠKA SMER, PRIMER, FR. SLIKAR (AUGUSTE), KIRKIN OJOK, VEŠJE TEKMOVANJE, IZVEDENEC ZA VINA, PLOSKEV, PTICA UJEDA (BRKATI), PANCEVO, OSKAR KOVAČIČ, SIČIJI, ORGAN VIDA, LOŠČILO, POLOTOK EGIPTU, OTOČJE TUAMOTU, JANA OSOJNIK DEL JADRNIC, ESTONSKI PEVEC, UDELEŽEN. OHČETI, ŽAR, OVADUŠTVO, MOZOLJAVICA PO OBRABU, BOTRA, STANE KAVČIČ, TELEVIZIJA, VODLJUBINA V STENI, ŽENSKO IME, DIVJA RACA, NOSILNI LES, ODPRTINA V STENI, DUŠIK, TUJE M. IME, MAŠČOBA, VELEMESTI, ZEUSOVA LJUBICA, GARONER, NAZIV, ORŠKA ČRKA, PRITOK DONAVE NA BARSARSKEM, SIMON JENKO, AMERISKO M. IME, BIVŠA JAPONSKA PRESTONICA, GARDNER, EDGAR DEGAS, ULLA ZEEEMPTS, TROPSKA RASTLINA, EVA SRŠEN, CETINJE, PUSTOLOVČINA, ŠABAC, ZELENIKA V PUŠČAVI, ALFRED NOBEL, PROMETNI OBJEKT, ŠABAC, ZELENIKA V PUŠČAVI.
- Images:** A woman in a hat and sunglasses, a man in a suit, a tent in a forest, a pair of shoes.

NOVI ZAKON BO IZBOLJŠAL STANJE

Prostitucija v razcvetu

Odločili smo se, da tokrat ne bomo opisovali konkretnega dogodka, temveč celoten pojav, ki je prisoten v vseh družbah, ponekod bolj javno, drugod bolj prikrito. Govora bo o prostituciji, tako imenovani najstarejši obrti. O pojavu bomo govorili za celotno področje Ljubljane, ker podatki na ravni občine ne obstajajo, saj gre za veliko mobilnost pojavnih oblik tega socialnega problema.

Pri nas smo prenesli breme prostitucije na organe UJV v pretežni meri in manj na sodstvo in socialne službe. Ostali dejavniki pa si večinoma zapirajo oči in tega pojava „ne opazijo“. Mnogi tega sploh ne priznavajo, češ v naši družbi pa res ni mogoče kaj takega. Na UJV so seveda nasprotnega mišljenja, saj tudi na tem področju morajo oni največ delati in skušati rešiti, kar ni rešila družba. Organi UJV imajo nedvomno največ zasluga, da stanje ni slabše kot je, kar bi glede na ostale dejavnike zlahka bilo. Velike uspehe dejavnice UJV pri omogočanju zdravljenja, saj so mnoge prostitutke okužene in jih začno zdraviti šele na njihovo intervencijo. Tako so preprečili že vrsto okužb. Končno pa je tudi naša zakonodaja olajšala delo organom milice, saj so sprejete zakonske sankcije mnogo učinkovitejše. Prej je bila namreč predvidena kazen do 500 dinarjev zaradi ukvarjanja s prostitucijo, medtem ko so sedaj to spremenili v kazen do dveh mesecev zapora. Denarnih kazni ni več. Prejšnja kazen običajno okoli 200 dinarjev pri sodniku za prekrške namreč ni bila učinkovita, saj je prijateljica noči zaslužila v eni noči 1000 dinarjev in je bila globa le malenkosten izdatek. Sprememba pa je tudi v tretmaj, „odjemalca“, torej prostitutkinega klijenta. Po novem predpisu predlagajo organi UJV tudi njega v kaznovanje sodniku za pre-

krške. Kazen je prav tako zaporna in sicer do dveh mesecev. Ti ukrepi in sankcije pa bodo verjetno dali marsikomu misliti, če si ne želi počitnic v katerem od zaporov.

Če pogledamo vso stvar tudi s človeške plati, pa uvidimo šele veliko tragedijo, ki se pravzaprav za vedno dogaja tem ženskam. Obsojene so na propad. Stalno menjava partnerjev nujno povzroči rušenje duševnega in emocionalnega ravnotežja teh žensk, tu so potem še stalne okužbe, ki so bolj ali manj nevarne, vedno pa puščajo posledice. Sledijo kazni, vdajajo alkohol in ko pridejo v trideseta leta, je z njimi konec. Poti nazaj skoraj več ni, vsaj redke jo najdejo. Pri 35 letih pa so te ženske že kronične alkoholičarke, socialni problem in sploh izvrek družbe. Čakajo lahko le na smrt. Žalostno je predvsem to, da zahaja v zadnjem času vse več mladih deklet v njihove vrste, ne za vedajoč se perspektive svojega trenutno donosnega početja.

Pri teh mladih dekletih, ki so rasla že v naši socialistični družbi, je očitno na izpitu njihove vzgoje padla družina, šola in drugi, ki morajo skrbeti za vzgojo mladih.

Če pogledamo statistične podatke, ki pa so verjetno precej ne-realni, saj je mnogo prostitutk še neodkritih, precej potujočih in še več občasnih iz vseh družbenih slojev: v Ljubljani je trenutno 35 stalnih prostitutk in okoli 60 klatežic, tretje-razrednih prostitutk in alkoholičark. Lani pa je obiskalo Ljubljano kar 225 potujočih prostitutk. Te pridejo običajno s tovornjaki iz južnih republik ali pa z dežele, bivajo nekaj dni v Ljubljani in nato, ko postanejo tla prevročja, odpotujejo dalje. Največji naval prostitutk na Ljubljano je od oktobra do junija, medtem ko se kasneje te selijo proti morju in se jeseni spet

vračajo v center, ker na morju ni več posla.

Organi UJV so lani predlagali na območju Ljubljane 100 ljudi sodniku za prekrške zaradi ukvarjanja s prostitucijo ali udeležbe v njej. Med prijavitelji so poleg prostitutk, zvodnikov in stanodajalcev tudi klienti. Med njimi je celo nekaj ljudi, katerih imena so znana marsikomu v Sloveniji, npr. predlagan je bil v kaznovanje neki režiser itn. Pri sodniku za prekrške pa se je moralo oglašati tudi nekaj tujih državljanov, predvsem Italijanov, ki so bili klienti. Plačali so denarne kazni in šli, letos pa bo z novim zakonom drugače. Sodnik za prekrške jih bo poslal za rešetke, kar je nedvomno pravilno. Potem si bodo verjetno naši sosedje premislili, preden jim bodo dali zaslužiti, pa tudi naši državljani bodo razmislili, če se to izplača. Organi UJV so lani prijaviili tudi 247 oseb zaradi potepuštvaa s sumom prostitucije. To je kar precej, saj je bilo v celotni Sloveniji tovrstnih prijav 483. To kaže na uspešno delovanje UJV Ljubljana. Med „obiskovalci“ sodnika za prekrške zaradi prostitucije je bilo tudi 14 zvodnikov in ena zvodnica. Med prostitutkami je tudi precej povratnic, lani jih je bilo 59.

Nečesa pa lani na srečo ni bilo več. Bolje povedano ne na srečo, temveč po zaslugi UJV, ki je ukrepala hitro in zelo uspešno. Ni več vabljenja, vsaj množičnega, naših deklet na tuje v razne kabarete in javne hiše na Orientu. Leta 1970 je bilo pri nas namreč več tujcev, ki so hoteli odpeljati naša dekleta v tujino v javne hiše, pod pretezo raznih plesalk. Takrat je UJV ukrepal naglo in uspela rešiti ta dekleta, tu pa je ta akcija pokazala, da naša država ni primerno področje za lov na mlada lahkoverna dekleta.

V zaporu so lani pregledali 232 žensk in od teh jih je bilo kar 63 spolno bolnih. To da misliti! Kot je znano, pa se prostitutke delijo na razrede in od tega je odvisna tudi cena, ki jo zahtevajo za svoje usluge. Delijo se nekako v tri kategorije: boljše, srednje in nižje. Boljše zahtevajo plačilo v višini 1000 dinarjev, srednje 300-500 dinarjev in nižje 50-100 dinarjev.

Iz katerih slojev in sploh od kod se pravzaprav kadrujejo te „obrtnice“? Običajno so to mlada dekleta, ki izhajajo iz družin z neurejenimi družinskimi razmerami, so pa tudi iz urejenih družin. Lani so odkrili več mlajših prostitutk, ki imajo doma naravnost odlične pogoje življenja, saj izhajajo iz materialno dobro situranih družin in so starišji celo na položajih. Poseben problem so študentke, ki se temu vdajajo le občasno, ker žele provrstno garderobo ali pa enostavno nimajo dovolj denarja za študij. Slednje so redkejše, prvih pa je kar precej. Seveda je tu spet težko določiti mejo glede na današnjo spolno svobodo, ko se ne ve, ali dekleta pogosto menja fante ali je ozadje drugačno. Ta dekleta gredo običajno s moškimi za obleko, večerjo, počitnice itn. Nekaj prostitutk je tudi zaposlenih, nekaj pa celo poročenih in opravljajo svoj „poklic“ z možovo vednostjo in podporo.

Prostitutke se zbirajo običajno v ponoci odprtih lokalih, barih in hotelih. Prostitutke začelnic in mladoletne begavke, ki se tudi že nagibajo k prostituciji, pa se običajno zbirajo v mladoletniških lokalih in disco klubih. Prijubljena shajališča so Zlata ladjica, Cvetlični bar Julija, Stala itn., dokler ga niso drugič zaprli, pa tudi disco klub 22. Disco klub v Ljubljani so, kar smo enkrat že ugotavljali, zbirališča dvomljivih

deklet in mladostnih kriminalcev. Tam iščejo svoje klientke običajno tudi naši sarmantni sosedje iz Italije. Mnoga lahka dekleta pa imajo tudi že telefone in se s klienti nato kar po telefonu zmenijo za sestanek in se potem umaknejo iz Ljubljane izpred radovednih oči. Prenočujejo zunaj mesta. Najljubša shajališča so motel Medno, Stanežiče, na Vrhniki, kamniškem področju in centru Ljubljane.

V mladoletniških lokalih očitno zatiskajo oči, saj jim mora biti jasna stvar, vsaj pri stalnih obiskovalkah, za kaj gre. Podobno si zakrivajo oči tudi v disco klubih. V hotelih pa so stvari različne. Znane in že na daleč opazne prostitutke so nezaželeni in jih iz hotelov hitro postavijo pred prag, če jih že obiščejo, v oči ne vpadajoče „animir dame“, pa marsikod radi vidijo, saj jim zabavajo goste in nudijo kasnejše usluge. Poseben problem viške občine sta vpadnici na Dolenjsko proti Zagrebu in še bolj Tržaška cesta proti Italiji in morju. Tam se zbira kopica avto-stopark, ki imajo jasen cilj: zaslužiti obleko, drago zabavo v kakem ekskluzivnem lokalu itd. Tam se spoznajo s klienti, največ Italijani, in so jim nato na uslugo ob njihovih obiskih v Ljubljani.

Poseben problem pa predstavljajo v Ljubljani artistke v nočnih lokalih. Poleg tega, da so točke večkrat neokusne (ne gre za moraliziranje ob strip teasu), temveč se te artistke tudi največkrat bavijo s prostitucijo. Hoteli so sicer dogovorjeni za redne mesečne preglede teh žensk, vendar se le-te ne odzivajo vedno. Lani so prišle od 13 poklicanih artistk na pregled le štiri in dve sta bili spolno bolni. Poudariti kaže, da združnje artistov zelo ostro večkrat protestira proti svojim kolegicam, ki kvarijo ugled temu poklicu s svojim prostituiranjem. V Ljubljani so lani dokazali 14 artistkam ukvarjanje s prostitucijo.

Položaj očitno torej le ni rožnat, niti ni razlogov za brezskrbnost ob tem pojavu, ki se širi. Če si pogledamo za konec tipično zgodbo, kako se kadruje prostitutka in kako propada.

Imena dekleta ne bi omenjali saj tudi ni važno, saj je takih v doma je iz Kočevja, v Ljubljani so jo pred kratkim aretirali na vendar je niso zaprli, ker je bila seča. Sedaj je že rodila in otroka stila v bolnišnici, kjer bodo službe poskrbele zanj oziroma govo posvojitve. Tako bo vsaj otrok vzgojen v postojni državljan, kar ob materi prostototovo ne bi bil. Te namreč običajno zanemarijo in prepri samega sebi oziroma kasneje nakar postane kriminalce.

Dekle, o katerem je govorila, šla od doma v 15. letu. Oče umrl, mati pa se je poročila z šim moškim. Ker se je pri njem hčerine konkurence, jo je malarala in ji končno rekla, da je stara in naj si gre služiti kruha. Šla je v nedokončano osemletko v lano za gospodinjstvo pomočnico. Gospodar je začel siliti vanjo, sedaj, ker je mlada, še lepa, je odtkrila in jo odslovila. Potem se je, se vdajala moškimi in bolna našla službo snažilce, je Ker ni imela stanovanja, je kjerkoli in prihajala utrjena delo. Odpustili so jo, saj je imeli, tako kot je bila, za kaj pa šla je na trg prodajati sadje in nekaj časa s svojimi delodajalci, Makedonije. V sosednji hiši, stanovali, so se večkrat zapredali Italijani in navezala je stike z njo. Šla je za denar in dobila so jo niki. Delodajalci so jo nagajali, prej in tako je tavalala okoli zaporu, sploh začarani krog. Situaciji je spoznala honorar, uslužbenca Nebotičnika, se vrniti ljubila, vendar jo je on izgrajal stal je njen zvodnik. Tako se spolno okužila in končno tudi nosila. Tedaj je bilo konec tudi služkom. Vsi so jo preganjali, pretepali, za splav je bilo prepovedano in tako so jo naši organi UJV poslali v bolnišnico. Sedaj je v in kaj bo, ko bo prišla iz bolnišnice? Je brez službe, so le novanja. Kaj bo z njo? Kam bo? Pot v propad je neizbežna. In je še veliko.